

Biblioteca Bucureștilor

9

September
2001

REVISTA ASOCIAȚIEI BIBLIOTECARILOR ȘI DOCUMENTARIȘTILOR DIN BUCUREȘTI • BIBLIOTECA MUNICIPALĂ • DIRECTOR FLORIN ROTARU

J. 26 703

*"Simplitatea nu este un țel în artă, dar ajungi fără voie la ea,
pe măsură ce te apropii de sensul real al lucrurilor".*

C. Brâncuși

"... O formă de Brâncuși exprimă o infinitate de forme, fiecare din ele e rezultanta unui complex minor. O marmură de Brâncuși este o marmură vie. Ea are acea misterioasă expresivitate, acel suflet pe care i-l dăruie alintarea materială și mistică a sculptorului, adorația continuă a mâinilor sale, și atenția fluidă cu care o pătrunde și o modelează spiritul său. [...]

Așa e Portretul domnișoarei Pogany. Umanitatea ei singulară, personalitatea, specificul ei corporal, se rezolvă într-un oval de mare duiosie – capul – și într-o volută a cărei muzicală arcuire evocă fluiditatea lebedei". [...]

Dan Botta

Sumar

7.26702

Brâncușiana

V. G. PALEOLOG – Digresiune 2

Bucureștii de altădată

Florin DOBRESCU – Cultul religios în cartierul Bellu 4

Ana Maria ORĂȘANU – Vechi zidiri bucureștene – Memorial Mihai Viteazul 9

Istoria cărții

Maria TOADER – Tiparul românesc prin însemnările făuritorilor de carte 11

Patrimoniu ..... 14**Autografe contemporane**

Dan TĂRCHILĂ – Poeme de o viață 15

Itinerar francofon

Teofil BALAJ – Comuna din Paris – 130 (III) 16

Puncte de vedere

Panait I. PANAIT – Semnificația reședințelor domnești ale lui Mihai Viteazul 17

Scrisoare din...

Laura TEMIAN – Biblioteca Județeană “Petre Dulfu” Baia Mare 20

Meridian biblioteconomic**Agenda INTAMEL**

Conferința INTAMEL, Amman, septembrie 2001 24

Pionieri ai bibliotecii hibride 25

Agenda EBLIDA

Propuneri pentru legislația și directivele Consiliului 26

Proiectul Declarației EBLIDA privind rolul bibliotecilor în educația permanentă 28

Britt Marie HÄGGSTRÖM – Bibliotecile publice: inventând viitorul 30

Marian KOREN – IFLA 2000 la Ierusalim 31

Orizonturi

Viorica PRODAN – Geneza și semnificația mitului 32

Agenda culturală

România la Salonul Cărții de la Geneva 35

Catalog 36

Centrul de vacanță și timp liber “Fantezia” 38

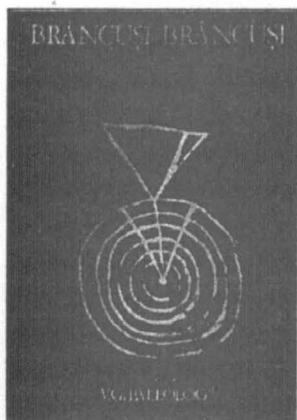
Calendarul evenimentelor culturale – august 2001 39

Brâncușiana

V. G. PALEOLOG

Digresiune

Prin ansamblul ei și prin tematicile ei, opera lui Brâncuși duce la o concluzie inevitabilă, care presupune posibilitatea unei noi cosmogonii. Abandonând viziunea obișnuită – epifenomenologică – a formelor organice, Brâncuși va organiza fie o viziune pornind din interiorul obiectului, cum este cazul cu “Socrate”, “Himeră”, “Eva”, “Adam” și

alte, fie o viziune al cărui punct de plecare, punct vital, este ritmul inițial, pulsația cu care este înzestrată orice ființă de la începutul viețuirii, cum se vede clar în ciclul Măiestrelor, Sărutului și deasupra tuturor în Columne.

Acestea nu constituiau decât prima etapă a marii aventuri, pe care o întreprinsese acest îndrăzneț argonaut al conștiinței sculpturii.

Lîna de aur, care trebuia cucerită, trebuia să fie acea concepție a formei “în sine”, “skeumorfică” sau “noumenul sculptural”, ca să vorbim în limbaj kantian.

Abandonînd viziunea comună, stereotipă a obiectelor și a trupurilor, Brâncuși se revoltă cu îndrăzneală împotriva înjositoarei standardizării a formei.

“Forma – spunea Brâncuși – nu trebuie să fie o monedă admisă de toți. Forma este o monedă, pe care fiecare geniu o bate cu semnul lui. Atunci cînd moneda reușește să fie acceptată, țelul artistului este atins. Însă, atunci cînd acceptarea monedei este impusă de oficialitate, ea nu valorează nimic, ea devine fiduciară. Aceasta este soarta oricărei mari opere de artă, care și-a cîștigat certificate”.

Brâncuși a îndrăznit astfel de a substitui formelor fiduciare o nouă morfologie – skeumorfismul.

Mereu la pînda primordialului, a căutat să elimine din formă tot ceea ce i se suprapusese, fie prin adăugire, fie prin dezvoltare.

Primordial, Lumea nu este decât un ou, stejarul e frunza dublă a ghindei, așa cum orice floare nu este decât înflorirea unui cotiledon.

Transformarea nicidecum nu-l interesa; omul nu era pentru el decât o vertebră modificată. Nici stejarul, nici floarea, nici Adam nu-i apăreau în înfățișarea lor fitomorfa, antropomorfa, ci în esența lor funcțională.

Adam sculptat, pentru el, va fi o arhitravă așezată pe o coloană robustă, rezistentă și responsabilă a poverii impuse de soartă, iar Eva va fi o înșiruire de semințe –

boabe plesnite ale împrăstierilor de forțe vii, pentru însămințarea lor.

Așa Brâncuși o vedea pe Eva, așa l-a văzut el pe Adam.

Dar sculptorul nu are ambiția să ajungă la acel A FI primordial al formelor... El vrea pur și simplu să creeze un nou Ordin al Formelor, o nouă morfologie, care ar implica astfel, firește, o altă fenomenologie, un alt sistem de concepție prin conștiință. Astfel tindea Brâncuși spre mărșălețul act al transmutațiilor.

Nu socotea posibilitățile de a introduce în civilizația noastră corespondențele senzoriale după ce eșuaseră atît de lamentabil către sfîrșitul secolului trecut, cînd spre sfîrșitul simbolismului poezia muzicală isprăvisese atît de lamentabil în muzică molie debussystă, martirizînd pentru a doua oară pe Sf. Sebastian, cînd sculptura se isprăvea în freamătul cărnurilor voluptoase sau crispate în stări de crize psihice – o cheie doar pentru un discurs declamat într-un pustiu, sau cînd pictura devenise Fiul Risipitor al culorilor, odată cu noi, bogătași stăpîni pe această inestimabilă avere, care e culoarea.

Brâncuși, pe un drum mai drept decât cel urmat în pictură de Pablo Picasso, va degaja sculptura de toată această butaforie psiho-fiziologică a Artei, readucînd-o mai întîi de toate la forma anonimă – pentru a ucide anecdoticul – și o face să ajungă prin cîteva strălucite ocoluri – prin conturarea plastică a ideilor și prin unirea luminii cu metalul – la formele în sine, care i-au deschis porțile de aur ale unei noi cosmogonii. Brâncuși este, incontestabil, Demiurgul acestei noi cosmogonii. Căutările, cercetările sale despre forma în sine i-au dezvăluit un sens suprem al vieții din cosmos: transmutația – acea elaborare superioară a corespondențelor senzoriale, necesitate.

Necesitatea? Hazardul?

Din punct de vedere senzorial, transmutația în artă este o modificare a unei senzații prin reelaborarea ei, cu ajutorul unui alt simț decât acela destinat firește să săvîrșească mecanic acea funcție.

“... L'étoile a parlé rose au coeur de mon oreille”, așa cum concretiza Rimbaud transmutarea senzorială printr-un vers rămas celebru. Lautréamont, dimpotrivă, sforțîndu-se a “transporter la signification d'un mot à un autre mot, réalisant en synthèse des objets et par conséquent leur éventuelle destruction...”, nu făcea decât să încerce o altă soluționare: transmutația cuvîntului în gîndire.

Transmutația în poetică nu a fost însă întrevăzută definitiv decât de Stéphane Mallarmé, cînd a intuit al său

faimos "supraverb".

"Versul – scria Stéphane Mallarmé – care, prin îmbinarea mai multor vorbe, constituie un cuvânt total nou, straniu, de descîntec". Astfel, versul, la el, prelua valoarea unui cuvânt unic, fraza devenind cuvânt. "Cuvîntul, să se știe, este o ființă vie" – mai scria el – iar supravaloarea pe care o obține cuvîntul, născînd din sensul unei fraze contractate, se datorește "transfigurării în acel termen supranatural care este versul".

Faptul că cuvîntul poate avea valoarea unei fraze nu este de tăgăduit: interjecția este o dovadă – o spun filologii.

Reciproca este de asemenea valabilă: o frază poate fi redusă într-un cuvînt.

Brâncuși nu a făcut altceva.

El elimină, cu toată forța de care este în stare, tot ceea ce s-a adăugat formei în sine și ce precede pînă ce o dezbracă și de sens, căci și sensul devine, fiind uneori ceva străin de forma în sine, ceva adăugat, o profeție, ceva ce se va împlini.

Ar fi o absurditate antropomorfică să credem că creatorul, Demiurgul formei în sine, ar fi decernat acesteia un sens construit la scara rațiunii umane. Forma în sine ne este dată în afară de orice logică. Logicii, rațiunii le este dat să urce, fie chiar tîrîndu-se pînă la semnificația întîie, spre ceea ce nu aparține decît Creatorului ei, Demiurgului, al cărui gînd ar fi tare nevolnic, dacă s-ar asemăna cu gîndul îndoitor și firav ca trestia al omului.

Confluente I

Ciclul "Măiestrelor", care constituie partea cea mai lucidă a căutărilor lui Brâncuși despre forma în sine, a devenit foarte accesibilă înțelegerii generale. Așa se explică năvala admirației de o bună parte a iubitorilor de artă pentru aceste sculpturi, care, după părerea lor, ar constitui însuși vîrfurile operei sale și al efortului său creator.

Acest lucru se explică prin ușurința cu care se pot asimila metodele lui Brâncuși: "simplismul", "sincreticul", "schematicul" și celelalte încă neverificate, utilizate

de-a lungul acestui ciclu de sculpturi, cunoscut și sub denumirea de ciclul Păsărilor, care începe cu "Pasărea de Aur", și se termină cu acelea de un dinamism aproape cinetic, "Zborul", cărora li s-ar putea da definiția de "Elane".

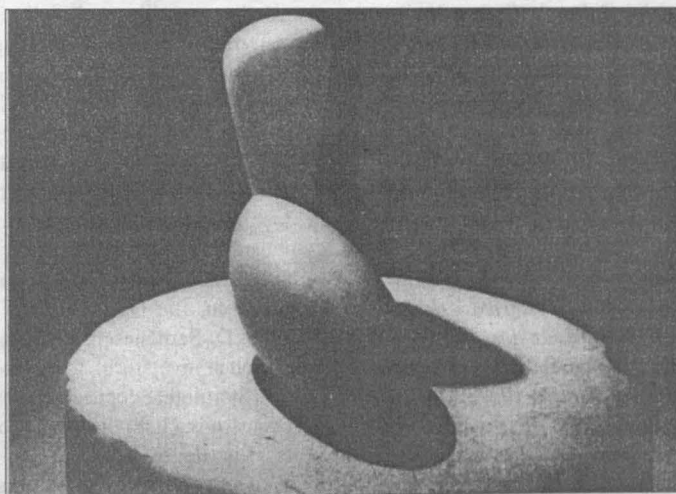
Ciclul "Măiestrelor" este însă departe de a rezuma opera lui Brâncuși. Acest ciclu reprezintă un moment numai al gîndirii brâncușiene și perfecționarea continuă a unei metode de căutare, începută cu "Pasărea de Aur", cu scopul de a rezolva faimosul binom: materie și spirit prin lumină, problema majoră pe care și-o pune sculptura, tot așa cum pictura și-o pusese prin culoare, contur și lumină.

Prin polizarea extremă a metalului și prin potrivirea curbelor cu unduirii ale luminii, Brâncuși voia să arate ce se întîmplă cu lumina care nu se oprește pe ostia și rebela suprafață, ci pătrunde ca soarele apunînd, cînd se scufundă în ocean.

Printr-o geometrizare infinitezimală a liniei curgînde, lumina se aciuiește în sînul metalului, încredințîndu-i-se, pentru a o stăpîni. Iar metalul, aș zice, recunoșcător, îi surprinde demnitatea în urma lungii răbdări dovedite de Maestru de a-l mînuie întru șlefuire. Blocul de metal încetează, după legile cristalului, de a mai fi o simplă bucată de mineral, pentru a deveni o formă surprinsă de o incandescență rece cu flăcări cromatice, pierzîndu-se în labirintul reflexelor.

Fie în "Păsările" sale de bronz polizat, fie în "Leda" sau în "Peștele", în portretele Domnișoarei Pogany și Principesei X, în "Prometeu", în "Adormita Muză", precum și în altele, vraja rămîne aceeași. Este vorba de suscitarea și incitarea unei hiperestezii a formei în sine și a unui entuziasm aproape religios față de incandescența fonică a statuii, care se substituie, fără să vrea – prin strălucirea ei – Absolutului din Artă.

(Brâncuși – Brâncuși, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1976)

Brâncuși – Leda

Bucureștii de altădată

Cultul religios în cartierul Bellu
Lăcașuri de rugăciune și chipuri de duhovnici

Florin DOBRESCU

La scurt timp după așezarea primelor familii care și-au întemeiat gospodăriile în parcelarea de pe Dealul Viilor, odată cu înfiriparea noii comunități umane, a apărut și necesitatea unei organizări din punct de vedere bisericesc. Dacă în organizarea politico-administrativă determinante sunt legile privind starea civilă a fiecărui individ și situația administrativă a colectivității respective, de atașarea grupului de oameni nou format undeva ocupându-se instituțiile abilitate ale statului, organizarea bisericească o realizează înșiși indivizii noii grupări umane, cei ce simt în sufletele lor necesitatea inexorabilă a trăirii în legătură cu Divinitatea nu doar individual, ci și în colectivitate.

Așa se face că, imediat după ce și-au așezat vetrele în fostele vii, noii veniți au simțit nevoia continuării în plan sufletec a cultivării valorilor și practicilor religioase moștenite din locurile lor de baștină, din regiunile de unde proveneau, respectiv comunicarea cu Dumnezeu în spiritul tradiției bisericii noastre strămoșești. Ținând cont că întemeietorii cătunului Bellu din anii de după 1899 – 1900 erau majoritatea țărani originari din sate aparținând în principal regiunilor aferente Capitalei, dar și din ținuturi mai îndepărtate cum ar fi Moldova, Oltenia, regiunile subcarpatice și chiar Transilvania, dar și muncitori de fel din suburbiile Bucureștilor, în marea lor majoritate creștini ortodocși, necesitatea continuării trăirii creștine în spiritul cultului ortodox era evidentă. Distanța dintre nucleul de case recent înfiripat și bisericile parohiilor învecinate era destul de mare, așa încât pentru a participa la Sfânta Liturghie, pentru a boteza un copil, a cununa doi tineri ori a face un parastas, oamenii erau nevoiți să parcurgă incomodul drum până la una din bisericile mai apropiate, care erau Căramidarii de Jos, Cuțitul de Argint și cea din satul Progresul. Cea mai la îndemână soluție a fost alipirea primelor familii din cătunul Bellu la parohia satului Progresul, numit și Satu Nou, aflat pe șoseaua București – Giurgiu, la o distanță de 2 – 3 km, și el relativ recent, alcătuit din împrietăriții de după Războiul de Independență din 1877 – 1878, sat care avea biserică de zid, arătoasă, ridicată cu stăruința apostolică a bătrânului preot Gheorghe Alexandrescu, decedat, se pare, în jurul lui 1920.

Imaginea preotului Gheorghe Alexandrescu a fost evocată mult după trecerea sa la Cele Veșnice, în 1934, într-o conferință susținută la una din șezătorile Căminului Cultural "Șerban Vodă – Bellu" de către preotul Nicolae Stoicescu, slujitor în acel moment la biserica "Buna Vestire" – Bellu și căruia îi datorăm portretul venerabilului părinte, reprodus mai jos:¹

«I-a servit cu râvnă și devotament acest preot, după cum spun bătrânii rămași până azi. (1934 – n.n.) Își aduc aminte ei cum venea acel preot să facă sfeștania celui care-l chemase, noaptea, dis-de-dimineată, orbecând cu faitonul și cu dascălul prin noroaietele ulițelor dintre vii și nu lipsea niciodată, orice timp sau intemperii s-ar fi întâmplat. Deprinsese lumea să se scoale pentru sfeștanie așa, de cu noapte, pentru că ziua făcea slujbă în biserică – deși cu ea goală – întocmai după tipic, ca la mănăstire. Același lucru afirma și dascălul lordache M. Trifan, pe care subsemnatul l-am găsit în viață și slujind la biserica satului Progresul în 1921, când am venit prin transferare la parohia numită acum Progresul Bellu. Acesta spunea că Părintele Gheorghe făcea slujbă mănăstirească zilnic, știa așa de bine cărțile încât imediat ce el ca dascăl ar fi sărit ceva din cărțile de strană, îl vedea scoțând capul pe ușile

impărătești și-i striga: "Proclate, te pedepsește Dumnezeu, să nu mai sări!"».

Așadar la acest preot zeles și cucernic se vor fi adresat dintru început cei dintâi veniți în mica așezare ce se înfiripa în fostele vii, care începea de la Cimitirul Bellu, întinzându-se pe tot șesul, ocupând atunci, la început de secol XX, o suprafață de cca 4 km.p., între șoseaua Olteniței și "drumul Pieptănarilor", artere care descriu, ca și astăzi de altfel, un unghi obtuz, și având în mijloc, asemenea unei axe, șoseaua Giurgiului.

An de an însă gospodăriile noii așezări se înmulțeau într-un ritm rapid, astfel că pe la 1910, populația cătunului Bellu o depășise numeric pe cea a satului Progresul. Considerându-se acum o comunitate puternică, localnicii din Bellu au dorit să se organizeze bisericește de sine stătător. Un motiv determinant era și faptul că le venea peste mână să se îmbisericească la biserica satului vecin. După moartea Părintelui Gheorghe Alexandrescu, succesorul său la parohia Progresul, preotul Dumitru Băleanu, s-a stabilit în cătunul Bellu, pe șoseaua Olteniței, în apropierea perimetrului actualei străzi Șura Mare. În privința Părintelui Dumitru Băleanu, datele pe care le dețin sunt nemulțumitor de puține și provin cu precădere din amintirile celor care l-au cunoscut, mai ales de la Bunicul meu și sora dumnealui, ambii botezați de acest preot, și care mi l-au evocat ca pe un duhovnic bun, zeles și cu o mare dragoste pentru Dumnezeu și Biserică. După incidentul cu preotul Nicolae Otopceanu, incident despre care vom vorbi mai târziu, îndepărtat de la parohia Bellu, Părintele Băleanu nu a conceput a-și părași fiii duhovnicești de care era mult legat sufletește și și-a amenajat un modest locaș de rugăciune în incinta gospodăriei sale de pe șoseaua Olteniței. Multe necazuri și grele încercări s-au abătut asupra acestui preot, dar stăruința în rugăciune și neîncetata nădejde în mila Domnului, dimpreună cu faptele bune, l-au ridicat de fiecare dată din nenorocire. Interdicțiile autorităților bisericești au fost la un moment dat însoțite de intervenția autorităților publice, care i-au interzis în cele din urmă a mai sluji în mica-i capeluță. Curând a fost însă slobozit din necaz (bătrânii povesteau că prin însăși intervenția Reginei Maria). Cu toate supărările și greutățile, a rămas mereu un mărturisitor zeles al lui Hristos și a făcut nenumărate fapte de milostenie, ajutând copii orfani ori năpăstuiți pe care îi întreținea în școală din propriile cheltuieli și făcând zestre la fetele sărmene. Veneau pe adresa dânsului acatiste din Capitală, din țară și chiar de peste hotare. A fost chemat la Domnul în anii '30, fiind însoțit pe cel din urmă drum, la Cimitirul Bellu, de o mulțime de oameni veniți să-l petreacă la locul de îngropăciune.

În această situație favorabilă, locuitorii cătunului, împreună cu preotul Dumitru Băleanu, au hotărât întemeierea unui mic locaș de închinare, constituind pentru început un comitet de inițiativă compus din oameni de vază ai localității: preotul Dumitru Băleanu – președinte, Tiberiu Dragomirescu – secretar, învățătorul I. Giurcănescu, Ilie Opiș, Ghinea Dumitrescu, C. Mangopol, Petre Băleanu, D. Șerbănescu, I. Barbici, Stan Crăciun, Ion Voinescu, I. Niculescu și învățătorul T. Popescu.

Stăruințele depuse de aceștia s-au materializat în anul 1910, prin construirea unei bisericuțe foarte modeste ca dimensiuni (10 m / 4 m), pe un teren donat cu clauză expresă "pentru facerea bisericii" de Atanasie Trandafirescu, tâbăcar cu domiciliul în strada Radu Vodă. În urma unor intervenții făcute de consiliul parohial la

Primăria Capitalei, a fost obținută o cantitate de cărămidă veche ("oltenească") provenită de la casele care se demolau în centrul Bucureștilor în cadrul lucrărilor de trasare a bulevardului I.C. Brătianu, cu care s-a ridicat capeluța.²

În dorința înființării unei noi parohii, necesară din cauza creșterii continue a populației, locuitorii cătunului Bellu s-au adresat formal Sfintei Mitropolii. Autoritățile bisericești au considerat însă că în cazul în care noii parohii i-ar fi fost repartizată întreaga populație a cătunului Bellu, ar fi apărut o disproporție față de numărul mic de locuitori din parohia veche a satului Progresul. Din acest motiv Mitropolia a hotărât ca aceasta din urmă să primească și o parte din populația cătunului Bellu, care de-acum căpăta tot mai mult aspectul de mahala bucureșteană. Hotărârea înaltului for bisericesc, desigur cât se poate de bine intenționată, a dat naștere unor probleme regretabile, după cum vom vedea imediat. În primul rând, ideea a generat multe frământări și numeroase păreri s-au confruntat în scopul găsirii unei soluții finale optime, cât mai corecte. Au existat două variante de împărțire a parohiei. Cea dintâi prevedea trasarea unei limite longitudinale (adică de la nord la sud) de-a lungul șoselei Giurgiului. A doua variantă propunea delimitarea transversal (de la est la vest). Cum aceasta din urmă ridica problema răspândirii neuniforme a gospodăriilor, s-a găsit mai potrivită prima variantă, având deci ca linie de demarcație șoseaua Giurgiului. Astfel, noii parohii îi revenea populația dintre șoselele Oltenița și Giurgiului, iar parohia Progresul, care de acum lua denumirea Progresul - Bellu, rămânea, pe lângă locuitorii Satului Nou, și cu cei de la vest de șoseaua Giurgiului până la Drumul Pieptănurilor și linia ferată ce venea de la Gara Filaret, îndreptându-se spre Giurgiu. În această parohie au fost înglobate ulterior și locurile aflate la sud de cantonul C.F.R. nr.1, pe ambele părți ale așa numitei străzi "Prelungirea Ferentari", atunci când zona respectivă a început a fi locuită.

Odată realizată astfel împărțirea, preotul Dumitru Băleanu a cerut să rămână paroh aici, în Bellu, unde se și stabilise, cum am văzut, la parohia vecină fiind aprobat prin transferare la cerere preotul Nicolae Oțoianu.

Din nefericire, cursul ulterior al evenimentelor a arătat că delimitarea astfel stabilită nu a fost tocmai eficientă, ea existând doar pe hârtie, întrucât populația atribuită parohiei Progresul - Bellu nu a aparținut niciodată sufletește bisericii parohiale din Satu Nou, aceasta aflându-se la o depărtare de 2 - 3 km. În ceea ce privește capeluța din cătunul Bellu, aceasta primise obligația ca în ea să conslujească ambii preoți. Preotul Nicolae Oțoianu, care și el se stabilise în noua parohie, era nevoit să meargă dis-de-dimineață la biserica Progresul - Bellu pentru a face Sfânta Liturghie în grabă, cu biserica aproape goală, ca pe la orele 10 să fie înapoi la capeluța Bellu și să conslujească cu preotul Băleanu. Poate că ar fi fost mai potrivită o împărțire transversală, care să lase satului Progresul partea periferică din ambele laturi ale șoselei Giurgiului, iar parohiei Bellu cealaltă parte.³ În felul acesta s-ar fi evitat tensiunile care au generat regretabilul conflict dintre preotul Băleanu și preotul Oțoianu. În urma acestui incident care a determinat, prin intervenția Patriarhiei, transferarea celor doi preoți în 1921, a fost numit la parohia Progresul - Bellu preotul profesor Nicolae Stoicescu. Pentru a rezolva vacanța creată în parohia Bellu, acesta a slujit aici până la 1 aprilie 1922, când a fost numit paroh preotul Constantin Grigoriu.

Tânăr, bun și zelos, preotul Constantin Grigoriu nu și-a putut înscrie o activitate mai deosebită deoarece, la numai câteva luni de păstorie, o nemiiloasă boală de inimă i-a secerat viața, răpindu-l din mijlocul credincioșilor cu care abia se familiarizase (1 octombrie 1921).

Cauza conflictului sus amintit a fost înlăturată în parte de-abia după terminarea noii biserici a cartierului Bellu, în 1935, însă nici acest eveniment nu a rezolvat integral problema. Odată cu inaugurarea noului lăcaș de rugăciune, parohia Bellu a rămas pentru enoria sa legală, capeluța rămânând provizoriu spre folosința populației din parohia Progresul - Bellu. Și atunci amestecul enoriașilor persista, în ciuda separării parohiilor.

În anul 1911, vechiul comitet completat cu noi membri a purces la realizarea unei biserici mari în cătunul Bellu, adunându-se la început într-o cameră din locuința lui Ilie Opreș, iar ulterior, după 1916, la Tiberiu Dragomirescu.⁴ Principalele probleme pe care le ridica zidirea unei biserici mari erau locul pe care să fie amplasat lăcașul și fondurile necesare acestei construcții. În privința locului pe care să fie amplasată biserica, comitetul parohial avea de ales între două terenuri donate în acest scop: primul era cel al lui Atanasie Trandafirescu pe care, după cum am văzut, se construise recent modesta capeluță; cel de-al doilea teren fusese donat de profesorul Anton Colorian și avocatul Barbu Păltineanu înainte de 1914 și se afla pe strada Pirone, așadar în mijlocul cartierului, la distanțe aproximativ egale față de șoseaua Giurgiului și șoseaua Olteniței. Donația fusese făcută cu clauză de timp de construcție, așa încât comitetul a luat măsura de a împrejmui terenul. Lipsa fondurilor făcea ca începerea construcției să teneze.

Referitor la acest fapt, avocatul Radu Colorian, fiul lui Anton Colorian, menționa într-o comunicare ținută în 1934 în cadrul Căminului Cultural din cartier:

«În aceeași vreme, în dorința de a înzestra cartierul cu o biserică, cei doi tovarăși, Barbu Păltineanu și Anton Colorian donează Casei Bisericii un teren de circa 1400 m.p. pe strada Pirone, pentru construcția unei biserici. Cu toate stăruințele depuse atât de cei doi coproprietari ai terenului cât și de Ilie Opreș, care a luptat fără un moment de oclădă pentru realizarea dorinței de a avea și o biserică în această parte a cartierului, autoritățile bisericești au rămas potrivnice acestui plan, preferând pentru construcție terenul donat de Episcopul Nifon, pe șoseaua Giurgiului, unde s-a și clădit una din cele mai frumoase biserici noi din București» (este vorba de biserica Buna Vestire - Bellu - n.n.).⁵

Într-adevăr au existat aprige dispute între locuitorii de pe șoseaua Giurgiului și cei din zonele aferente șoselei Olteniței, fiecare tabără dorind ca viitoarea biserică să fie ridicată mai aproape de zona sa. Tiberiu Dragomirescu, sufletul acțiunii pentru construirea bisericii, care se mutase între timp cu locuința de pe strada Ilie Opreș pe șoseaua Giurgiului, începuse a înclina pentru construirea bisericii într-un loc care să îi dea mai multă perspectivă decât pe strada Pirone, aflată în interiorul cartierului. Ghinea Dumitrescu - casier în comitetul parohial - propunea cumpărarea terenului din fața Cimitirului Bellu, unde se afla vechiul han "Tabia Rusească". Generalul Ștefan Opreș - fiul lui Ilie Opreș - a susținut personal această părere, considerând în memoriile dânsului că s-a făcut o mare greșală nerealizându-se acest lucru.

Comitetul, care din 1911 și până în 1915 adunase circa 70.000 lei, sumă semnificativă la vremea aceea, s-a văzut nevoit să întârzie începerea construcției din cauza dificultăților financiare, economice și administrative generate de începerea primului război mondial. Ulterior, după intrarea în război a României de partea Antantei, membrii comitetului pentru construirea bisericii s-au văzut în fața unui nou obstacol: la 23 noiembrie/6 decembrie 1916. Bucureștii au fost ocupați de armatele germano-austro-ungare care, pe lângă rechiziții de imobile, animale, alimente și alte bunuri materiale, s-au datat la abuzuri și chiar jafuri la adresa populației civile. Confrunțat cu pericolul pierderii întregii sume de bani strânse în ultimii ani de comitetul bisericii, membrii acestuia au consimțit la soluția găsită de Ghinea Dumitrescu, zis "Cioc", care a îngropat banii - după unele surse - sub butucul unei vii, iar după altele - sub buturuga unei tufe de liliac aflată pe locul din fața casei lui Tiberiu Dragomirescu, la întâlnirea șoselei Giurgiului cu cea a Olteniței. Se pare că cea de-a doua variantă este cea reală. Liliacul respectiv supraviețuise deceniilor, până în 1988, când, din păcate, a dispărut odată cu demolarea imobilelor din triunghiul format de cele două șosele, cu baza în strada Șura Mare. Fotografia alăturată îl surprinde pe regretatul preot Ioan Tonciu, slujitor și fost paroh la biserica Buna Vestire - Bellu, alături de tufa bătrânului liliac a cărui semnificație nu mai era cunoscută de foarte mulți la data realizării fotografiei. Instantaneul a fost surprins într-un moment de tragică cumpănă pentru cartierul nostru și pentru întreaga Capitală: irațio-

nala demolare a Bucureștilor din inițiativa lui Nicolae Ceaușescu și a anturajului său. Cuvintele scrise de Părintele Tonciu pe spatele fotografiei și pe care le reproducem mai jos, nu mai au nevoie de nici un comentariu suplimentar:

«Martie 1988 – anul demolării grupului de case [al] triunghiului Șos. Giurgiului – Șos. Olteniței – str. Șura Mare.

Casa Tiberiu Dragomirescu – cu liliacul sub care au fost îngropați banii adunați până în 1914 – când a început războiul '914 – '916 – '918 (70.000 lei) pentru construirea bisericii din cartierul Bellu – la inițiativa unui Comitet în frunte cu Ilie Oprîș – tatăl Generalului Ștefan Oprîș – fost consilier al Bisericii toată viața (Îngropat lângă poarta mică [dinspre] apus în cimitirul Bellu). Om

Părintele Ioan Tonciu († 2001) în fața casei lui Tiberiu Dragomirescu

de statură mică dar cu suflet mare, fire pașnică și iubitor al oamenilor. Activ pe tărâm social.

Am imortalizat liliacul când sabia lui Damocles sta deasupra bisericii. Să fie sau să nu fie.

Preot Tonciu 1988»

La câteva luni după ce totul fusese ras de pe fața pământului, Părintele Ioan Tonciu adăuga, în același loc, următoarele:

«Casa-i în demolare. Liliacul nu mai este. A început o construcție mare». (Este vorba de preconizată "piață agro-alimentară" – tip, numită în acea perioadă, ironic, de către bucureșteni "cercul foamei" și rămasă neterminată până astăzi – n.a.).

Terminarea războiului, urmată de o acută criză economică și socială și însoțită de instabilitate politică și financiară, a fost încă o piedică față de realizarea visului locuitorilor comunei Șerban Vodă de a avea propriul lor lăcaș de rugăciune, pe măsura numărului lor. Cei circa 70.000 lei adunați cu uriașe eforturi de enoriași se devalorizaseră prin reforma monetară în așa măsură, încât deveniseră o sumă derizorie. Ca o compensație la descurajarea cauzată de acest fapt, Căminul Cultural al comunei, înființat în ianuarie 1925, avea să ia printr-o hotărâre pe aceea de a sprijini și întări munca comitetului de inițiativă pentru ridicarea bisericii. Printre obiectivele căminului, cuprinse în procesul verbal de constituire, figurează și chestiunea "cultului religios", construirea unei biserici noi reprezentând o prioritate.

Două evenimente petrecute în perioada care a urmat au fost hotărâtoare în începerea construcției viitoarei biserici monumentale a cărei poveste o prezint în aceste rânduri.

Primul a fost donarea de către Episcopul Nifon a unui teren pe șoseaua Giurgiului, într-un moment în care comitetul parohial era decis să înceapă zidirea oriunde i s-ar fi oferit posibilitatea, după cum reiese din stenograma unei ședințe ținute cu puțin timp înaintea donației: «Avem doriința fermă de a păși la construirea bisericii. Indiferent unde, ea trebuie să se construiască».⁶

În amintirile sale, generalul Ștefan Oprîș redă relatarea preotului Nicolae Stoicescu în legătură cu acest eveniment. De-abia ieșit din sanatoriu, unde fusese internat în urma rănirii în atentatul de la Senat din 1921, Episcopul Nifon venise la via sa de pe șoseaua

Giurgiului, pentru a-și petrece convalescența. Era o seară de vară cu lună, când preotul Stoicescu, trecând pe șosea, l-a întâlnit pe Episcop care stătea pe bancă, la poartă. S-a oprit și au stat de vorbă până târziu, în noapte. La un moment dat a venit vorba despre capela, preotul Stoicescu spunând că acolo nu se putea face Sfânta Liturghie în condiții bune. Locul capelei, pe care urma să se construiască și biserica proiectată, se afla peste drum de cimitirul protestant (al comunității evanghelice), ceea ce nu-i era deloc pe plac. Atunci preotul Stoicescu a îndrăznit să spună, arătând spre via Episcopului Nifon: «În dreptul acesta i-ar șede bine unei biserici. Prea Sfinte...». Spre bucuria sa, Episcopul a răspuns: «Mă tată, dacă ar vrea moștenitorii, cărora le-am trecut via în posesie, să știi că vă donez un loc aci, unde zici tu».

După câteva zile, Episcopul Nifon l-a chemat pe preotul Stoicescu și i-a spus: «Ia să te duci la primarul Aguridă (Voicu), să iei cu tine câțiva oameni mai însemnați și să vă donez locul». În ziua respectivă preotul Stoicescu, împreună cu primarul, învățătorul și alți câțiva fruntași s-au prezentat la notariat unde a fost făcută donația terenului fără nici o altă clauză. Nobilul gest al Episcopului Nifon a fost apreciat ca trimis de Dumnezeu, spre împăcarea celor două tabere aflate în contradicție cu privire la amplasamentul viitoarei biserici, iar comitetul a hotărât în unanimitate ca zidirea să se facă pe acest loc.

Imediat, împrejmuirea ce se făcuse pe terenul din strada Pirone a fost ridicată și cu ea a fost împrejmuit terenul nou donat.

Totuși, un document aflat în arhiva bisericii Buna Vestire, intitulat *Dare de seamă referitoare la «cum s-a putut crea Biserica din comuna Șerban Vodă (Bellu)»* și întocmită de Eugen Atanasiu la 28 noiembrie 1972, vine să contrazică în oarecare măsură această relatare, afirmând că pe atunci se înclina a se construi lăcașul pe locul casei unde slujea părintele Dumitru Băleanu, și că spațiul a fost obținut de la Episcopul Nifon în urma intervenției mătușii sale, aceasta «rugându-l să cedeze un teren din proprietatea sa», lucru pe care, evident, înalta față bisericească l-a acceptat.⁷ Al doilea eveniment survenit, considerat și el decisiv în purcederea la construirea efectivă a bisericii, a fost aflarea de "fondul Mihail". De fapt, se știa de mai multă vreme de existența acestui fond destinat zidirii unei biserici, dar datele erau insuficiente. Tiberiu Dragomirescu, unul dintre consilierii cei mai activi, a întreprins felurite investigații pentru a afla amănunte despre această sumă de bani care dădea posibilitatea realizării unei biserici pe care el o dorea cât mai impunătoare. Între 1922 și 1924, în urma unor stăruitoare căutări, s-a aflat de existența la Ministerul Cultelor a unui testament lăsat de un anume Petre Mihail. Acesta, un bun creștin, era un mare comerciant de băcănie și coloniale al timpului său. Cunoștea, pe lângă limba română, greaca și bulgara, fiind de fapt de origine bulgară. După retragerea din comerț, a lăsat ca succesori pe nepoții săi, dar a fost nesatisfăcut de prestația negustorească a acestora, lichidând în final prăvălia.

Călătorise la Paris cu ocazia primei Expoziții Universale. Era dominat, pe lângă o intensă trăire creștină, și de un puternic sentiment patriotic. După victoria armatei noastre și a aliaților săi împotriva turcilor, în războiul din 1877 – 1878, în semn de omagiu adus celor căzuți în acest război, Petre Mihail lasă prin testament un fond compus din vânzarea unui imobil al său, pe care îl evaluează la suma de 100.000 lei, specificând că din el «se va construi o biserică pe locul meu ce-l am pe șoseaua Șerban Vodă (cum se numea pe atunci Calea Șerban Vodă, locul aflându-se pe deal, mai sus de actualul Liceu Gheorghe Șincai – n.n.), lângă biserică în curte se va construi și două camere care vor servi pentru locuința preotului».⁸ În continuare, textul referitor la actul ce urma ca după moartea testatorului să fie administrat de executorul testamentar Teodor Atanasiu, cumnat al său și comerciant manufacturist cu renume, specifică: «Biserica va purta numele: "Biserica tuturor eroilor căzuți pentru independența României și liberarea Bulgariei" iar hramul va fi Sfinții Petru și Pavel. Această biserică va avea proporțiile ce suma de 60.000 lei le vor permite, însă pe lângă forma obișnuită se va face următoarele adăugiri: la intrarea bisericii se va construi un salon care va avea aceste două destinații:

1. Se va instala pe murii salonului tablourile tuturor ofițerilor căzuți pe câmpul de război al independenței României și liberării Bulgariei, portretul lui Tudor Vladimirescu, al lui Heliade Rădulescu și Dimitrie Bolintineanu.

2. A primi oasle mele, după ce se vor dezgropa după cum mai jos se vorbește.

Pe frontispiciul bisericii se va scrie următoarele: "Domnul este Cel ce sfârșim războaiele. Prin cruce vei birui".⁹

În cazul morții executorului său testamentar, negustorul Mihail spune, către sfârșitul testamentului datat 3 iulie 1886, autentificat de Secția Notariat a Tribunalului Ilfov cu nr. 1130 din 4 iulie 1886,¹⁰ că socotește Primăria și Casa Bisericii în drept să îi execute voința. Pe lângă construirea bisericii, Petre Mihail, animat fiind de aceleși nobile sentimente de dragoste creștină, lăsa la Casa de Economii și Consemnațiuni debite pentru întreținerea permanentă a bisericii și înființarea unui orfelinat pentru copiii orfani, cât și alte clauze. În același testament, testatorul vorbește de alte proprietăți ale sale din strada Berzei și din strada Sfântul Ioan Nou nr. 15, lăsând venitul lor sigur și, eventual, să servească «tot la întreținerea bisericii». De asemenea, menționează că orice sumă de bani va fi găsită în casă la moartea sa, «va servi tot la întreținerea bisericii». Nu se știe prin ce împrejurări testamentul a ajuns la Casa Bisericii de pe atunci, iar nu la Primăria Capitalei. Probabil că Teodor Atanasiu a gândit că e mai firesc să-l ofere Casei Bisericii decât Primăriei.

De asemenea, din necunoscute motive testamentul nu a fost executat curând nici de Casa Bisericii, aceasta socotind mai utilă pentru moment punerea în valoare a imobilelor din oraș, cum a și făcut mai întâi cu imobilul care în testament se numește "La Frați", care era pe bulevardul Regina Maria, între fosta stradă a Halelor și Calea Șerban Vodă, peste drum de biserică "Sfântul Ionică – Piața Mare". În acest loc, în urma dezafectării vechii dughene a defunctului Petre Mihail, Casa Bisericii a clădit un imobil frumos și masiv, deosebit pentru acea vreme, demolat mai târziu, în timpul celui de-al doilea război mondial, imobil care era închiriat cu 7.800.000 lei anual.¹¹ Locul de pe Dealul Șerban Vodă, unde testatorul ținea să se zidească biserică, a fost vândut de Casa Bisericii, pe sume relativ mici, unor funcționari superiori ai instituției, care apoi l-au revândut.¹²

În același timp, după o vreme, unii dintre moștenitorii lui Petre Mihail, frate, surori și nepoți, au acționat în justiție Casa Bisericii, revendicând și ei averea patriotului testator.¹³ În proces au pledat, printre alți mari avocați ai timpului, Take Ionescu și Costică Arion.¹⁴ După *Darea de seamă* din arhiva bisericii, citată mai sus, rudele de sânge ale testatorului au aflat în parte câștig de cauză, renunțând însă la locul destinat bisericii și la rente. Imobilul din strada Carol nr. 88, aparținând de asemenea defunctului, urma să revină Ministerului Cultelor și Casei Bisericii. În schimb, generalul Ștefan Opriș, în manuscrisul *Cultul religios în cartierul Bellu*, susține că rudele lui Petre Mihail nu au câștigat procesul, dar după vreo zece ani, înainte de 1912, au căzut la înțelegere cu Casa Bisericii, care le-a dat o sumă de circa 80.000, ceea ce reprezenta o valoare mare la acea vreme. În acest fel, Casa Bisericii nu s-a mai simțit obligată pe viitor de a mai face o biserică din "fondul Mihail", pe care îl întrebunța după propriile nevoi bugetare.

După cum am văzut mai sus, încă din 1922 comitetul de zidire a bisericii din comuna Șerban Vodă a aflat de existența fondului, membrii săi începând a călca scările Ministerului Cultelor, succesor al instituției Casa Bisericii. Un complex de împrejurări, ce nu poate fi atribuit decât unei lucrări a Providenței, a făcut ca, prin stăruința directorului Constantin Negoescu din Ministerul Cultelor și prin bunăvoința ministrului de resort Alexandru Lepădatu, să se aprobe construirea în parohia Bellu a bisericii dorite de Petre Mihail în testamentul său.

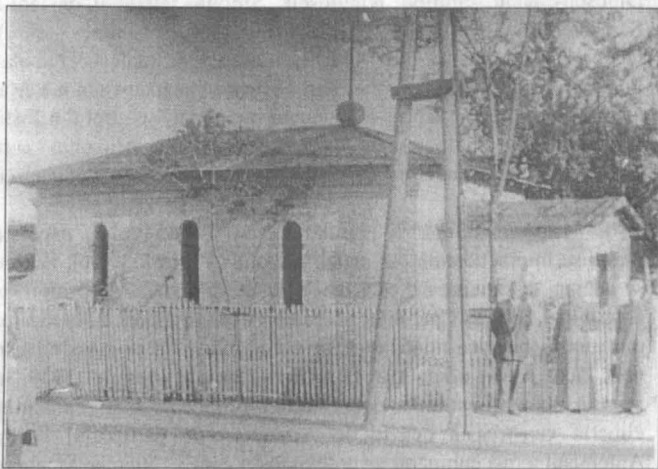
Comitetul a lucrat cu sârguință la strângerea fondurilor necesare, așa încât la punerea pietrei fundamentale, în ziua de 28 iunie 1925, avea adunată suma de 1.400.000 lei, ce a fost predată ministerului, care își luase sarcina construirii lăcașului.¹⁵ Planurile

de construcție au fost întocmite de Ministerul Cultelor, respectiv de arhitectul I. Vulcan.

Prin grija aceluiași om de suflet din minister, Constantin Negoescu, lucrarea a fost dată în antrepriza inginerului Ignat care a lucrat în colaborare cu inginerul Mateescu.¹⁶

Căminul Cultural "Șerban Vodă", înființat la începutul anului 1925, după cum am mai spus, a avut și el un rol important în construirea bisericii. Preocuparea pentru acest obiectiv reiese din procesele verbale ale adunărilor Căminului, începând cu cuvântul de inaugurare ținut la 12 aprilie 1925 de căpitanul – pe atunci – Ștefan Opriș, președintele acestei instituții de ridicare cultural-spirituală a cartierului. În acest program se înscrie și organizarea unor serbări câmpenești pe terenul de sport al Căminului de pe Dealul Piscului, în vederea colectării de bani pentru biserică.

Sfințirea locului pe care avea să se ridice biserică s-a făcut la 20 aprilie 1925, după cum reiese dintr-o comunicare ținută la Căminul Cultural, iar punerea pietrei fundamentale a avut loc la 28 iunie 1925, în prezența unui mare sobor de preoți, în frunte cu preotul profesor universitar Ion Mihălcescu, care a vorbit cu acel prilej

Vechea capelă a cătunului Bellu, construită în 1910

Despre rostul sfințelor locașuri în viața religioasă a omenirii.

La temelia bisericii s-a pus un pergament cu următorul conținut:

«În numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh.

Clăditu-s-a acest sfânt locaș cu hramul Sfinților Apostoli Petru și Pavel și al Bunei Vestiri, în satul Bellu, comuna Șerban Vodă, Jud. Ilfov, în anul nașterii 1925, sub îngrijirea unui comitet ales de locuitori, cu bani din "Fondația religioasă Petre Mihail" și din contribuția enoriașilor, sub păstoriarea Î. Prea S.S. Dr. Miron Cristea, Mitropolit al Ungro-Vlahiei și Patriarh al României în anul al II-lea de domnie a M.S. Regelui Ferdinand I, Președinte al Consiliului de Miniștri fiind Dl. Ion I.C. Brătianu, Ministru al Cultelor fiind Dl. Alex. Lepădatu, Director al Casei Bisericii fiind Dl. C. Negoescu, arhitect al Ministerului și alcătuitor al planului Dl. I.D. Vulcan, iar executor al lucrării D-ului ingineri Ghe. Ignat și Marin Mateescu. Acest sfânt locaș se construiește pe locul donat de P. Sf. Sa Episcopul Nifon Niculescu.

Fie acest sfânt locaș spre lauda și mărirea Domnului și spre mângâierea sufletelor dreptcredincioșilor.

Amin».

În continuare urmează lista membrilor comitetului de zidire: Preot Petre Popescu – președinte, preot Nicolae Stoicescu – vicepreședinte, Gh. Dumitrescu ("Cioc") – casier, Tiberiu Dragomirescu – secretar, membrii: Dumitru Șerbănescu, Gogu Iordăchescu, Alexandru Scarlat, Dumitru Voicu, Ion Dinescu, Ion Amza, Gheorghe Adamescu (reputatul scriitor și critic literar), căpitan Ștefan I. Opriș, Iordache Emanoil, Ion Mihalache Popescu (zis "Năsoi"), Gheorghe Vizante, Dumitru Ivanov, C. Alexandrescu, I. Dumitrescu, Tudor Decuci, Alexandru Niculescu, Ilie Niculescu, Gheorghe Moraru, Petre Iliescu, Ion Ionescu, Mișu Ionescu, Panait

Ionescu, N. Marinescu, Andrei Luca, I. Constantinescu, [?] Mateescu, Gheorghe Davidescu, Tudor Popescu; colectori: Arsenie Ionescu, Vasile Iliescu, sculptor Anghel [?].

Conform noii legi a autonomiei bisericilor, în 1925 comitetul pentru construirea bisericii a devenit consiliul parohial. Din acest prim consiliu parohial făceau parte următorii: preotul Petre Popescu – președinte, epitropi: Gheorghe Ghinea Dumitrescu, Dumitru Șerbănescu, Tiberiu Dragomirescu, Ion Stoica, Gheorghe Vizante; consilieri: Gheorghe Iordăchescu, căpitan Ștefan I. Opreș, Ion Mihalache Popescu, Tudor Decuci, Dumitru Ivanov, Vasile Dumitrescu, Iordache Emanoil, Ion Amza, Ilie Niculescu, Gheorghe Simionescu, Ion Ionescu, Alexandru Niculescu, Panait Ionescu, Gheorghe Davidescu, Petre Iliescu, Mișu Ionescu, Nicolae Marinescu. Numele acestora au fost inscripționate ulterior pe placa de marmură aflată și astăzi în pridvorul bisericii, în dreapta intrării. În partea stângă a ușii, pe o altă placă de marmură, se găsește înscrise într-o pomenire numele principalilor colaboratori și donatori, după cum urmează: Ion Marinescu, preot Dumitru Băleanu, preot Nicolae Stoicescu, Mihalache Băciulescu (brutar – n.n.), Dumitru Voicu, Ion Dinescu-Spănu, Simion Niculescu, Steluța Vasile, Constantin Șerban, Ilie Opreș, Petre Băleanu (negustor de lemne – n.n.), Gheorghe Carboeanu, Gheorghe Marinescu, Ion Franțescu, Nicolae Popescu, Radu I. Mateescu, Iordan Florescu (negustor – n.n.). Mai târziu, după 1955 – 1956 s-au adăugat numele a încă trei din foștii colaboratori, și anume: Enciulescu, Bucur și Iuliu Moianu – care făceau parte dintre donatorii care au contribuit la reparațiile bisericii în 1955.¹⁷

Datorită înmulțirii populației cartierului, vechen capela devenise impracticabilă din cauza fumului și lipsei aerului, la care se adăuga aglomerația creată mai ales la sărbători. Acest motiv a determinat consiliul parohial să ceară Arhiepiscopiei Bucureștilor mutarea în biserică nouă, ceea ce s-a aprobat, iar prima slujbă în noul lăcaș a fost oficiată în Duminica Floriilor a anului 1930. În această zi s-a oficiat întâia dată Sfânta Liturghie cu sfântul antemis, eliberat cu această ocazie de Arhiepiscopie cartierului Bellu. Antemisul a fost cumpărat de credinciosul enoriaș Nicolae Magheru și a fost introdus în biserică cu fastul cuvenit unui asemenea eveniment. A slujit cu acea ocazie un sobor de preoți, în frunte cu părintele-protoereu pe atunci – Traian Vintilescu, de care aparținea parohia Bellu. După această intrare provizorie și de nevoie în biserică, s-a realizat pictura și s-a instalat mobilierul făcut din lemn de stejar masiv, inclusiv catapeteasma adecvată, căci la prima intrare fusese montat numai cadrul actualei tâmplă, pe care fuseseră atașate scânduri fâlfuite, de care la rândul lor erau aninate icoanele cele mari din capela.

De abia în 29 iunie 1934 (praznicul Sfinților Apostoli Petru și Pavel) a fost sfințit mărețul și superbul nou lăcaș, de Episcopul Hosu, preotul Mirescu și alte fețe bisericesti. A trebuit să treacă deci nouă ani de muncă asiduă, fără a mai pune la socoteală perioada frământată de după 1910, pentru ca localnicii – de acum – ai cartierului bucureștean Șerban Vodă – Bellu să își aibă, în sfârșit, propriul lor lăcaș, rămas până astăzi unul dintre cele mai frumoase din Capitală. Din această perioadă de timp, trei ani durase zidirea propriu-zisă, iar șase ani finisările și amenajările (aceasta în mare parte din cauza formalităților din timpul trecerii averilor bisericesti de la Ministerul Cultelor la Sfânta Patriarhie, conform legii organizării bisericesti din 1925, dar și greutăților cu care Patriarhia furniza sumele din "Fondul Petre Mihail").

După unele surse documentare, construcția efectivă, finisările și celelalte înzestrări ar fi costat cu totul circa 7.500.000 lei. Din această sumă, pictura, care a fost executată în tehnica frescă de către pictorul Demian, se pare că a necesitat 1.000.000 de lei. De remarcat informația că, la început, consiliul parohial s-a opus proiectului și modelelor aparținând pictorului Demian, considerându-se că lucrarea ar fi prea scumpă. Mobilierul din lemn de stejar ar fi costat circa 800.000 lei, iar restul sumei a folosit la construcția propriu-zisă. Dacă banii pentru pictură și mobilier au fost primiți de

la Ministerul Cultelor, iar după 1925 de la Patriarhie, restul a fost colectat de comitetul de zidire, respectiv consiliul parohial. La acești bani s-a adăugat suma de 500.000 lei donați de Anastasia Mihail, soția lui Petre Mihail, care la data sfințirii punerii pietrei fundamentale, 28 iunie 1925, era foarte bătrână și a asistat la procesiune.

Opera creștină începută în această margine de București de către militanții consiliului parohial nu a fost considerată ca încheiată odată cu terminarea bisericii. Se simțea nevoia ca această biserică, dincolo de clădirea în sine, să fie vie, activă și roditoare. Iar membrii consiliului au înțeles această necesitate. Astfel, în anii care au urmat consiliul parohial a inițiat o serie de acțiuni în care, uneori, a fost antrenată întreaga comunitate locală.

Încă înainte de construirea bisericii Buna Vestire, preoții conslujitori la vechea capela, Nicolae Stoicescu și Petre Popescu, au introdus cântarea în comun, la care era chemată să ia parte întreaga asistență. Ca la orice început, a fost greu, dar treptat, credincioșii s-au deprins cu cântările Sfintei Liturghii și ale altor slujbe. Generalul Ștefan Opreș își amintea, în însemnările sale:¹⁸

«După mutarea în noul lăcaș, "corul" s-a tot mărit până s-a generalizat. De altfel, în acea epocă Sfânta Patriarhie a dat o impulsie deosebită acestei cântări în comun. S-a creat "Asociația Misionară Creștină Ortodoxă Patriarhal Miron" care avea adunările duminică după amiază în fostul Parc Carol (textul de față este scris după 1950, când Parcul Carol se numea Parcul Libertății – n.n.), unde se începuse exersarea unor cântări liturgice tradiționale, pe o voce, cu toată asistența și cântarea unor bucăți ușoare în versuri din cartea lor specială de cântări religioase Cântuza bunului creștin».

În 1930, la inițiativa preoților parohiei, a fost înființată frăția "Biserica Vie din parohia Bellu" care a fost pusă sub președinția preotului Nicolae Stoicescu, sprijinită fiind de consiliul parohial. Pentru început, această frăție a organizat acțiunea "Pâinea zilnică" de iarnă, prin care s-a obținut un local cu o cameră de la soții Wérlé, fiica și ginerele răposatului Episcop Nifon, iar apoi s-a ridicat un local propriu în spatele bisericii, în care s-a amenajat o sală de mese. Aici, cu sprijinul negustorilor Băciulescu – brutarul cartierului, Otto Gagnel – fabricant de pâine și fabricantului de mezeluri Feri Răușanu, s-a asigurat masa zilnică a peste 100 de persoane nevoiașe, bătrâni, copii orfani, inapți de muncă. Fondurile constau din contribuții benevole, liste de subscripție, cotizații și, mai rar, de la Primăria Sectorului III Albastru, aceasta contribuind mai ales cu cantități de lemn de foc care se distribuiau celor cu situații materiale grele. Ulterior, această operă creștină a căpătat denumirea de "Cantina Bunului Samaritean". Activitatea sa a cunoscut o intensificare pe parcursul trecerii anilor, rezultatele au înregistrat, și ele, progrese mari. Curând, ea a ajuns să formeze un tot cu asistența umanitară din cadrul Căminului Cultural.

Ca o exemplificare, dăm aici din registrele existente în perioada redactării amintirilor generalului Ștefan Opreș, mențiuca că în anul 1931 s-au distribuit ajutoare în valoare de 116.284 lei, în 1932 – 132.226 lei, în 1933 – 177.582 lei, iar în 1934 – 254.303 lei.

Note:

1. Din arhiva familiei g-ral Ștefan Opreș; 2. Idem 1; 3. Idem 1; 4. Idem 1; 5. Idem 1; 6. Idem 1; 7. Extras din *Dare de seamă* scrisă de Eugen Atanasiu la 28 noiembrie 1972, aflată în arhiva bisericii Buna Vestire – Bellu; 8. Din arhiva bisericii; 9. Din *Memoriul tehnic* aflat în arhiva bisericii; 10. Idem 9; 11. Idem 1; 12. Idem 1; 13. Idem 1; 14. Din *Darea de seamă* aflată în arhiva bisericii Buna Vestire – Bellu; 15. Idem 1; 16. Idem 1; 17. Idem 1; 18. Idem 1.

(Din lucrarea în manuscris *Povestea unui colț de București*.
Pagini din trecutul cartierului Șerban Vodă – Bellu)

Vechi zidiri bucureștene

Memorial Mihai Viteazul

Ana Maria ORĂȘANU

“Pentru apărarea acestei Capitale acum bine înjghebată, se dă lupta de la Călugăreni, care e câștigată prin eroismul lui Mihai”.

N. Iorga

Încercăm să deslușim în orașul actual pe cel de acum patru veacuri, iar în vechea cetate de scaun a domnilor munteni să regăsim locuri și zidiri evocatoare pentru Mihai Viteazul, Banul Craiovei devenit voievodul Unirii tuturor românilor de la 1600, această personalitate fascinantă a istoriei naționale.

Gândul se oprește întâi la imaginea surprinsă în 1794 de W. Watts. Acolo, cele două zidiri cu care ctitorul a înzestrat orașul, **Mănăstirea Mihai Vodă și Podul de peste Dâmbovița**, se înfățișează în măreția lor. Atmosfera pitorească, idilică pare însă ireală în raport cu vremurile aprige de care au avut parte. Construcțiile au fost ridicate în pripă, dar cu trăinicie și au rezistat vitregiilor ce s-au abătut asupra orașului la sfârșitul secolului al XVI-lea. Bucureștii acelor ani au fost în repetate rânduri pustiți prin jaf și incendii, fie de turci, de hoardele tătare sau de mercenari veniți de oriunde. Orașul era atât de distrus și devenise atât de nesigur încât însuși voievodul prefera să poposească la Târgoviște când drumurile îi erau pe aproape.

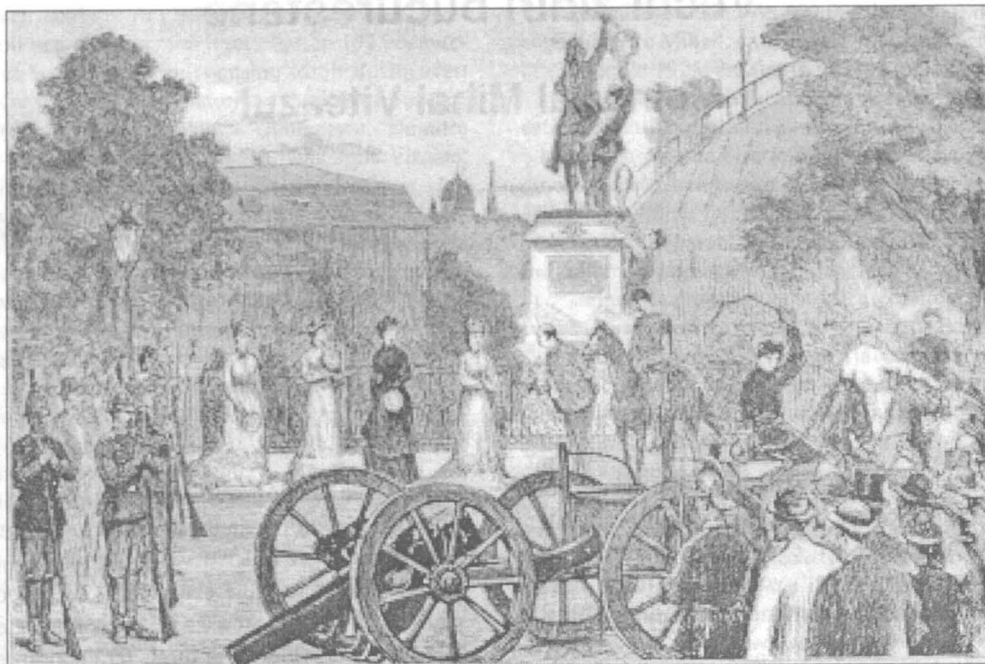
Statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul

Pe lângă propriile ctitorii, se cuvine să amintim din orașul de atunci palatul domnesc, respectiv locul unde, în ziua de 3/13 nov. 1594, la un an după preluarea domniei, Mihai a făcut un gest echivalând cu o declarație de război, căci “chemă mulțimea ca în zilele mari ale țării și nimici în fața lor catastivele lui la turci, fără dându-le lor iertarea birului”. (N. Iorga)

Podul Mihai Vodă, util orașului pentru comunicarea cartierelor de pe o parte și alta a Dâmboviței, a fost reconstruit cu ocazia modernizărilor rutiere.

Mănăstirea Mihai Vodă, ca și dealul cu același nume pe care îl încununa, s-au spulberat prin schimbarea radicală a peisajului urban în zona noului Palat al Parlamentului. Biserica e strămutată într-un loc inadecvat. În frumusețea liniilor sale arhitecturale regăsim spiritul celui care a zidit-o. Este singurul lăcaș trainic, de zid, pe care voievodul a avut răgazul să-l ridice (vezi “Biblioteca Bucureștilor” nr. 12/2000).

A doua jumătate a secolului al XIX-lea a fost o perioadă de cumpănă în existența edificiului. Era o ruină în anul 1873 când, paradoxal, autoritățile au început demersurile pentru a împodobi Capitala cu un prețios monument – **statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul**, primul monument de for public de acest fel din București, comandat sculptorului Ernest Carrier-Belleuse din Paris. La data de 20 ian./1 febr. 1873, demnitarul acreditat cu această problemă, Nicolae Crețulescu, ministru al Agriculturii, Comerțului și Lucrărilor Publice solicita opinia forului de specialitate, Societatea Amicii Belle-Artelor privind: “aspectul și forma proiectului; inscripțiile; amplasarea, având în vedere proporțiile și caracterul monumentului”. Comitetul Societății, alcătuit din Gr. G. Cantacuzino, C. Esarcu, N. Grigorescu, A. Odobescu, D. Berindei, C. Bolliac, Th. Aman, G.M. Tătărescu și Gh. Stănescu, a formulat propunerea de instalare a statuii chiar pe locul vechii ctitorii. Se stipula în procesul verbal al ședinței, valoros document istoric al vremii: “Acea clădire, mănăstirea Mihai Vodă, cade azi în ruină și în curând timp ea va trebui dată la pământ. Spre a preîntâmpina însă pieirea acestui monument în care numele lui Mihai se va șterge poate din colțul Bucureștilor, ales de dânsul, nu s-ar putea oare doborând acum de îndată clădirile ruinate ale mănăstirii să se creeze pe platforma aceluia deal o esplanadă înălțată și frumos potrivită, pe care locul altarului actual ar fi prefăcut într-o criptă boltită subterană d’asupra căreia s-ar înălța monumentul planând astfel asupra unei mari părți a orașului?”

Ceremonia instalării, lângă statuia lui Mihai Viteazul, a tunurilor turcești capturate la Grivița, în prezența Principesei Elisabeta

În acea criptă s-ar depune și s-ar păstra cu religiozitate, pre vechiul lui altar, capul lui Mihai Viteazul, care, cu onoarele cuvenite, s-ar transporta aici din mănăstirea Dealul, unde nimic nu asigură conservarea acestei prețioase relicve.

Esplanada pe care s-ar înălța monumentul lui Mihai Viteazul ar fi totodată și o mică piață de arme situată la intrarea în cartierul militar al capitalei; ea ar fi o Propylee acestui șir de cazărmi ce se destind pre Dealul Spirei, și ostașii români, intrând și ieșind din acest cartier, ar avea pururea dinaintea lor monumentul care le-ar aminti despre gloriile militare ale patriei.

Nici un loc, credem, n-ar fi mai nimerit din punct de vedere al pioaselor tradițiuni și al efectului moral”.

Opinia grupului de intelectuali constituie, în termeni moderni, o temă de proiect urbanistic. Utopică în sine, propunerea dovedește valoarea simbolică excepțională pe care voievodul o avea ca “erou al tuturor românilor, simbol de unire al fraților despărțiți de vitrega soartă și de vecini cotropitori”. (Gr. Tocilescu)

Pe ruinele mănăstirii s-a clădit mai târziu ansamblul Arhivelor Statului, iar statuia a fost instalată pe un loc hotărât de Carol I. Inaugurarea s-a desfășurat vineri, 8/20 nov. 1874, în ziua onomastică a voievodului, Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil.

Amplasamentul ales era în fața clădirii Universității, pe cealaltă parte a Bulevardului Universității. Așa s-a constituit nucleul primului ansamblu urban modern al Capitalei, Piața Universității. Statuia era amplasată pe locul fostului așezământ Sf. Sava, loc cu înalte tradiții pentru cultura și învățământul românesc. Potențialul de semnificații al locului

adaugă alte importante dimensiuni spirituale. Cu timpul, cadrul arhitectural și plastic s-a întregit prin elemente care îi susțin monumentalitatea.

Încă de la inaugurare, statuia lui Mihai Viteazul a devenit un “loc istoric, fierbinte al Capitalei”, unde se puteau concentra și exprima cele mai înalte aspirații naționale.

A dovedit-o pentru prima oară gestul spontan al eroilor de la Plevna și Grivița. În seara zilei de 5/17 sept. 1877, soldatul-erou care aducea în țară primul stindard capturat pe câmpul de luptă, însoțit de o gardă de onoare și de o mulțime entuziastă, a poposit la statuie spre omagierea voievodului Mihai.

De asemenea, Înaltul Ordin de zi către armata română din 5 sept. 1877 dat la Poradim de domnitorul Carol I, comandant al Armatei de vest, preciza: “... iată tunurile luate de la vrăjmaș. Două se vor așeza de ambele părți ale Statuii lui Mihai Viteazul. Umbra mărețată a gloriosului Domn va vedea astfel că oștenii români au rămas până astăzi fii ai eroilor de la Călugăreni”. Festivitatea de instalare a tunurilor a avut loc în ziua de 11 sept. 1877. Era cel mai frumos gest de recunoștință al bucureștenilor.

Locul s-a impus în viața orașului. Piața Universității, centru al culturii, al școlii și al luminii românești a devenit și un loc pentru ceremonii și parăzile militare, pentru că aici se află statuia ce-l surprinde într-un gest impetuos “pe cel mai vestit și cel mai mare dintre voievozii românilor”. (N. Bălcescu)

Istoria cărții

Tiparul românesc prin însemnările făuritorilor de carte

Maria TOADER

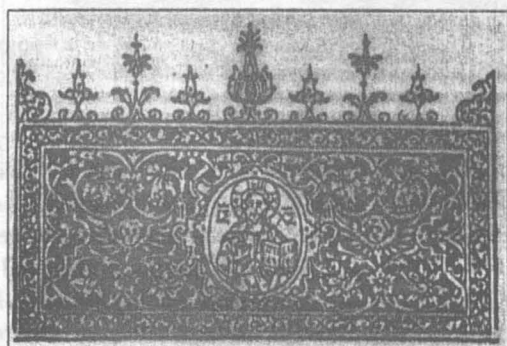
"În însemnările de pe cărțile vechi este cuprinsă istoria țării scrisă de cei mici".

N. Iorga

Cartea veche românească, dovada incontestabilă a spiritualității românești, a fost îmbogățită în timp cu informații valoroase, deosebit de interesante privind viața poporului nostru în vremuri demult apuse, cuprinse în acele însemnări manuscrise de pe forzațuri sau filele cărților.

Aceste însemnări, uneori greu de descifrat, ai căror autori provin din cele mai diverse pături sociale, de la domnitori, boieri, înalți clerici, la simpli călugări sau umili preoți, dascăli și alții, din cei mărunți, au păstrat în ele secole de-a rândul o comoară prețioasă, inepuizabilă de informații, până când cercetătorii avizați au descoperit-o, au descifrat-o și au folosit-o în studii de specialitate.

Multe din aceste însemnări au uneori valoare de document unic, oferindu-ne date ce n-au fost niciodată cuprinse în documentele cunoscute, unele fiind mai valoroase

Frontispiciu din *Cazanille* lui Varlaam și din *Pravila* lui Vasile Lupu

decât cărțile pe care sunt scrise. Este vorba despre informații politice, istorice (note privind ocupații străine, năvăliri de pradă, războaie), starea vremii pe tot parcursul anului cu curiozități meteorologice, inundații, cutremure, eclipse de lună și soare, incendii, epidemii, năvăliri de lăcuste, însemnări de familie, însemnări cu valoare social-economică, culturală sau însemnări cu caracter folcloric.

Informațiile oferite de însemnările desprinse de pe cărți vechi de secole reușesc uneori să elucideze pete albe din istoria cărții și tiparului, fiind singurele izvoare pentru niște domenii ca: circulația cărții, prețul de cost, legătura de carte.

Din această bogăție de informație autentică, păstrată între copertile cărților vechi din colecția Bibliotecii Naționale, ne-am propus să izolăm în lucrarea de față acele însemnări care ne oferă date despre cei care au făurit cărțile.

În munca noastră de zi cu zi cu cartea, încercând să stabilim care sunt persoanele implicate în făurirea cărții, ne-am lovit de necesitatea de a realiza o corespondență între termenii noi, folosiți în descrierea modernă a cărții și termenii vechi cu care ne întâlnim în foile de titlu, colofonul, prefețele cât și

însemnările de pe cărțile vechi. Astfel am stabilit termenul de patronaj pentru "cu privilegiu" sau "cu blagoslovenia", termenul de editor comercial pentru "cu cheltuiala", termenul de corector pentru "diortositoriu"; alături de termenul tipograf, apare pe cărțile vechi, cu aceeași semnificație, și termenul de zețar sau drugar. Dintre expresiile vechi, legate de meșteșugul tiparului și menirea cărților, întâlnim adesea, mai ales în însemnări, termenul de "afirosire" pentru dăruire, închinare.

Chiar dacă la început acești oameni sunt implicați în actul de execuție doar ca simpli meșteșugari, sunt înnoșilați de munca lor, devenind adevărați făuritori de carte. Găsim multe însemnări pe cărțile vechi, care constituie mărturii incontestabile ale acestei implicări conștiente, însemnări ce ne vorbesc de mândria muncii împlinite, de respectul pentru carte sau de umilința monahală a tipografului, însemnări ce ne vorbesc de darurile de reprezentare ale patronului, sau ale celui ce finanțează apariția cărții (de regulă domnitori și înalți prelați) dar și de tipografi, danii justificate de înalta misiune culturală și ortodoxă a donatorului; așa după cum tot conștientă ne apare implicarea diortositorului în dorința de cizelare a limbii, mărturisindu-și prin munca migăloasă respectul lingvistic pentru textul tipărit.

Domnitorii români au fost de la apariția tiparului direct implicați în activitatea de tipărire a cărților, începând cu Radu cel Mare (1495 – 1508) care înființează în cetatea de scaun de la Târgoviște prima tipografie cunoscută în Țările Române.

În activitatea domnitorilor, legată de carte, apar în general câteva elemente esențiale: de subvenționare, de patronaj dar și de propagandă religioasă și națională prin danii făcute unor persoane, biserici sau mănăstiri. Îi întâlnim uneori semnând prefețele cu justificarea tipăririi cărții, sau primind scrisori de dedicație, mesaje de încredere și speranță pentru viitor.

În colecția Bibliotecii Naționale se află un exemplar al *Evangheliei* tipărită la București, în 1682, "din porunca și cu toată cheltuiala prea luminatului și prea înălțatului Domn și oblăduitoriu a toată Țara Românească Io Șerban C(onstantin) Voevod..." (BRV 74), care ne oferă informația: "Această sfântă Evanghelie datuoau Măria sa Io Șerban Voevod bisărici din Ciocănești ot Sud Elfov hram Sf. Nicolae, preot popa Dragomir, dec. 22 vleit 7198". [1689] (p. 7).

Crescut în casa Cantacuzinilor, unde a beneficiat de o mare și prețioasă colecție de cărți aduse din toate colțurile Europei, Constantin Brâncoveanu, socotit cel mai mare ctitor al vremii sale, dovedește și o mare pasiune pentru cărți.

Se știe că primise din partea lui Șerban Cantacuzino misiunea de supraveghetor domnesc la tipărirea primei traduceri românești integrale a *Bibliei*, cu care prilej a alcătuit un fond special filologico-teologic, necesar traducerii și redac-

tării *Bibliei*. De remarcat că întreaga echipă de cărturari care a lucrat la redactarea *Bibliei* a lucrat fiind conștientă de misiunea ei cărturărească.

În colecția Bibliotecii Naționale se află un exemplar din *Biblia de la București* din 1688 care conține pe mai multe pagini însemnarea "Această Biblie sau dat besearicii de la Sâmbăta de Sus den Țara Ungurească" însoțită de sigiliul lui C. Brâncoveanu, pecetea voievodală pe care a folosit-o după înscăunarea ca domn al Țării Românești.

O însemnare de pe același exemplar stă mărturie a impactului pe care-l are donația domnitorului asupra locuitorilor locului, sentimentul de mândrie al locuitorilor față de gestul domnitorului; la 147 ani de la donație, un locuitor al Sâmbetei de Sus nota: "Să să știe că d(umne)zeasca Biblie e dată de Constantin Basarab voevod Țării Românești de pomană la Biserica greco-răsăriteană din Sîmbăta de Sus, precum se vede singur iscălit în 12 locuri cu pecetea lui adecă la numărul fețelor foilor nr. 1, 194, 308, 382, 446, 534, 610, 663, 691, 433, 479, 812. Aceasta adevăresc cu subscris cetindo din ceput și coneț, la anul 1835, 5 dec. Ioan Mardare". (p. 750).

Dintr-o altă însemnare scrisă de Dionisie Bucșianu (p. 152) aflăm că în 1884 *Biblia* dăruită de domnitor se mai afla încă la Sâmbăta de Sus, păstrată, se vede, cu pietate de locuitori.

Pecetea domnitorului a mai fost semnalată și pe alte exemplare, în alte colecții. Un exemplar din *Biblia* lui Șerban a fost dăruit de domnitor Mănăstirii Hurezu, principala sa ctitorie.

Alături de domnitor, în bună tradiție românească apare ca ctitor cultural și mentor moral înaltul cler (mitropolitul sau episcopul), așa cum îi întâlnim pe orice foaie de titlu a cărților vechi. Gestul laic și cel religios, al Domnitorului și Mitropolitului se confundau în menirea de răspândire a tipăriturilor românești în toate colțurile țării.

Din cele 12 volume de *Minee*, tipărite de Episcopul Mitrofan la Buzău în 1698, cu cheltuiala Domnitorului Constantin Brâncoveanu, "Mitropolit fiind a toată Țara Românească chir Teodosie" (BRV 111), în colecția noastră se află 2 exemplare care ne oferă informația că în același an al apariției au fost dăruite de Mitropolitul Theodosie Mănăstirii de la Iazer. Este vorba de *Mineul* pe luna aprilie de pe care am descifrat însemnarea: "Acest Mineai datulau Sfinția sa chir Theodosie Mitropolitul, Sfinței Mănăstiri Iazerul (cheia) unde iaste hramul «Intrarea în biserică a Maicii D-lui» ca să fie de treaba bisearicii iar cine ar înstrăina de acolo să fie rupt blestemul lui Dumnezeu 7206" [1698] (F. 1 - 3) și de *Mineul* pe luna iulie, unde citim: "Acest Mineai luna lui iulie datulau Sfinția sa părintele Vlădica chir Theodosie Mitropolitul Ungro-vlahiei la Sfânta Mănăstire la Iazer. Iar cine sar ispiti a lua de acolo să fie proclat, afurisit, anatema: la 7206". [1698] (F. 1 - 7).

Cărțile vechi, după cum vedem, erau dăruite dar și apărute, având în vedere valoarea lor morală și religioasă. Asupra hoților și distrugătorilor blestemele erau chezășia de frică, motiv pentru care dăruitor și dăruit se înarneau cu anatema.

Am mai amintit că fiecare din marii creatori de carte au fost cândva mărunți ucenici (umilul poslușnic); ne oprim aici asupra lui Mitrofan, tipograful *Mineelor* despre care vorbeam, cel care va semna treptat din 1860 până-n 1703: ucenic tipograf, ieromonah de Besericani, episcop de Huși și apoi

episcop de Buzău, a cărui umilință de prelat, dar și modestie și discreție reală i-a ascuns mult timp valoarea de poliglot, traducător, verificator, gravor, corector până la tipograful artist al *Bibliei de la București*.

În 1784 apare la Râmnic traducerea din limba greacă a *Cuvintelor* lui Teodor Studitul sub tripla activitate de patronaj, editor și prefațator a lui chir Filaret, episcopul Râmnicului (BRV 481), "trădat" în intențiile sale de creștin și prelat de cel ce însemnează pe unul din exemplarele colecției noastre: "Această carte ce să numește a sfântului Teodor Studitul este dăruită de prea sfinția sa părintele Episcopul Râmnicului chir Filaret, sfinției sale părintelui Gherman ieromonah protoiereu și arhimandritul Tismanei ca să-i fie sfinției sale pentru a citi, iar prea sfinției sale de pomenire la leat 1784 nolembrie 3/4" (F. 1 - 4).

Dintr-o altă însemnare (F. 2 - 3) aflăm că exemplarul aparține în 1814 (la leat 7322) schitului Cioclovina de Jos (ce ținea de Mănăstirea Tismana).

Sub patronajul și cu cheltuiala lui Dositei, Mitropolitul Țării Românești, pe care-l găsim în 1764 ca umil egumen la Mănăstirea Sfântul Ioan din București, apoi director al Mitropoliei și episcop de Buzău în 1787, s-a tipărit în Tipografia Mitropoliei din București în 1796 (BRV 603) o *Psaltire*, din care un exemplar "sau afirosit sfântului schit Mărculești din Câmpulung de prea sfințitul părintele Mitropolit chir Dositeiu", după cum aflăm dintr-o însemnare anonimă, exemplarul aflându-se astăzi în colecția Bibliotecii Naționale.

Pe un exemplar al *Ceaslovului* tipărit în tipografia de pe lângă Mitropolia din Iași în 1797, sub patronajul și cu cheltuiala Mitropolitului Moldovei Iacov, ni s-a transmis în timp informația: "Acest ceaslov iaste a paharnicului Stavru avându-l dar de la Preasfințitul Mitropolit Iacov. 1797 în Iași". (BRV 609 F. de titlu). Este vorba de Mitropolitul Moldovei Iacob Stamati (1792 - 1803), care, înainte de a ajunge mitropolit, a fost econom la Mănăstirea Neamț, protosințel (administrator) la Mitropolia din Iași, și apoi episcop al Hușilor (1882).

Din *Psaltirea în versuri* tipărită de Mitropolitul Moldovei Dosoftei la Unieș în 1673 (BRV 65), în colecția Bibliotecii Naționale se află un exemplar, căruia o completare manuscrisă la textul tipărit și o corectură în text, ambele purtând autograful lui Dosoftei (pp. 49, 237), îi conferă o mare valoare documentară, venind ca o mărturie a grijii deosebite a autorului pentru corectitudinea textului tipărit.

Obiceiul de a pune la sfârșitul cărții pe cel care a fost simplu poslușnic pilcar, zețar, drugar sau diortositoriu a însemnat un pas important în evoluția tiparului românesc. De aici se va înălța mai târziu conștiința laică a meseriei de tipograf. Un ultim pas spre tipografia modernă va fi trecerea tipografului laic, care imprima numai cartea religioasă, la tipograful laic meseriaș. Odată cu tipograful apare și viitorul îngrijitor de carte din diortositorii combinați în vechime, adesea, cu tipografii.

Am ales pentru exemplificare colofonul din *Îndreptarea păcătoșului* tipărită sub patronajul Mitropolitului Gavriil la Iași în 1765, în care se menționează: "... așăzată de sfinția sa Vichentie episcopul Timișvarului dară tipărită de Grigorie Stanovicu... și sau diorthosit de Evloghie Monah, iară așăzătoriu slovelor Damaschin diacon și Ilie Zățariu".

Din chiar însemnările lor avem date despre preocu-

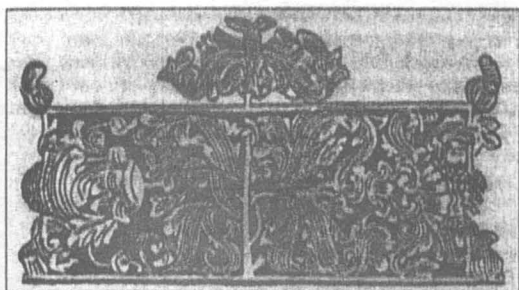

parea tipografilor în relație cu nevoia de răspândire a cuvântului scris.

Pe un exemplar din *Adunare a stampelor*, Neamț, 1821, descifrăm însemnarea: "Această cărticică este a lui Ștefan feciorul părintelui Chesarie monah la 1825. Această cărticică ne-au dăruit-o părintele Gherontie tipograful, în anul 1825".

Gherontie, ieromonahul, tipograful, nu apare în datele de descriere a acestei cărți, dar îl găsim menționat ca tipograf, pe pagina de titlu a mai multor cărți apărute la Mănăstirea Neamț între 1809 – 1827. Semnează de asemenea prefața unui *Antologhion* apărut la Mănăstirea Neamț în 1825 ca și o prefață explicativă, privind titlul de *Scrisoarea Moldovei* pentru *Descrierea Moldovei* de D. Cantemir, apărută la Mănăstirea Neamț în 1825.

În tradiția marilor cărturari de la începuturile culturii românești se înscrie și activitatea tipografului din Iviria, adus în țară de Brâncoveanu pentru organizarea tipografiei Mitropoliei din București. Egumen la Snagov (1696), episcop de Râmnic (1705), Mitropolit al Țării Românești, din 1691 până-n 1716, orice activitate editorială e legată de numele lui Antim Ivireanul, ca traducător, tipograf, editor, compilator sau autor.

Frontispiciu din *Noul Testament de Bălgard* (1648)

De numele lui Antim Ivireanul se leagă una din cele mai valoroase însemnări adunate de pe cărțile noastre vechi; ne referim la un exemplar din *Capitolele îndemnătoare*, carte a lui Vasile Macedoneanu, tipărită în grecește la București în 1691. Ar putea fi la prima vedere o carte oarecare din colecția Bibliotecii Naționale dacă o mică însemnare de posesor în limba greacă, purtând autograful lui Antim Ivireanul, nu i-ar conferi valoare de document.

Însemnarea ne apare în traducerea românească: "Și aceasta printre celelalte a ieromonahului Antim Ivireanul tipograful Antimos", numele lui fiind pentru prima dată menționat ca tipograf pe o tipăritură (BRV 93, F. 4 nenumărată).

D-na Livia Bacăru încerca să demonstreze într-un studiu că această însemnare, care ar putea fi datată chiar cu anul de apariție al cărții, deci 1691, ar aduce un element în plus în elucidarea unui aspect foarte important din activitatea lui Antim Ivireanul, și anume preocupările sale bibliotecărești, ar putea însemna atestarea existenței unei colecții personale Antim Ivireanul; iar autograful de pe exemplarul despre care vorbim este socotit de specialiști ca fiind primul său autograf din cele 3 care sunt cunoscute.

I-am putea atribui aceleași preocupări de adunare și păstrare a cărților într-o colecție ieromonahului Savva, despre care știm din studiile bibliografice ale lui Ion Bianu că era în 1720 tipograf la Sfânta Mănăstire a Tuturor Sfinților din

București.

El ne-a lăsat o însemnare pe un exemplar din *Molitvenicul slavonesc* tipărit de Timoteu Alexandrovici, din porunca lui Matei Basarab la Câmpulung, în 1635, exemplar care nu știm pe ce căi a intrat, mult mai târziu, în patrimoniul Bibliotecii Naționale. Însemnarea atestă că la aproape 100 de ani de la tipărirea cărții, ea se afla în proprietatea tipografului Savva: "Această sfântă carte ce să chiamă Molitvenic iaste a sfinții sale părintelui popa Savvei tipograful care au și fost egumen la Sfânta Mănăstire a Tuturor Sfinților (București) scris în zilele prealuminatului domn Io Nicolae Alixandru vovod în domnia a doao și îmbla văleatul 7230". [1722] (BRV 35, F. liminară 2).

Mihail Strilbițchi, personalitate complexă în istoria tiparului românesc, pe care-l găsim făurind cartea întâi ca "celu mai micu între prezviteri... ostenitoriu și chivernisitoriu la tipăritulu", *Catavasierului* apărut la Tipografia Mitropoliei din Iași, în 1778 (BRV 412), menționat abia la sfârșitul prefeței, ca apoi să apară pe F. de titlu, ca tipograf la Mitropolia Iașului, semnând gravurile cărților pe care le tipărește, ca apoi să fie el însuși proprietar de tipografie, unde va fi tipărit un număr impresionant de cărți, este primul tipograf român care-și făurește o marcă tipografică, apropiindu-se în felul acesta de timpurile moderne ale tiparului.

Mărturiile pe care ni le oferă fondul nostru de carte veche se referă la o altă latură a acestei personalități culturale, și anume, aceea de restaurator de cărți, conștiința profesională determinându-l să-și semneze legăturile. Colecția Bibliotecii Naționale se mândrește cu 2 exemplare restaurate de Mihail Strilbițchi ce-i poartă amprenta. Este vorba de un exemplar din *Șapte taine* apărută la Iași, 1644 (BRV 47), cu o legătură nouă de piele ce păstrează ornamente din legătura veche, inclusiv medalionul central pe care se află gravat numele autorului legăturii vechi: *Ierei Mihailo Stril(bi)țchi*. Al doilea exemplar restaurat și legat de Mihail Strilbițchi este o *Îndreptare a legii*, Târgoviște, 1652 (BRV 61), din piele maro pe lemn; bogat ornamentată cu chenar dublu, cu motive florale, sferturi de rozete în colțuri și medalion central cu scenă religioasă; cotor cu patru binduri, cu motive florale, închietori din metal și piele, tranșă aurie incizată. Pe coperta I s-a gravat "S-au lucrat de Popa Mihai din Iași".

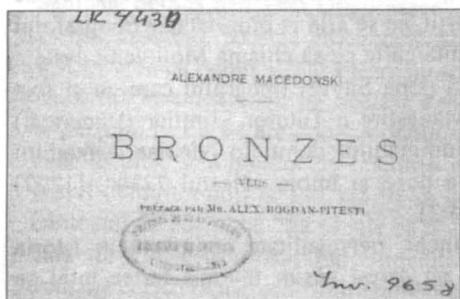
Aș vrea să precizez că tema este departe de a fi epuizată, iar ca un punct de sprijin în arhitectura întregii lucrări, am putea adăuga acum în final, în loc de concluzii, încă o dovadă a viabilității însemnărilor de pe cărțile vechi; ea este ultima însemnare descifrată recent, în munca noastră de zi cu zi cu cartea, care aștepta tăcută între filele unei cărți, să fie citită și valorificată: "Sfânta Mănăstire Râșca. Să hărăzește această carte un dar, rugând premult pe fiecare cetitoriu a pironi cu desăvârșire luarea sa aminte la a ei cuprindere, că o va ceti primul și de a o ceti cât vă va pute mai ades, spre a pute câștiga cu adivărat sufletului folos".

Această carte este *Darul ceresc* apărută la Iași, în 1855 avându-l ca autor pe Filaret, Mitropolitul Moscovei, iar cel ce transmite cititorului, în timp, un mesaj atât de minunat, un adevărat testament cultural, este Nicolai Bibiri, traducătorul și tipograful cărții.

(Reproduceri din vol. *Istoria literaturii române. Epoca veche* de Sextil Pușcariu, Editura Krafft & Drotleff S.A., Sibiu, 1930)

Patrimoniul

Din Colecția de Memorie locală "N. Iorga"
a Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu"

Alexandre MACÉDONSKI, Bronzes

Préface par Mr. Alex. Bogdan-Pitești, L'Imprimeria Populara, Bucarest, 1897

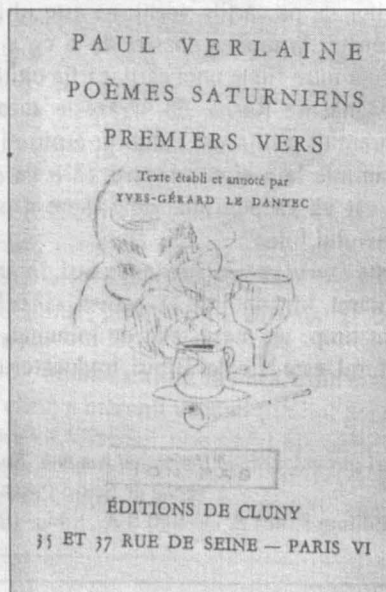
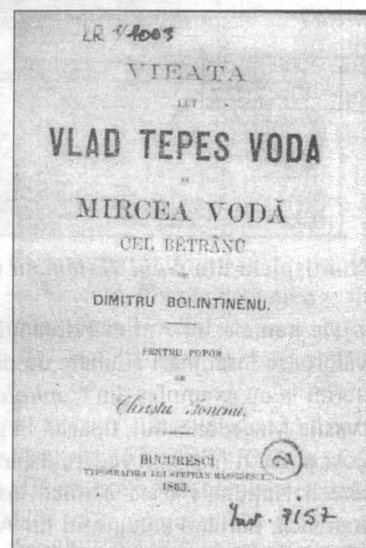
Je viens de loin: Je viens d'un pays où l'artiste, / Lotus ou mimosa, végète lentement, / Où tout gémit et pleure, où tout est sombre et triste, / Où pour vivre, chacun, ploie ou rampe humblement: // Où le peuple abruti sommeille, fataliste, / Pauvre fœtus qu'au front marqua l'avortement, / Où tout un enfer hurle, et pullule, et subsiste / Vêtu de soie et d'or, gâvé de pur froment. // Et cependant malgré la bêtise et la haine, / Malgré que défai-llant sous le poid de ma chaine / A chaque pas nouveau je tombe dans la nuit. // Et que, les pieds sanglants, mort à l'espoir, je sème / Le long du noir sillon que je creuse sans bruit, / Ce pays, gouffre morne, est le mien, et je l'aime. // (Sonnet lointain)

Din vol. D. BOLINTINEANU, *Viețile a cinci domni*
Typographia lui Stephan Rassidescu, Bucuresci, 1863

... Nu ne temem a spune adevărul, îndestul cu măgulirile. Ele au ascuns ranele, și ranele ascunse au rămas nevindecate și s-a format gangrena. Să desvălăm aceste rane! nu ne temem a spune adevărul către nație. Este timp să se îndrepteze sau să piară! Ceia ce numim astăzi nația, [nu] este numai o generație. Nația este toate generațiile ce formează toți secolii vieței sale. Către aceia nația, ast-fel înțelegă v'om da socoteală de faptele noastre, toți de o potrivă individ, și generație: pentru cel ce a făcut lumea, o generația (sic!) nu a costat mai mult de cât un individ la crearea lor, este ce-va mai pe sus de o nație, este cuvântul lucrurilor, este Dumnezeu, în puterea celui cuvânt, dar, trebuie a vorbi.

Au slăbit nația, merge la perire, și ceia ce este mai trist este că ea însuși (sic!) este cauza pierderii sale. [...]

Paul VERLAINE, Poèmes saturniens. Premiers vers

Texte établi et annoté par Yves-Gérard Le Dantec, ilustrații de Victor A. Anestin, Éditions de Cluny, Paris, 1939

Souvenir, souvenir, que me veux-tu? L'automne / Faisait voler la grive à travers l'air atone, / Et le soleil dardait un rayon monotone / Sur le bois jaunissant où la bise détone. // Nous étions seul à seule et marchions en rêvant, / Elle et moi, les cheveux et la pensée au vent. / Soudain, tournant vers moi son regard émouvant: / "Quel fut ton plus beau jour?" fit sa voix d'or vivant, // Sa voix douce et sonore, au frais timbre angélique. / Un sourire discret lui donna la réplique, / Et je baisai sa main blanche, dévotement. // - Ah! les premières fleurs, qu'elles sont parfumées! / Et qu'il bruit avec un murmure charmant / Le premier oui qui sort de lèvres bien-aimées! // (Nevermore)

Autografe contemporane

Bio-bibliografie

Născut în 28 noiembrie 1923 în comuna Buștenari (Prahova). Liceul "Petru și Pavel", Ploiești (1934 – 1942). Facultatea de Medicină, București (1942 – 1948). Doctor în medicină și chirurgie. A profesat ca medic până în 1969, după care a rămas doar scriitor. Membru al Uniunii Scriitorilor din 1961. Secretar al Asociației Scriitorilor, Brașov (1970 – 1990). Director al revistei "Astra" (1973 – 1975). Director al Teatrului dramatic din Brașov (1975 – 1977).

Debut în 1942 cu două poezii tipărite în revista "Curierul": *Biv vel Vornic* și traducerea în metru antic a Elegiei a III-a a lui Ovidiu *Ad uxorem* iar în 1959 debut în dramaturgie cu piesa *Gară mică*.

Piese de teatru: *Zidarul*, *Trilogia de cameră*, *Călătoria fantastică*, *Omul transversal*, *Io Mircea Voievod*, *Moartea lui Vlad Țepeș*, *Marele soldat*, *Vasile Luccaciu*, *Lacto-Bar*, *Rouă pe trotuare*, *Unchiul nostru din Jamaica*, *Te plătesc ca să mă iubești*.

Piese într-un act: *Hoțul perfect*, *Albastru deschis*, *Pajura*, *Constelații de vânzare*, *Legenda lui Avram Iancu*, *Trei scrisori de pe front*, *Cetatea de Piatră*, *Vodă Cantemir*, *Rămân cu tine*, *Dezlănțuirea lui Prometeu*, *Frumoasa mireasă a ghidului*.

Piese pentru radio: *Prometeu din profil*, *Rămânem acasă*, *Cred în oameni*, *Șerbana*, *Diamante*.

Piese pentru televiziune: *Alibi pentru eternitate*, *Misiunea*, *Conversație în amfiteatru*, *Asklepios* și *Hippolit*.

Libret de operă: *Dragoste și jertfă* (muzica: Cornel Trăilescu).

Proză: *Mireasa lumii* (Două nuvele istorice), *Oglinda venețiană* (Două povestiri bizare).

Toate piesele au fost jucate și tipărite în volume. Unele piese au fost traduse și publicate în limbile: franceză, engleză, germană, poloneză, cehă, suedeză, greacă.

BIBLIOTECA BUCUREȘTIILOR

Dan TĂRCHILĂ

Viziune

*Zimbrii cu pădurile-n spinare
Vin grămadă de se scaldă-n mare.
Cerbii-agață luna între coarne
Și-o asvârl – de-a dura în știoalne.
Vulturi rotitori încep să țipe
Cu bucăți de cer smulse pe-aripe.
Nechezând, caii-n salturi gigante
Scapă sub copite diamante
Și gonind călări în prag de seară
Voievozi de umbre trec prin țară.*

2000

Geneză

*La început a fost Iubirea
Din care s-a născut lumina,
Pentru ca Iubirea să aibă lumină.*

*Apoi s-au aprins stelele
Din care s-a născut Visul,
Pentru ca Iubirea să poată visa.*

*După aceea s-a ivit Veșnicia
Din care s-a născut timpul,
Pentru ca Veșnicia să nu se termine.*

*La sfârșit a apărut și Omul
Din care s-a născut viața,
Pentru ca Omul să poată trăi
Întru Iubire și Vis.*

2001

Mileniul

*Și a început un mileniu de frig.
În zadar mai strig! În zadar mai strig!
Fulgii zăpezilor fugăriți de vânt
Vor acoperi întregul pământ,
Ninsoarea va continua să cadă
Caii vor paște zăpadă.*

*Frigul mileniului ne va-mpietri.
Statui de gheață din oameni vii
Vor circula solemn pe bulevarde.
Stelele deasupra noastră vor arde,
Ninsoarea va continua să cadă.*

Caii vor paște zăpadă.

2001

Itinerar francofon

Comuna din Paris – 130

Un altfel de martie...

(III)

Decretele Comunei – Triumful lui Rocambole – Eșecurile lui Baudelaire –
 Jurnalul lui Victor Hugo – Federația lui Courbet – Calul lui Théophile Gautier –
 Un bucătar decorat – Premiul lui Rimbaud – Împărat și proletar –

Teofil BĂLAJ

Bulevardul Michelet... Gustave Flaubert și istoricul Michelet au fugit din Parisul înfometat. Prosper Mérimée a devenit cu mult înainte de umilinta de la Sedan un simplu paj al reginei.

Paul Verlaine s-a angajat în Garda Națională dar Victor Hugo, care îi strângea mâna, nu știe prea bine cine este. Abia îl recunoaște, după nume, pe ziaristul Jules Vallès, al cărui stil violent îl înspăimîntă însă.

Nici la înmormîntarea lui Lautréamont, care activează în cluburile revoluționare, nu se știa exact pe cine pierde francezii prin moartea acestui răzvrătit.

Îl preocupă salvarea Republicii într-atît încît la un moment dat găsește unica soluție în dictatură.

Și dacă ar fi el dictatorul?

Însemnările jurnalului său intim din aceste zile sînt stupefiante: "Aș zice că dictatura este o crimă. O crimă pe care aș vrea s-o comit însă. Dar ea rămîne oricum o crimă. Odată opera împlinită, chiar dacă am salvat Republica, mă voi pedepsi printr-un exil definitiv".

Gîndurile lui n-au coborît însă în strada atît de agitată.

În stradă au coborît mai ales cîntecele Parisului revoluționar. Cîntecele lui Jean-Baptiste Clément, în primul rînd, autorul nemuritorului "Le temps des cerises".

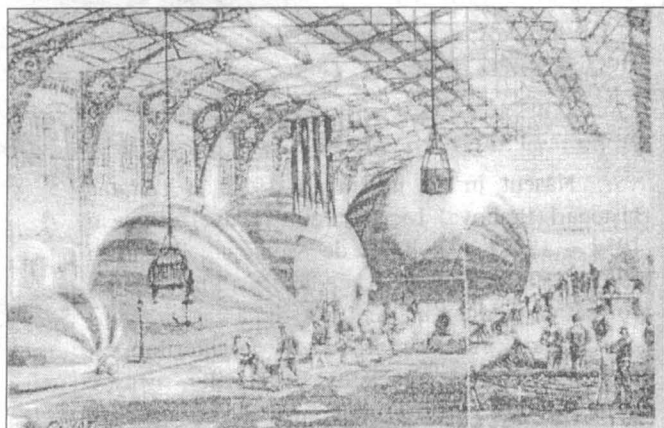
Dar Victor Hugo nu aude cîntecele cartierelor sărace. Deși aceste cartiere sărace aud fiecare cuvînt al autorului *Mizerabililor*.

După încheierea armistițiului, în februarie, el este ales deputat de Paris. Pe pașaportul său scrie "Victor Hugo, proprietar".

Champs-Élysées...

Starea de război scurtează zilele capitalei. Nu mai există gaz pentru felinare, petrolul este raționalizat, nopțile Parisului acestor zile i se par lui Gérard de Nerval de nerecunoscut pentru "o capitală a lumii civilizate".

Încercuirea de către prusaci nu poate împiedica însă legăturile orașului cu restul țării.

Fabricarea baloanelor poștale în gara Orléans, 1870

Strada Nadar...

Renunțînd la fotografie, la desen și literatură, ingeniosul inventator Nadar dăruie Parisului aerostatele. În 25 noiembrie 1870, spre miezul nopții, unul dintre vehiculele sale, purtînd numele "Ville d'Orléans", își ia zborul de la Gara de Nord, cu oameni la bord. Peste două ore și jumătate se găsește la două mii șapte sute de metri altitudine. Aeronauții descoperă dimineața, cu groază, imensitatea mării. Puțin după ora prînzului, spaima le este alungată însă de apropierea pămîntului. După mai puțin de cincisprezece ore de zbor "Ville d'Orléans" aterizează în nordul Norvegiei, la o mie șase sute de kilometri de Paris.

Drumul baloanelor poștale este deschis.

În zilele blocadei, cele șazeci și cinci de curse ale aerostatelor vor transporta peste pozițiile prusace nouă mii de kilograme de telegrame, trei milioane de scrisori, trei sute șazeci și trei de porumbei-poștali și cincizeci și opt de persoane.

Avenue de l'Opéra...

Zborul baloanelor este un spectacol gratuit pentru mulțimea entuziasmată.

Unul dintre rarele spectacole ale Parisului asediat, pentru că actorii sînt înrolați în gărzile naționale, iar sălile de spectacol au devenit spitale de campanie. Numai în sala Operei sînt găzduiți 56 de răniți.

Puncte de vedere

Semnificația reședințelor domnești
ale lui Mihai Viteazul

Conf. univ. dr. Panait I. PANAIT

Domnia lui "Io Mihail voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui și preabunului Io Petrașco voievod", așa cum se intitulează purtătorul de coroană în primul său hrisov bucureștean cunoscut, din 2 octombrie 1593, se bucură în literatura de specialitate românească, în creația literară și folclorică, de un vast interes. Și acest fapt s-a datorat atât marilor biruințe obținute în rezistența creștină antiotomană, cât și realizării Unirii Țării Românești cu Transilvania și Moldova, fără a face abstracție și de platoul dintre Dunăre și Marea Neagră. A fost, la sfârșitul sec. al XVI-lea și în primii ani ai veacului următor, o înfăptuire de valoare și semnificație istorică. Era îndeplinirea unui deziderat cu mult anterior, către care năzuiseră principi ai celor trei țări române, fiecare adept al unor soluții proprii: domnii de familie, încusurări dinastice, acțiuni militare ș.a. Mihail Voievod a realizat această conducere unică, exercitată din reședințele sale, prin instituții statale în fruntea cărora s-a aflat. La cumpăna sec. XVI – XVII problema reședinței domnești era mai mult tributară tradiției medievale decât noilor practici europene. Orașul de scaun nu era unic, domnia putându-se găzdui, în funcție de multiple condiții, în rândul acestora înscriindu-se și cele de strict interes personal.

Documentele vremii evocă orașele capitală, suplinite de localități ale prezenței de mai scurtă sau mai îndelungată durată a persoanei voievodale și a instituțiilor sale emitente de înscrisuri care s-au transmis prin veacuri. Mihai Viteazul este voievodul care a beneficiat de cele mai multe reședințe distribuite în întregul spațiu carpatin românesc. Unele dintre acestea erau capitale recunoscute, altele fiind redescoperite sau înființate de el, de regulă pe moșii personale. Lista localităților de găzduire voievodală se compune din orașe capitală, alte centre urbane, sate, tabere militare din care voievodul a emis documente transmise zilelor noastre. Desigur, aceste izvoare nu reflectă cu fidelitate întregul program al prezenței domnești. Pe de altă parte, voievodul a emis hrisoave nu numai din capitală ci și din alte localități cărora le indică starea de oraș, tabără ostășească, sat etc. În terminologia cancelariei nu se întâlnesc termenii de capitală sau de reședință. Totuși, în memoriul său din 4 noiembrie 1599, supus atenției împăratului Rudolf II, în care se relatea victoria asupra lui Andrei Bathory, Mihai Viteazul evocă intrarea sa în "*Albam, Principum Transilvaniae sedem*".¹ Și unii călători străini indică drept capitale, de exemplu pentru Țara Românească, orașele București și Târgoviște. În schimb, în hrisoavele emise de cancelaria voievodală sunt nominalizate ca cetăți de scaun: București, Gherghița, Târgoviște și Caracal. În mod cert, în primii săi ani de ședere în tron Mihai Vodă a rezidat în orașul de pe Dâmbovița, pe care îl nominalizează prin formulele "scaunul domniei mele în București"² sau "în scaunul Bucureștilor", "în minunata cetate de scaun în București" sau

simplicu "scris în București". Formula "în minunata cetate" se va regăsi și în acte emise la Târgoviște, dar numai pentru aceste două așezări urbane. Gherghița, în schimb, este indicată în documente ca loc de emiteră a hrisoavelor respective prin formula "în scaunul Gherghița"³, "în cetatea de scaun în Gherghița" sau "la scaunul orașului domniei mele la Gherghița".

Cât privește Târgoviștea, aceasta repetă formularistica atribuită Bucureștilor. Pentru prima oară, este nominalizat "scaunul Caracal" sau "în mijlocul Caracalului", unde se plasa palatul domnesc de acolo. Analizate prin datele oferite de 87 de documente emise în perioada octombrie 1593 – august 1595, rezultă că în tot acest răstimp calitatea de capitală a Țării Românești a revenit în exclusivitate Bucureștilor. Toate celelalte reședințe aparțin anilor de după bătălia de la Călugăreni. Astăzi sunt considerate, bine cunoscute, cauzele care au determinat domnia să organizeze mai multe centre de conducere a țării. Mai întâi Bucureștii era scaun al antecesozilor imediați, se plasa mai aproape de hotarul dunărean de interes capital pentru politica nutrită de proaspătul domn, în imediata apropiere erau sate ce compuneau domeniul familiei voievodale din centrul Câmpiei Române. Orașul București era o așezare urbană de prim rang în Țara Românească, plasându-se la încrucișarea unor importante drumuri comerciale. Ocuparea și distrugerea orașului de către Sinan pașa în octombrie 1595 au creat mai greuțăți, deși se afirmă într-un raport al bailului venețian Marco Venier, din 15 septembrie 1595, că reședința voievodală "scăpă nearsă și nedărâmată".⁴ Arheologic, nu au fost interceptate urme ale unui dezastru general la palatul domnesc, așa cum s-a putut stabili în "pâlnia" Lipsicanilor dinspre Sf. Gheorghe Nou, acolo unde stratul gros de moloz, cărbune, cărămizi arse se datează cu mone-de de la sfârșitul sec. al XVI-lea. Astăzi este greu de știut dacă Gherghița, preferată de Mihai Vodă, oferea condiții mai bune decât cele din București.

În mod sigur efectele provocate de retragerea oștirii lui Sinan pașa au fost grave atât pentru București cât și pentru Târgoviște, dar nu singurele care l-au determinat pe voievod să abandoneze capitala de pe Dâmbovița. Un alt motiv rezultă chiar din destăinuirile sale făcute solului polon Lubienicki la 27 iulie 1595, deci înaintea marii confruntări de la Călugăreni și se desprinde din cuvintele "Pe soția mea și pe fiul meu i-am trimis la Târgoviște la poalele munților Transilvaniei cu o parte a lucrurilor mele, fiind un loc mai sigur".⁵ Totuși, voievodul nu se va stabili imediat la Târgoviște și va rămâne în "cetatea de scaun în Gherghița", așa cum este consemnat în hrisovul din 15 septembrie 1595⁶, urmat de alte șase documente și de scrisoarea trimisă regelui polon Sigismund III Vasa în ziua de 16 martie 1596, prin care cerea ajutoare. Cel dintâi hrisov cunoscut a fi emis "în scaun

Târgoviște” poartă data de 12 noiembrie 1595, orașul fiind folosit un timp concomitent cu Gherghița. În mod evident, în ultimii ani ai sec. al XVI-lea capitala preferată a lui Mihai Vodă era orașul Târgoviște, cu unele scurte descinderi la Caracal, în ianuarie 1598 și septembrie același an, Târșor, 10 mai 1598 și în fine București, oraș pe care îl recunoaște în câteva acte scrise în 1596 și 1599 sub formula “cetatea de scaun București” sau “în scaun în București” ș.a. Ultimul său document iscălit în mod sigur la București poartă data de 28 august 1599, fiind dat mănăstirii sale Mihai Vodă, singura de fapt datorită lui în orașul de pe Dâmbovița, plantată pe terasa dreaptă a râului “den sus de București”.

Alegerea scaunului domnesc era determinată din rațiuni strategice de stat dar și din motive personale, cazul cel mai concludent fiind târgul Caracal aflat în zona unei mari concentrări de moșii ale lui Mihai Vodă.⁷ Gherghița, mai întâi o tabără militară numită de Baltazar Valther: “cetate de asemenea părăsită din Câmpia Română”⁸, urmată de Târșor și Argeș care nu au avut rang “de scaun”, ci au fost numai locuri din care s-au dat acte domnești, apar mai degrabă ca

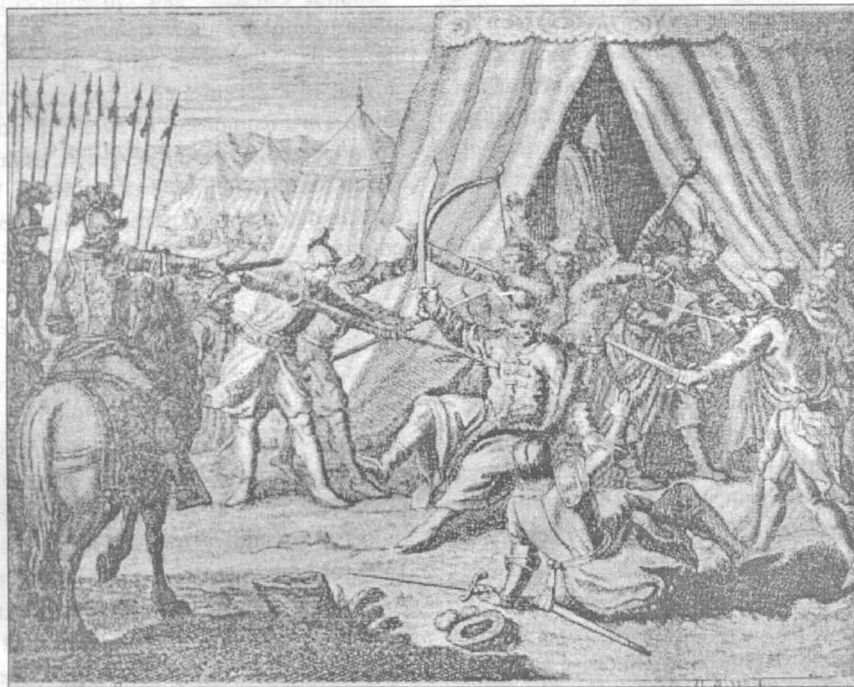
efecte ale unei politici de revigorare a unor vechi curți de găzduire voievodală. Ele se leagă tot atât de bine de situația noilor orașe Caracal, Ploiești, pe care voievodul le impulsionează, atribuindu-le rostul prin însăși prezența sa. Principalele capitale rămân însă București și Târgoviște, acolo unde și-au desfășurat o activitate mai prelungă instituțiile centrale ale Țării Românești. Numai cancelaria domnească bucureșteană a fost slujită, în perioada octombrie 1593 – august

1595, de cel puțin 44 logofeți, scriitori, grămăticii, dascăli, pisari, unii declarați bătrâni, alții mici (tineri n.n.), cei mai mulți localnici și alții veniți de la Balaci, Buzău, Orașul de Floci sau din alte părți. Pe unii dintre ei, precum Iano logofăt, Neagul logofăt, Ivan logofăt, Oprea logofăt, Stan grămăticul, Crăciun ș.a. îi identificăm și în părțile finale ale unor hrisoave emise la Gherghița și Târgoviște, ceea ce sugerează caracterul itinerant al profesiei acestora. Tuturor li se alăturau alcătuitoarii corespondenței purtate de voievod cu înalte personalități europene, în limbi de circulație internațională,⁹ corespondenți ai unor tipărituri trase în Germania, Italia, Spania, Polonia, Țările de jos, Cehia, Ungaria, Franța, Anglia ș.a.¹⁰ Activitatea acestor contemporani a sporit mult după stabilirea voievodului la Alba Iulia.

Trecerea munților Carpați, în octombrie 1599, a fost determinată de poziția primejdioasă și arogantă a principelui Andrei Bathory. Voievodul Țării Românești avusese, cu toată

instabilitatea personală a lui Sigismund Bathory, spatele asigurat, în politica sa constant antiotomană. Repetatele renunțări la tron ce au culminat cu recomandarea vărului său, cardinal în Polonia, Andrei Bathory și atitudinea acestuia slăbeau capacitatea de apărare nu numai a Țării Românești ci și a statelor din Europa Centrală, în frunte cu Imperiul Habsburgic. De aici, închegarea unor raporturi tot mai strânse între curtea vieneză și voievodul valah, fiecare dintre părți urmărind menținerea Principatului Transilvaniei în tabăra antiotomană.

Victoria de la Șelimber din ziua de 18/28 octombrie 1599 a dat câștig de cauză lui Mihai Viteazul care, la 1 noiembrie, era primit în capitala craiilor ardeleni. Toate marile orașe de peste munți prin care trecuse, precum Brașov, Făgăraș, Sibiu își deschisese porțile, angajându-se să-l sprijine și să-l recunoască drept conducător. Erau manifestări locale, în timp ce festivitatea de la Bălgrad angaja prelați ai bisericilor, instituții centrale, comandanți militari, mult popor. Cel care a depus jurământul episcopului romano-catolic Dumitru Napragyi s-a declarat “dușman dușmanilor și

Uciderea lui Mihai Viteazul, în 8/19 august 1601, pe Câmpia Turzii

prieten prietenilor lui”.¹¹ Mihai Voievod era primit drept principe al Ardealului, fiind găzduit în palatul princiar. Alba Iulia nu era o localitate necunoscută domnului valah. Încă în rang de mare ban, fugar, el își găsisse adăpost în capitala lui Sigismund Bathory, de unde a primit scrisori și bani pentru a ajunge la Istanbul în 1593. În același oraș a venit ca voievod al Țării Românești în anul 1596, când s-a bucurat de ospitalitatea cancelarului Josica, român de origine, devenit colaborator de-

votat al Bathoreștilor. Cu acest prilej, el a purtat discuții cu Sigismund Bathory la reședința acestuia. În noiembrie 1599 el va rezida “în palatul principelui” de unde își va exercita îndatoriri princiare recunoscute atât pe plan intern cât și european.

Începând cu festivitatea din 1 noiembrie 1599, timp de 11 luni, Mihai Viteazul a fost conducătorul legitim al Transilvaniei. Măsurile luate de el se încadrau în categoria îndatoririlor principelui: structurarea Dietei, convocarea și desfășurarea lucrărilor acesteia, dotarea și conducerea oastei, chestiunile juridice și îndeosebi cele fiscale, raportul cu instituțiile de cult, cu țări străine, inclusiv cu Poarta Otomană ș.a.

Deși nu fusese ales de Dietă, această adunare de stat convocată la Alba Iulia în perioada 20 – 28 noiembrie 1599 îl recunoaște “principe milostiv pentru binele întregii creștinătăți”, cerându-i “ca Ardealul să rămână sub purtarea de grijă harnică și milostivă a domniei tale”.¹² La toate cele

trei Diete s-au folosit formule convenite principelui Transilvaniei. La rândul său, Mihai Viteazul se intitulează „domn a toată Țara Ardealului și a toată Țara Românească”.¹³

El a beneficiat de două reședințe, cea de la Alba Iulia pe care o indică prin termenii „scaunul Bălgrad” și cealaltă „Cetatea de scaun în Făgăraș”.

Cu prilejul deplasărilor sale în Principat și îndeosebi cu ocazia intrării în Moldova va emite scrisori domnești de la Brașov, Brețcu și Odorhei. Capitala de bază este Alba Iulia unde funcționa cancelaria domnească, inclusiv centrala aparatului său diplomatic. În timp ce curtea de la Viena nu i-a recunoscut acest titlu ci numai calitatea de „gubernator în Transilvania”, Sublima Poartă, singura îndreptățită, conform prevederilor statutare, să confirme conducătorul Principatului Transilvania, i-a trimis însemnele care i-au fost înmânate cu prilejul Dietei de la Brașov din 14 – 16 martie 1600. Practic, de la 1 noiembrie 1599 și până la deznodământul neprielnic al confruntării de la Mirăslău, Alba Iulia a reprezentat, prin prezența voievodului principe, capitala autorității acestuia în Transilvania, Țara Românească și Moldova. Din Bălgrad Mihai Viteazul a desfășurat o vastă strădanie politică și militară, a încercat să adapteze structura statală a Transilvaniei la noile condiții și a emis documente și pentru chestiuni ce priveau proprietăți din Țara Românească sau Moldova. Ca atare, el a fost, faptic, conducătorul celor trei state carpatine în pofida neltirilor de tot felul inițiate de nuniul papal Malaspina, de grupa de consilieri imperiali, de unii nobili maghiari și de generalul Gheorghe Basta. În lumina izvoarelor de epocă rezultă faptul că Mihai Vodă a fost nevoit să accepte, la început, lucruri statuate de secole în Ardeal. Înșuși jurământul rostit la prima întrunire a Dietei îl obliga prin angajamentul său de „a păstra statul în vechile drepturi și obiceiuri, în toate rânduielile [și] daniile de la sfântul rege Andrei al Ungariei și până acuma, în afară de daniile principelui Sigismund, voi îngădui în stat confesiunea catolică, cea luterană și cea ariană”, după cum consemnează secretarul său pentru limba maghiară Ianoși Darahi.¹⁴

Acest lucru nu îl va împiedica să susțină preoțimea ortodoxă și chiar Mitropolia acestei confesiuni de la Alba Iulia, să numească membri în Dietă și dintre munteni, comandanți ai cetăților de seamă, să schițeze atribuirii de proprietate în Transilvania pentru colaboratorii săi apropiați, să-și exercite calitatea de principe în chestiunile financiare și militare.

Multe din documentele emise la Alba Iulia privesc aprovizionarea oastei cu alimente, uniforme și meșteri, care, praf de pușcă și bani ș.a. Toate acestea vor constitui argumentul rivalilor săi dezlănțuiți în toamna anului 1600. Până la acest stadiu al domniei sale Mihai Vodă a reușit să îndeparteze, pentru un moment, primejdia provocată de poziția lui Ieremia Movilă. Dacă în scrisoarea din 20 decembrie 1599, expedită din Alba Iulia, el propune „fratelui nostru din inimă, celui mai iubit, Ioan Ieremia Moghilă voievod” să înțeleagă motivul intrării sale în Ardeal, care urmărea îndepartarea cardinalului Andrei Bathory ce îi poruncise ieșirea din tronul Țării Românești, câteva luni mai târziu starea tensionată era în plină desfășurare.

Izvoarele de epocă arată că necesitatea îndepartării lui Ieremia Movilă se schița încă din luna februarie a anului 1600. Amiciția dintre acesta cu Sigismund Bathory, doritor

de revenire în fruntea Principatului, sub patronaj polonez, s-a concretizat prin concentrări de trupe la hotarul carpatin, fapt ce impunea lui Mihai Vodă preîntâmpinarea iminentei agresiuni. Și pentru acest lucru ardelenii au fost puși la noi îndatoriri. Campania trupelor conduse de Mihai Viteazul începută la 24 aprilie/4 mai 1600 a produs fuga precipitată a rivalilor săi în cetatea Hotin. În timpul campaniei Mihai Vodă expediază scrisori către Curtea Imperială sau pentru orașele și autoritățile transilvănene din Roman, Hotin și Suceava.

La 16 mai 1600 învingătorul era la Iași. În anii anteriori, Țara Moldovei avusese capitala, în timpul domniei lui Aron Vodă, în orașul de pe Bahlui nominalizat în cele 46 urice rămase de la acest domn prin formula „în Iași”.¹⁵

Ștefan Vodă Răzvan a menținut tronul de asemenea la Iași. În schimb, Ieremia Movilă a rezidat, cu predilecție, la Suceava unde sunt întărite cele mai multe din documentele sale. Mihai Viteazul, după o scurtă ședere în cetatea mușatină, se va stabili la Iași unde iscălește primul hrisov la 27 mai 1600. La toate cele 9 documente voievodale păstrate, date în Moldova se întâlnește formula scurtă care nominalizează nota de emiteră scris „în Iași” sau „în scaunul Iași”. Sunt cunoscute uricele date de el mănăstirilor Neamț la 27 mai 1600, Agapia, Bistrița, Pângărați, Secul, Coșuna din Dolj. În atari documente el se intitulează „domn al Țării Ungro Vlahiei și voievod al Țării Ungurești și domn al Țării Moldovei” sau „voievod din mila lui Dumnezeu și domn al Țării Românești și Ardealului și Moldovei”, „voievod al țărilor Munteniei, Ardealului și Moldovei” ș.a. Și în hrisoavele emise de fiul său Nicolae Voievod în Țara Românească, acesta, evocându-și părintele, folosește formula „feciorul marelui și preabunului Io Mihail Voievod, craiul a toată Țara Ardealului și domn a toată Țara Moldovei și stăpânitoriu a toată Țara Românească”.

Emitând acte pentru toate cele trei state carpatine, fiind recunoscut de instituțiile supreme: Sfatul țării, Dieta, de autoritatea suzerană de la Istanbul, Mihai Viteazul și-a exercitat calitatea de conducător unic al spațiului românesc din capitalele sale principale și secundare în număr de opt (București, Târgoviște, Alba Iulia, Iași, Gherghița, Caracal, Făgăraș, Suceava). Toate acestea sunt nominalizate în documentele scrise de cancelaria domnească drept „orașe de scaun”. Semnificația de capitală ce revine așezării nominalizate cu acest rang se degajă și din textul final al scrisorii sultanului Mustafa II către regele leh Sigismund III Vasa de la finalul anului 1596, în care se precizează că „S-a dat în orașul nostru de scaun Constantinopol, anul de la nașterea lui Mohamed 1005 luna Rebiul Evel”.¹⁶ Cancelaria otomană folosește și formula „Orașul cel Slăvit Constantinopol”, care a influențat și pe grămăticii Țării Românești, în timp ce metoda poloneză de a consemna simplu locul de emiteră: Varșovia, Cracovia a fost preluată de moldoveni în unele din actele lor oficiale.

Chiar dacă ideea de Unire nu a pornit din rațiuni pe care le atribuim astăzi înfăptuirii ca atare, prezența lui Mihai Viteazul în fruntea Țării Românești, Transilvaniei și Moldovei în răstimpul mai – septembrie 1600 atestă, prin persoana lui, un act de unire care, după scrisul lui Nicolae Bălcescu, „trebuie să deștepte în noi sentimentul dorinții ce avem de a păstra și de a mări, pentru viitorime, această prețioasă moștenire”.¹⁷

Note:

1. Hurmuzaki, III, 1, București, 1888, p. 339.
2. DRH, B, Țara Românească, XI, pp. 42 – 43.
3. DRH, XI, B, p. 225.
4. G.I. Ionescu Gion, *Istoria Bucureștilor*, București, 1899, p. 103.
5. Tudor Nedelcea, *Mihai Viteazul*, Scrieri, Craiova, 1993, p. 60.
6. DRH, B, XI, p. 183.
7. Ion Donat, *Satele lui Mihai Viteazul*, SMIM, IV, p. 479.
8. Dan Simonescu, *Cronica lui Baltazar Walther despre Mihai Viteazul*, SMIM, III, București, 1959, p. 84.
9. Constantin Șerban, *Contribuții la repertoriul corespondenței politice și diplomatice a lui Mihai Viteazul*, vol. *Mihai Viteazul*, red. P. Cernovodeanu și C. Rezachevici, București, 1975, p. 261.
10. Paul Cernovodeanu, *Epopeea lui Mihai Viteazul într-o operă istorică engleză a vremii sale*, vol. *Mihai Viteazul*, pp. 191 – 208; C. Gölner, *Faima lui Mihai Viteazul în Germania*, Vălenii de

Munte, 1940.

11. Ion Sârbu, *Istoria lui Mihai Vodă Viteazul, domnul Țării Românești*, Timișoara, 1976, pp. 534 – 535; *Călători străini despre Țările Române*, IV, p. 130.
12. Eugen Hulea, *Mihai Viteazul la Alba Iulia*, APULUM, XIII, 1975, p. 320.
13. DRH, B, XI, p. 514.
14. *Călători străini despre Țările Române*, IV, p. 131.
15. DIR, A, Moldova, sec. XVI/4, p. 40.
16. P.P. Panaitescu, *Documente privitoare la istoria lui Mihai Viteazul*, București, 1936, p. 36.
17. Nicolae Bălcescu, *Opere III, Românii supt Mihai Voievod Viteazul*, București, 1986, p. 19.

(Comunicare susținută la Conferința Științifică Internațională
 “1600 – 1918 – 1920: Istorie și Actualitate”
 organizată de Forumul Civic Național Român,
 12 – 13 mai 2000)

Scrisoare din... Baia Mare

Biblioteca Județeană “Petre Dulfu”

– tradiție și modernitate –

Laura TEMIAN

I. REMEMBER

A. Tradiții de lectură în Baia Mare

1329 – Este atestat documentar orașul Baia Mare sub numele Rivulus Dominarum;

1669 – 1723 – Cataloagele din această perioadă ale bibliotecii vestitei Schola Rivulina înregistrau 682 titluri și peste 1.200 volume;

1869 – la ființă “Societatea de lectură a elevilor români” de la liceul din Baia Mare, cu o bibliotecă bine organizată;

1919 – Biblioteca Liceului “Gh. Șincai” din oraș avea un fond de peste 10.000 volume pentru profesori și elevi.

B. Biblioteca publică

28 decembrie 1950 – Iau ființă Secțiile Artă și Cultură din cadrul Sfaturilor Populare Regionale, în subordinea cărora se organizează bibliotecile regionale, raionale și comunale;

ianuarie 1951 – Biblioteca Centrală Regională Baia Mare își amenajează sediul într-un imobil situat pe str. 17 Octombrie (Gh. Șincai) și, fără să fie marcată o

deschidere oficială, se fac primele împrumuturi. Până la sfârșitul anului au fost înregistrați 1.058 cititori și un fond de 18.561 volume;

24 septembrie 1952 – Se deschide Secția pentru copii a bibliotecii;

1953 – Biblioteca este mutată într-un alt spațiu în care dispune de o mică sală de împrumut, un depozit și o săliță de lectură;

1961 – Se înființează Secția tehnică a bibliotecii, cu sediu propriu;

1962 – Este deschisă Filiala nr. 1;

1968 – Biblioteca Regională devine Biblioteca Municipală Baia Mare;

1971 – Sunt organizate două noi compartimente: informare bibliografică și legătorie;

1975 – Biblioteca Municipală, prin reorganizare, devine **Biblioteca Județeană Maramureș**;

26 – 27 iunie 1976 – Se desfășoară prima sesiune de comunicări a bibliotecii, cu participare națională;

iulie 1985 – Se deschide Filiala nr. 2;

august 1985 – Sub amenințarea prăbușirii clădirii, cele 210.000 volume ale bibliotecii sunt mutate de urgență într-un cămin studentesc al Universității de Nord, aflat în conservare;

ianuarie 1988 – Deschiderea Filialei nr. 3.

II. DECENIUL TRANZIȚIEI SPRE MILENIUL III

19 iunie 1991 – Se pune “piatra de temelie” la noul sediu al bibliotecii; pentru prima dată în Baia Mare se construiește un edificiu destinat special unei biblioteci publice.

Demersurile făcute în acest scop datează de prin anii 1970. În 1978, prin Decretul de Stat nr. 535, se aprobă construirea unei biblioteci în Baia Mare, iar în anul 1986, Consiliul Popular Maramureș, prin Decizia nr. 196, a aprobat Planul de situație: edificiul bibliotecii urma să fie ridicat în bd. Independenței, nr. 4 B.

10 decembrie 1992 – Prin Decizia nr. 102 a Consiliului Județean Maramureș, Bibliotecii Județene îi este atribuit numele “Petre Dulfu”;

1992 – Debutează acțiunea de informatizare a activităților de bibliotecă pe baza soft-ului ISIS;

12 ianuarie 1993 – Apare primul număr din “*Bibliotheca Septentrionalis*”, buletinul semestrial al bibliotecii;

2 februarie 1993 – Se deschide Filiala nr. 4;

12 – 19 noiembrie 1994 – Se desfășoară sesiunea interjudețeană de comunicări “Tradiții de lectură. Interferențe cultural-istorice: Maramureș, Satu-Mare, Sălaj, Bistrița-Năsăud”;

28 iunie 1995 – Schimb de experiență, informare și documentare a bibliotecarilor din Republica Moldova la biblioteca băimăreană;

mai 1996 – Prin achiziționarea sistemului integrat TINLIB, se amplifică procesul de informatizare;

1997 – Universitatea de Nord, proprietarul imobilului în care funcționează biblioteca, începe amenințările cu evacuarea forțată;

septembrie 1999 – Secția pentru copii este evacuată în holul instituției, colecțiile fiind scoase temporar din circulație;

19 mai 2000 – Biblioteca Județeană este nevoită să-și închidă porțile pentru cititori. Colecțiile urmează a fi pregătite în vederea mutării în spațiile destinate depozitelor din șantier... **Sfârșitul unui lung drum de necazuri și greutăți...!**

III. 2001 SAU “AȘEZAREA” VISELOR

25 ianuarie 2001 – După 10 ani de la așezarea “pietrei de temelie”, edificiul bibliotecii, cu aria de desfășurare de 7.800 mp. și o suprafață utilă de 5.941 mp., are finisate spațiile ultimelor trei nivele destinate depozitelor de carte.

Așadar, pentru a patra oară, siliți de împrejurări, mutăm colecțiile în spații provizorii.

La această dată este redeschisă, parțial, Sala de lectură, cu acces la legislație, la baza de date LEX și la cele aproximativ 100 de titluri periodice curente.

1 februarie 2001 – Se redeschide, parțial, secția Împrumut adulți;

15 februarie 2001 – Se redeschide, provizoriu, Secția pentru copii.

Acum, aici, ne desfășurăm activitatea și, deși spațiile sunt provizorii și doar o parte din colecții au putut fi puse în circulație, am demarat procesul de înscriere unică a cititorilor.

Este unanim recunoscut faptul că, dintre toate instituțiile de cultură, biblioteca publică cunoaște cel mai înalt grad de solicitare din partea comunității. Motivele principale sunt, de asemenea, cunoscute: natura enciclopedică a colecțiilor, care acoperă o arie largă din preocupările cititorilor (informarea, susținerea programelor educative, stimularea participării culturale, recreerea), programele atractive desfășurate și, desigur, gratuitatea serviciilor. Este și argumentul fundamental care, de-a lungul anilor, a stat la baza unei selecții riguroase în achiziționarea titlurilor.

De-a lungul celor 50 de ani de existență, **colecțiile bibliotecii** au adunat multe lucrări de valoare, piese de tezaur, pentru a fi puse la dispoziția publicului cititor în sălile de lectură destinate adulților sau copiilor.

Menționăm câteva dintre acestea:

Carte românească veche: *Pravila de la Govora* (Govora, 1640); *Cartea românească de învățătură* (Iași, 1643); *Noul Testament* (Bălgrad, 1648); *Biblia lui Șerban* (București, 1688); *Îndreptarea legii* (Târgoviște, 1652); *Dosoftei, Viața și petrecerea sfinților* (Iași, 1682 – 1686); *Biblia lui Bob* (Blaj, 1795); Gheorghe Șincai, *Elementa linguae daco-romanae sive valachicae* (Buda, 1805); *Legiuirea lui Caragea* (București, 1818) ș.a.

Carte străină veche: Lorenzo Valla, *De linguae latinae elegantia* (Paris, 1538); Paulus Iovius, *Historiarum sui temporis* (Veneția, 1552 – 1568); Anton Maria Del Chiaro, *Istoria delle moderne rivoluzioni della Valachia* (Veneția, 1718); Ambrosi Calepinus, *Septem linguarum lexicon* (Patavia, 1731); Voltaire, *Oeuvres complètes* (Paris, 1784 – 1789) – 58 vol. ș.a.

Ediții princeps: Mihai Eminescu, *Poesii*; Alexandru Macedonski, *Poesii*; George Călinescu,

Istoria literaturii române de la origini până în prezent; George Barițiu, *Părți alese din istoria Transilvaniei*, vol. I – III; Anton Pann, *Noul Erotocrit*, vol. I – V; Liviu Rebreanu, *Frământări*; Ioan Slavici, *Novele din popor* ș.a.

Ediții de lux: Paul Verlaine, *Sagesse* (Paris, 1925); Karl Marx, *Le capital* (Paris, ș.a.); Alfred de Musset, *Les plus beaux vers* (Paris, 1929) ș.a.

Lucrări cu autografe și dedicații, de: Gheorghe Adamescu, Ion Agârbiceanu, Tudor Arghezi, Lucian Blaga, I. Al. Brătescu-Voinești, Petru Comarnescu, Nichifor Crainic, Petre Dulfu, Mircea Eliade, Roberto Fava, Nicolae Iorga, S. Fl. Marian, Ion Minulescu, Ion Pillat, Ioan Slavici, Nichita Stănescu, Vasile Voiculescu, Duiliu Zamfirescu ș.a.

Subliniem faptul că biblioteca noastră are un fond bogat și valoros de lucrări cu autografe și dedicații (aproximativ 600 exemplare), asemenea lucrări stând în centrul atenției întregului colectiv.

Ediții de dimensiuni neobișnuite: *liliput* (Dante, Macedonski, Boris Pasternak), *foarte mari* (Franz Jaffé, *Die bischöfliche Klosterkirche Zu Curtea de Argeș in Rumänien* – Berlin, 1911; Alexandru Odobescu, *Le trésor de Pétroussa* – Paris, 1900).

O atenție deosebită a fost acordată achiziționării lucrărilor de referință – pentru adulți: *Dizionario biografico universale* (1840 – 1849, 5 vol.), *The Encyclopedia Americana* – 30 vol. (1955; 1964), *A Pallas Nagy Lexikona* – 16 vol. (1893 – 1900), *Meyers Neues Lexikon* – 18 vol. (1972 – 1976), *Encyclopaedia Universalis* – 28 vol. (1996), *Encyclopaedia Universalis Michelangelo* – 12 vol. (1973), *Encyclopaedia Britannica* – 24 vol. (1962), *The New Encyclopaedia Britannica* – 32 vol. (1994), *Dicționarul limbii române* – 11 tom. (1913 – 1983), *Enciclopedia dello spettacolo* – 11 vol. (1975), *La Bible* – 12 vol., *Les Grands Mystères* – 16 vol., *Histoire de la Médecine* – 8 vol., Zeno Vancea, *Enciclopedie muzicală* – 23 vol. (1994 – 1997), iar pentru elevi: *Tout l'Univers* – 14 vol. (1994),

Je découvre – 17 vol. (1994), *La nature* – 14 vol., *Nouvel Autodidactique Quillet* – 7 vol. (1994 – 1997).

Colecțiile bibliotecii noastre sunt deosebit de apreciate de cei care ne trec pragul și consultă cataloagele, în care sunt reflectate peste 95.000 titluri și 380.000 unități bibliografice, destinate unui municipiu cu 151.000 locuitori. Menționăm, de asemenea, că Baia Mare are în prezent patru universități, cu specializări foarte variate, ai-căror studenți solicită intens fondul de publicații.

Păstrând structurile ce au continuitate în timp sub aspectul funcțiilor și activităților efectuate, biblioteca băimăreană a adunat și teaurizat un bogat și valoros fond și l-a pus la dispoziția comunității printr-o paletă diversificată de servicii:

- împrumutul de publicații (la domiciliu și la sala de lectură – prin cinci puncte de împrumut, din care trei filiale amplasate în zone cu populație densă) din fondurile proprii, dar și din colecțiile altor biblioteci prin împrumut interbibliotecar;

- îndrumarea lecturii copiilor și adolescenților;

- elaborarea bibliografiilor la cerere (pentru teze de licență și doctorat, cu obligativitatea donării unui exemplar pentru bibliotecă);

- marcarea evenimentelor culturale și istorice de interes pentru comunitate;

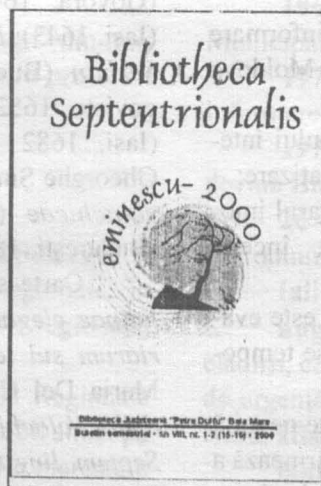
- facilitarea dialogului cultural între diverse grupuri și indivizi;

- mijlocirea contactelor directe ale locuitorilor cu personalități ale vieții științifice, literare, artistice;

- colaborarea la programele de formare și perfecționare profesională;

- acordarea de informații factice privind viața comunității locale.

Sunt bine cunoscute activitățile organizate de bibliotecă cu ocazia evenimentelor speciale, activități proprii sau în colaborare cu alte biblioteci din județ și din țară, precum și cu alte instituții de cultură, unele

Publicații editate de Biblioteca Județeană "Petre Dulfu"

având deja caracter permanent:

- 15 ianuarie - "Dor de Eminescu";
- 30 martie - "Pe urmele lui Păcală". La ceas aniversar cu Petre Dulfu;
- 23 aprilie - Ziua Bibliotecarului din România; Ziua Mondială a Cărții și a Dreptului de Autor;
- 1 iunie - Premiера anuală "Cel mai bun cititor al secției de copii";
- 2 octombrie - "Toamna editurilor băimărene" - salon de carte;
- "Scriitorilor maramureșeni, cu dragoste" - sărbătoarea aniversară a scriitorilor contemporani;
- Colocviile profesionale anuale ale bibliotecarilor maramureșeni și premiера "Cel mai bun bibliotecar".

La acestea se adaugă acțiunile "Oaspetele săptămânii", "Ora de lectură în bibliotecă", expoziții de carte, întâlniri ale cititorilor cu autori și editori, dialoguri profesionale, medaliaone aniversare și comemorative, lansări de carte, mese rotunde etc., acțiuni deosebit de interesante și reușite, popularizate prin mass-media locală.

Biblioteca băimăreană este și un centru de informații, deținând o bază de date cu privire la tot ceea ce este semnificativ pentru comunitatea și zona pentru care funcționează. Informațiile factice referitoare la viața religioasă, politică, economică, cultural-artistică, sportivă din Maramureș, de la începuturi până în prezent, sunt adunate într-un corpus dactilografiat (cinci volume). Acestora li se adaugă informațiile bibliografice, care sunt înregistrate automatizat începând din anul 1992.

În prezent, rețeaua de calculatoare are 17 stații de lucru, în următoarele secții: achiziții - prelucrare, informare bibliografică, sala de lectură, împrumut adulți, împrumut copii, filiala nr. 3. Biblioteca este conectată la Internet, deocamdată, doar pentru servicii interne.

Achiziționarea aparaturii tehnice necesare a permis, începând din anul 1992, desfășurarea unei activități editoriale de valorificare a fondului bibliotecii. Astfel, semestrial, este editat buletinul "**Bibliotheca Septentrionalis**", bine receptat de colegii din județ și din țară. Suplimentul pentru elevi "Fascinația lecturii", din păcate, și-a întrerupt apariția.

Programul editorial al bibliotecii cuprinde, de asemenea, editarea ocazională a caietelor bio-bibliografice din seria "Personalități maramureșene - Aniversări". Au fost dedicate astfel de lucrări următoarelor personalități: George Pop de Băsești, Alexandru Ivasiuc, N. Steinhardt, Nicolae Breban, Gheorghe Chivu, V.R. Ghenceanu, Săluc Horvat. Această serie a culminat cu editarea lucrării *Autori maramureșeni. Dicționar biobibliografic*, 623 p. cu fotografii, lucrare realizată în cadrul serviciului de informare bibliografică de Laura Temian, Otilia Marinescu și Ana-Maria Brezovszki.

Anual este redactat *Calendarul cultural*, care cuprinde principalele aniversări și comemorări ale unor personalități culturale, științifice, artistice - românești și străine - puncte de reper în desfășurarea manifestărilor proprii instituțiilor de cultură din județ.

S-au realizat *Ghidul bibliotecii* și diverse materiale de prezentare a colecțiilor și serviciilor oferite de bibliotecă.

IV. PROIECȚII ÎN VIITOR

Bibliotecarii băimăreni și-au "așezat" visele, provizoriu, în jumătatea superioară a noului edificiu, acolo unde, spuneam, vor fi depozitele de teaurizare a colecțiilor.

În acest an Biblioteca Județeană "Petre Dulfu" va sărbători **50 de ani de activitate**. Sperăm din tot sufletul ca această aniversare să fie marcată concomitent cu inaugurarea sediului. Se lucrează intens și avem promisiuni în acest sens. Să dea Dumnezeu să se împlinească!

Iată cum arată BIBLIOTECA NOASTRĂ (în perspectivă):

Situată pe Bd. Independenței, zonă centrală, în vecinătatea Casei de Cultură și a sobrului și luxosului hotel "Carpați", construcția se întinde pe o lungime de 78 m (la stradă) și o lățime de 42 m.

Partea nordică a clădirii are regimul de înălțime: demisol + parter + 5 etaje, iar partea sudică (fațada): parter + 2 etaje.

Funcțiile principale ale bibliotecii, de deservire a populației și de dezvoltare a colecțiilor, sunt distincte, pe nivele.

Accesul în clădire se face dinspre bulevard, printr-o intrare - ieșire principală care să permită controlul unic automatizat al cititorilor.

La demisol sunt amplasate serviciile de întreținere: legătoria, atelierul de mecanică-lăcătușerie, garderoba obligatorie, garajul.

Parterul, cu un hol central amplu și elegant, oferă spațiu minunat expozițiilor de carte (în vitrine speciale) și expozițiilor de artă. La acest nivel se află: centrul de înscriere unică în sistem automatizat, serviciul centralizat de împrumut și restituiri (aici cititorul poate afla, prin afișaj electronic, dacă și la ce secție se află cartea dorită și să o împrumute chiar fără a mai urca în secție - printr-un *montcharge*), serviciul de rezervări de cărți la cerere, o mică sală de conferințe și un mic bar de zi. Cea mai mare suprafață a parterului este destinată secției pentru copii, care dispune de: sală de lectură, audiovideotecă, sală cu acces liber la raft, precum și o ludotecă pentru copiii mici. La acest nivel își va găsi locul Biblioteca britanică și o mică sală de lectură cu program non stop.

Etajul I este destinat sălilor de lectură și docu-

mentare pentru carte curentă, pentru fond documentar, pentru periodice. Acest etaj mai găzduiește: studioul fonic (cu 15 locuri de audiție individuală la cască), serviciul de informare bibliografică, Centrul de informații comunitare, laboratorul de patologie a cărții și Biblioteca francofonă. Cu intrare separată, la acest nivel își desfășoară activitatea compartimentul administrativ, serviciul de achiziții și prelucrare, precum și centrul de informatizare.

Etajul II permite desfășurarea fondului secției de împrumut adulți în acces liber la raft (85 – 90%). Fondul este dispus pe module tematice, pe un joc de denivelări. Odihnitoare zone de refugiu stau la dispoziția celor care doresc să zăbovească în această secție. Circulația cititorilor este urmărită cu ajutorul camerelor video. O elegantă sală este destinată Centrului Cultural Universal.

Etajele III, IV, V sunt destinate Depozitului legal, Fondului de carte documentară "Maramureș";

Meridian biblioteconomic

Agenda INTAMEL

Conferința INTAMEL

Amman, 24 – 30 septembrie 2001

Ammanul se pregătește pentru o primire specială

Mohammad Subeihi, Director al Departamentului Bibliotecii Publice din Marele Amman, are în vedere un program interesant, ocazionat de Conferința INTAMEL ce are loc pentru prima dată în Iordania (și în Orientul Mijlociu). După recepția la care vor participa personalități și care va marca deschiderea conferinței, ce se va desfășura la Centrul Cultural Al-Husseini, primele patru zile vor fi dedicate programelor cu specific profesional și sesiunilor INTAMEL.

În momentul de față, detaliile nu sunt definitivare, însă programul va supune atenției serviciile oferite de bibliotecile din Iordania precum și comunicări referitoare la bibliotecile

exemplarelor de tezurizare și creșterilor fondului. Circulația cărților pe verticală (spre etajele inferioare) este realizată prin lifuri speciale.

Dotată cu mobilier specific, modern, biblioteca băimăreană se va înscrie, cu siguranță, printre bibliotecile românești de ținută europeană.

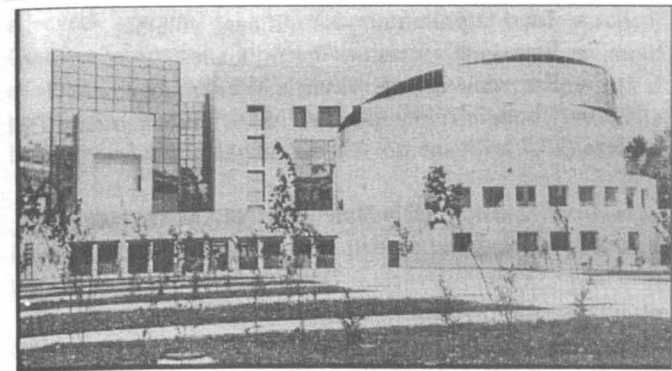
Pentru viitorul apropiat ne-am propus deschiderea unor noi filiale: în Baia Mare (pentru romi), în Basarabia (biblioteca noastră are deja o tradiție în dotarea cu carte românească a Bibliotecii Transilvania din Chișinău) și în Bucovina.

Am trecut prin multe greutăți, am realizat multe lucruri frumoase și ne așteptăm altele mai frumoase. Totul a fost și este posibil pentru că, în afara colecțiilor valoroase pe care le deținem și a spațiului minunat în care ne vom desfășura activitatea, biblioteca băimăreană are un colectiv cu o bună pregătire profesională și o dăruire exemplară.

publice și școlare și la centrele comunitare, universitățile și bibliotecile naționale dotate cu tehnologie informațională dar și în Asociația Bibliotecilor din Iordania. Se fac aranjamente pentru vizite la biblioteci, inclusiv la Biblioteca Universitară Iordaniană și la Biblioteca Publică a Fundației Abdul Hameed.

La fel ca și la ultimele conferințe, s-a alocat timp pentru ca membrii INTAMEL să își prezinte lucrările, să comunice preocupările lor actuale sau să își împărtășească experiențe a căror aplicabilitate ar putea fi extinsă. Astfel de sesiuni constituie, în prezent, o parte integrantă a conferințelor INTAMEL, sporind atenția asupra bibliotecii care găz-

Centrul cultural Al-Hussein – gazda Conferinței 2001

duiește manifestarea.

Mohammad le cere participanților care intenționează să prezinte lucrări să îl contacteze cât mai curând posibil, pentru a putea programa și organiza sesiunile. Se intenționează ca lucrările, sau un rezumat al lor, să fie incluse în paginile web ale INTAMEL, pe INFLANET. Programul cultural va oferi membrilor INTAMEL ocazia de a explora patrimoniul istoric și cultural al Iordaniei, prin vizite la siturile din nordul țării și printr-o călătorie la sud de Aqaba, la Marea Roșie, unde se va rămâne peste noapte, pentru ca în ziua următoare să se viziteze Petra, cel mai faimos sit istoric al Iordaniei.

(Din Buletinul INTAMEL "METRO",
nr. 20/iulie 2001, p. 1)

Traducere de Aura CONSTANDACHE

Pionieri ai bibliotecii hibride

Maija Berndtson, Director al Bibliotecii Metropolitane din Helsinki, instituție care s-a alăturat recent INTAMEL, prezintă un serviciu de bibliotecă cunoscut pentru utilizarea inovațiilor tehnologice de vârf în scopul îndeplinirii unor obiective pe termen lung.

Cultura finlandeză este solid fundamentată pe instruire. Suntem renumiți ca fiind cititori și utilizatori de bibliotecă avizi, iar serviciile noastre de bibliotecă reprezintă o utilitate publică fundamentală, prevăzută ca atare în legile țării. În medie, un finlandez împrumută 19 cărți pe an de la una dintre cele 950 de biblioteci publice sau de la unul din cele 208 bibliobuze din țară.

Biblioteca Metropolitană din Helsinki, înființată în 1860, este cea mai mare bibliotecă publică din țară și funcționează, de asemenea, ca bibliotecă centrală pentru bibliotecile publice din Finlanda.

Bibliotecile noastre publice, printre care Biblioteca Metropolitană din Helsinki, sunt binecunoscute pentru indicatorii statistici realizați, pentru arhitectura de vârf, pentru viteza de exploatare a tehnologiilor informației și pentru cooperarea la nivel național.

Cable Book Library ca instituție-pilot pentru serviciile IT

Biblioteca Metropolitană din Helsinki a fost una din-

tre primele biblioteci publice din lume care au oferit servicii Internet clienților săi. Instituția-pilot a fost Cable Book Library (înființată în 1994), care se distinge, chiar și astăzi, printre furnizorii de acces Internet și de servicii IT. Cable Book Library a fost lansată mai întâi în fosta fabrică Nokia, apoi a fost mutată în centrul orașului, într-o clădire numită Lasipalatsi (Palatul de Sticlă).

Scopul nostru, de la bun început, a fost ca serviciile IT oferite cetățenilor din Helsinki să fie accesibile în mod egal și la un nivel calitativ ridicat în întregul sistem de biblioteci. Fiecare bibliotecă furnizează utilizatorilor acces gratuit la Internet. În prezent, numărul total al stațiilor de lucru depășește 200.

Information Gas Station (iGS) – o modalitate modernă de servire a clienților

Idea unui nou sistem de servicii, iGS, oferit de Cable Book Library s-a născut în primăvara anului 2000. Stația de servicii de informare este nouă atât în privința aspectului, cât și a principiului aplicat. Crearea iGS s-a bazat pe modelul unei benzinării. iGS servește clienții fie la fața locului, fie prin telefon, fax sau chiar mesaje sub formă de text (SMS) și este constituită din două elemente: la stația de servicii clienții primesc îndrumare individuală și instrucțiuni, dar pot, de asemenea, să-și caute singuri informațiile la o "pomă de informații", adică la o stație iGS de lucru separată, care a fost instalată cu banii pe care Biblioteca Metropolitană din Helsinki i-a primit în anul 2000 de la Fundația Bill&Melinda Gates. Acest prim Premiu pentru Acces la Instruire (*Access to Learning Award*), în valoare de un milion de dolari, a fost acordat Bibliotecii Metropolitane din Helsinki pentru acțiunile de excepție întreprinse în scopul creșterii continue a accesului tuturor persoanelor la calculatoare și la Internet. (<http://igs.kirjastot.fi>)

Sistem de servicii iGS în Helsinki

Ceva vechi – ceva nou

iGS constituie o excelentă exemplificare a scopului urmărit de Biblioteca Metropolitană din Helsinki de a combina vechile și verificatele metode cu cele noi, inovatoare. Ținta finală este realizarea unei biblioteci hibride care să răspundă nevoilor variate ale utilizatorilor într-un mod multi-fațat.

Biblioteca Metropolitană din Helsinki pe scurt (2000)

- Puncte de acces public: biblioteca centrală și 36 de biblioteci filiale, 2 bibliobuze (43 de puncte de servire), 18 biblioteci în interiorul altor instituții și 2 alte puncte de servire, plus un serviciu de furnizare la domiciliu;
- Serviciile online pot fi găsite la www.lib.hel.fi/english;
- Colecții: 2 milioane volume;

- Total împrumuturi: 9,1 milioane volume;
- Frecvență utilizatori: 7,1 milioane;
- Frecvență utilizatori virtuali: 15 milioane;
- Cheltuieli operaționale: 154,9 milioane mărci finlandeze (23,7 milioane dolari); 500 angajați.

(Din Buletinul INTAMEL "METRO",
nr. 20/iulie 2001, p. 4)

Traducere de Robert CORAVU

Agenda EBLIDA

Propuneri pentru legislația și directivele Consiliului

Accesul la documente: adoptarea oficială de către Consiliu este așteptată în luna iunie

Pe 2 mai, Parlamentul a aprobat acordul conținând compromisul la care s-a ajuns în legătură cu accesul public la documentele UE. Întrucât între Consiliu și Comisie există deja un acord, nu mai sunt necesare lecturi suplimentare ale textului. Acest regulament va intra în vigoare în interval de 6 luni, dar instituțiile vor avea încă 6 luni, conform prevederilor regulamentului, pentru a-și întocmi registrele și documentele.

DI. Cashman, raportor și membru al Parlamentului European, a salutat în mod special prevederea conform căreia instituțiile interesate trebuie să prezinte o evidență a documentelor și să publice rapoarte anuale privind aplicarea noului regulament. Pe de altă parte, membri ai parlamentului aparținând partidelor ecologiste, grupurile ce militează pentru libertățile civile și organizațiile din cadrul media au formulat obiecții la acest acord, spunând că există o totală lipsă de transparență cu privire la anumite documente sensibile, iar în unele zone nu se constată o deplină libertate de informare.

Comisarul Barnier a recunoscut că, deși nu poate da satisfacție tuturor, Comisia ar putea accepta toate amendamentele. Consiliul a salutat în mod particular faptul că punerea în aplicare a unui document va trebui să se facă într-un interval de 15 zile lucrătoare, în loc de o lună de zile, așa cum prevedea actuala legislație. Cu toate acestea, există totuși limite în ceea ce privește deschiderea UE, după cum a dovedit-o faptul că Consiliul de miniștri a respins solicitarea danezului Bonde, membru al Parlamentului European, de a avea acces la procesele verbale ale ședințelor instituțiilor UE în care se discută textele finale și la copiile proiectelor de lege.

Educație: se așteaptă acordul politic al Consiliului privind libertatea de mișcare

Pe 15 mai, în a doua lectură, Parlamentul a adoptat raportul Evans (membru al Parlamentului) privind libertatea de mișcare. Parlamentul a amendat poziția Consiliului și a inclus referințele vizând planul de acțiune referitor la libertatea de mișcare. A fost precizat și demersul ce trebuie

făcut de Comisie și de statele membre, așa cum s-a cerut la summit-ul de la Nisa. Pe lângă acestea, Parlamentul a respins acea acțiune, reprezentând poziția Consiliului, care prevedea că o vizită temporară într-o altă țară nu trebuie să dureze mai mult de "un an, în principiu".

Prima parte a Recomandării sugerează statelor membre măsuri care să impulsioneze libera deplasare a persoanelor, de ex. înlăturarea obstacolelor legislative și administrative, pregătirea lingvistică, sprijin financiar, promovarea calității pregătirii și accesul la informații. A doua parte invită statele membre să ia măsuri adecvate pentru fiecare categorie de persoane (studenți, persoane care urmează un program de perfecționare, tineri voluntari, profesori și instructori). Deși vizează, în principal, națiunile comunitare, Recomandarea se referă și la națiuni din țările lumii a treia, în măsura în care acestea participă la un program comunitar pentru tineret sau de educație și pregătire.

Pe data de 28 mai, Consiliul pentru Educație a ajuns la un acord politic în privința textului amendat de Parlament. Aprobarea oficială va fi dată curând, cu ocazia viitoarei ședințe a Consiliului. Astfel, Recomandarea va fi semnată de Parlament și de președinții Consiliului înainte de sfârșitul lunii iunie.

Programe – Planuri de acțiune

Europa electronică: lansarea inițiativei europene privind digitalizarea

Rolul digitalizării în crearea conținutului digital a fost recunoscut în planul de acțiune eEuropa 2002. Pe 4 aprilie 2001, reprezentanți și experți din statele membre s-au reunit la Lund (Suedia) pentru a identifica modalitățile în care s-ar putea institui un mecanism de coordonare a programelor de digitalizare, în scopul stimulării conținutului european al materiilor, în cadrul rețelelor electronice globale.

La reuniunea de la Lund s-au convenit următoarele: crearea unui forum de coordonare cu caracter permanent; edificarea unei concepții europene asupra politicilor și programelor și a unor mecanisme care să promoveze o practică

adecvată precum și armonizarea abilităților cu practica; Comisia va susține obiectivele inițiativei eEuropa sprijinind activitățile de coordonare, crearea de centre de competență și promovând în continuare standarde precise pentru practicile în domeniul digital.

Internet: un nou website pentru utilizarea Internetului în condiții de protecție sporită, conform planului de acțiune Internet

Planul de acțiune vizând utilizarea Internetului în condiții de protecție sporită constituie răspunsul UE la controversata problemă a conținutului ilegal și dăunător al materialelor prezente pe Internet. Comisia Europeană a creat un nou website pentru a promova utilizarea în condiții de protecție a Internetului. Se acordă atenție cooperării cu industria și implementării propriilor dispoziții.

Programul IST (Information Society Technology): noul website prezintă spații de întruniri virtuale

Cercetarea Comunitară și Serviciile de Dezvoltare și Informare (CORDIS – Community Research and Development Information Services) oferă o nouă cale de acces la Intranet și la forumurile de discuții găzduite pe serviciul său (<http://bbs.cordis.lu>). Acesta furnizează informații despre felul în care se pot iniția noi forumuri pentru grupuri și rețele din sfera cercetării și a programelor de dezvoltare. Este în curs de perfecționare o nouă modalitate de a găzdui dezbateri și forumuri, având și o componentă colocală.

Cultură: miniștrii nu au ajuns la un acord în privința protecției copiilor

Pe 21 mai, miniștrii Culturii s-au întâlnit la Falun (Suedia). Temele abordate s-au referit la sectorul audiovizual în perspectiva extinderii UE, la diversitatea culturală în domeniul cinematografiei, la condițiile de viață ale artiștilor și interpreților și la protecția minorilor împotriva conținutului poluant al unor materiale difuzate prin media.

Comisia Europeană a prezentat un studiu privind impactul reclamelor publicitare destinate minorilor. Studiul arată că reclamele publicitare destinate minorilor suntacompaniate de numeroase reglementări la nivel național, care depășesc standardele minime din directiva "Televiziunea fără frontiere". Miniștrii nu au ajuns, totuși, la un acord privind propunerea suedeză de a consolida protecția copiilor față de reclamele TV, astfel că dezbateră a fost amânată până spre sfârșitul anului 2002.

Pe lângă acestea, miniștrii au mai discutat despre posturile publice de televiziune. Ei au fost de acord că statele membre au dreptul să precizeze sursele de finanțare ale serviciilor publice, la nivel național. Sub presiunea posturilor private, Comisia va prezenta, probabil în septembrie, un raport în acest sens.

Protecția datelor: noul ghid elaborat de Comisie referitor la protecția datelor

Armonizarea prevederilor privind protecția datelor în cadrul UE are ca scop realizarea liberei circulații a informațiilor între statele membre, inclusiv date cu caracter personal, garantându-se, totodată, un înalt grad de protecție pentru oricare persoană implicată. Cadrul legal realizat se regăsește, în principal, în Directiva 95/46/CE (Directiva privind Protecția

datelor) adoptată pe 24 octombrie 1995. Statelor membre li s-a cerut să pună în aplicare această Directivă în interval de trei ani de la adoptarea ei.

Comisia Europeană a publicat un ghid intitulat *Protecția datelor în Uniunea Europeană* prin care se urmărește informarea cititorilor cu prevederile comunitare referitoare la colectarea și utilizarea datelor personale și la modul de acționare atunci când se constată violarea drepturilor. Ghidul poate fi accesat, în toate limbile oficiale, la: http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/media/dataprot/news/guide.htm

Comerțul electronic: dezbateri în instituțiile UE privind serviciile în domeniul financiar

Pe 7 mai, miniștrii din Consiliul ECOFIN au dezbătut propunerea privind comerțul electronic și serviciile în domeniul financiar. În timp ce Comisia propune aplicarea principiului țării de origine a furnizorului, Franța, Spania, Grecia, Belgia și Portugalia se opun în continuare acestei soluții, în special datorită prevederilor referitoare la protecția consumatorilor precum și influenței asociațiilor consumatorilor. S-a subliniat importanța: armonizării efective a măsurilor destinate protecției consumatorilor în zona serviciilor financiare și de marketing; aplicării perioadei de reflecție în acele țări unde aceasta există – în beneficiul consumatorilor; stabilirii unui anumit grad de transparență pentru consumatori în cazul legislației cu aplicabilitate la obligațiile pre-contractuale.

Deplângând regula unanimității care ar putea bloca strategia Comisiei, comisarul Bolkestein a sugerat posibilitatea unei cooperări mai intense și a unor abordări, cum ar fi recomandările, care exclud obligativitatea, și mai puțin propunerile legislative. Între Consiliu și Parlament au apărut deja divergențe de opinii, unele dintre acestea fiind în favoarea competiției taxelor, pe de o parte, iar altele în favoarea armonizării.

Educație: Parlamentul a adoptat trei rapoarte privind educația și instruirea

Pe 15 mai Parlamentul a adoptat raportul Alavanos (membru al Parlamentului European) referitor la educația și noile tehnologii ale viitorului. Parlamentul și-a exprimat, totuși, regretul pentru faptul că raportul Comisiei a tratat educația dintr-un punct de vedere tradițional, acela al instruirii copiilor și tinerilor în instituții de profil, neglijând importanța educației permanente pentru adulți. În raportul Parlamentului se face un apel ca noile tehnologii să fie puse la dispoziția tuturor cetățenilor și se propune ca sistemele instructiv-educative să fie încurajate prin noi tehnologii provenind nu doar din finanțare publică ci și de la investitori particulari.

Politica informațională: o nouă cale de acces la informații pentru țările lumii a treia

Începând cu 21 mai 2001, în cadrul relațiilor dintre UE și țările lumii a treia, publicul are acces la un nou instrument – website-ul Consiliului (<http://ue.eu.int/pesc>). Secretariatul General al Consiliului și Comisia au creat fișiere ce conțin informații referitoare la cadrul juridic, instituțional și politic precum și la asistența financiară și la relațiile bilaterale dintre statele membre ale UE și un prim grup de peste 30 de țări din lumea a treia. Aceste fișiere nu sunt documente oficiale, ci o sinteză a informațiilor ce au circulat între diferite surse – Comisie, statele membre, instituții financiare internaționale).

Această acțiune a început cu statele vecine, cu țările mediteraneene și din Europa centrală și de est și cu țări din CSI cărora li se vor adăuga unele țări din Asia, Africa subsahariană și America Latină.

Politici sociale: decizia Consiliului privind agenda politicilor sociale

Pe data de 7 mai, Consiliul ECOFIN a decis publicarea "Agendei politicilor sociale" (adoptată în noiembrie 2000) în seria "C" a Jurnalului Oficial al Comunității Europene. Agenda definește priorități specifice de acțiune în următorii cinci ani, pentru întreg spectrul politicilor sociale ce vizează șase orientări strategice, și anume: locuri de muncă mai multe și mai bune; flexibilitate și securitate la locul de muncă; lupta împotriva sărăciei, excluderii și discriminării; protecție socială; egalitatea sexelor și aspectele sociale ale extinderii UE.

Tineret: ECAS a lansat linia fierbinte europeană

Pe 9 mai, Serviciul de Acțiune pentru Cetățenii Europeni (European Citizen Action Service – ECAS) a înființat un telefon și o linie fierbinte electronică pentru a înlesni oricărui cetățean european, în special studenților și celor proaspăt calificați și aflați în căutarea unui loc de

muncă, să adreseze întrebări unor persoane autorizate competente. Problemele discutate sunt, de ex., vizele, permisul de rezident, asigurarea medicală, recunoașterea diplomelor academice și a calificărilor profesionale, accesul la informații privind locurile de muncă în alte țări și programele UE.

Linia fierbinte, care va funcționa timp de o lună, va facilita întocmirea unui raport destinat instituțiilor UE, ca răspuns la recentul comunicat al Comisiei în legătură cu libertatea de mișcare.

Tineret: Carta albă asupra politicilor pentru tineret va fi adoptată în curând

Comisarul Reding pregătește o Cartă albă asupra politicilor vizând tineretul prin care se intenționează a se oferi un răspuns preocupărilor oamenilor, ca și îmbunătățirea vieții tinerilor din Europa. Pe 28 mai, miniștrii educației au dezbătut propunerile Comisiei referitoare la o nouă politică pentru tineret. Documentul final va fi prezentat la viitoarea întrunire a miniștrilor educației, din luna noiembrie, urmând, astfel, a fi adoptată sub Președinția belgiană.

(Din Buletinul EBLIDA "Hot News", mai 2001)

Traducere de Aura CONSTANDACHE

Proiectul Declarației EBLIDA privind rolul bibliotecilor în educația permanentă – comentarii preliminare –

În secolul XX s-a recunoscut faptul că educația constituie un drept individual; pentru individ, procesul instructiv-educativ reprezintă calea spre evoluția proprie și spre o viață mai bogată. În plus, un nivel general mai înalt al educației constituie o condiție necesară pentru creșterea economică și a gradului de utilizare a forței de muncă.

În ultimele decenii, și în special în ultimul, necesitatea educației permanente s-a aflat în topul agendei politice.

În 1996, prezentând la UNESCO raportul Comisiei Internaționale pentru Educație în secolul XXI, *Învățătura: o comoră lăuntrică*, Jacques Delors spunea: "Secolul nostru a fost în aceeași măsură unul al zgomotului și furiei cât și al progresului economic și social – progres care, oricum, nu a fost repartizat în mod egal. La începutul noului secol în care se prefigurează neliniști, dar și speranțe, este esențial ca toți oamenii cu simț de răspundere să își îndrepte atenția spre obiectivele și metodele procesului educativ. Opinia Comisiei este că educația nu e doar un proces continuu de perfecționare a cunoștințelor și abilităților ci – mai ales – o modalitate excepțională de realizare a evoluției personale și de edificare a unor relații între indivizi, grupuri de persoane și națiuni". Atunci când membrii Comisiei și-au acceptat mandatul, ei au adoptat explicit și acest punct de vedere.

Cu aceeași ocazie, Jacques Delors a mai spus: "În ceea ce privește educația, Comisia consideră că răspunsuri pertinente la problemele generate de neconcordanța dintre cerere și ofertă pe piața muncii pot veni de la un sistem mai flexibil care să permită o diversitate curriculară mai mare și care să creeze punți între diferitele tipuri de educație sau între

activitatea lucrativă și instrucția ulterioară. O astfel de flexibilitate ar mai contribui la reducerea eșecurilor școlare și a irosirii potențialului uman.

Aceste îmbunătățiri, posibile și fezabile, nu eludează, totuși, necesitatea înnoirilor de ordin intelectual și a implementării unui model de evoluție susținută bazat pe elementele specifice fiecărei țări. Ținând cont de avântul științei și tehnologiei și de importanța tot mai mare a cunoștințelor în sfera producției de bunuri și a serviciilor, trebuie să regândim locul de muncă precum și noul statut al muncii în societatea viitoare. Pentru a crea societatea de mâine, imaginația va trebui să devanseze progresul tehnologic în scopul evitării creșterii șomajului și a inechităților sociale.

Din aceste motive, conceptul de educație continuată pe durata întregii vieți, cu toate avantajele ce decurg din flexibilitatea, diversitatea și utilitatea acesteia oriunde și oricând, implică un sprijin important. Este necesară regândirea și lărgirea noțiunii de educație continuă. Aceasta trebuie să se adapteze nu doar schimbărilor ce au loc în chiar natura muncii; ea trebuie să constituie, de asemenea, un proces continuu de formare a unei ființe umane complete având cunoștințe, aptitudini, precum și facultatea și abilitatea de a acționa. Ea trebuie să le permită oamenilor să conștientizeze locul lor și cadrul în care acționează și să îi încurajeze în asumarea rolului lor social la locul de muncă și în mijlocul comunității". Educația permanentă cuprinde diferite forme de pregătire și instruire, cu caracter oficial sau neoficial, cum ar fi sistemul școlar (primar, secundar, terțiar), auto-educația adulților, cercetarea și perfecționarea individuală sau într-un

grup organizat, în afara sistemului oficial de învățământ.

În cadrul tuturor acestor forme de educație și instruire se simte nevoia unor metode de lucru care să dezvolte abilitatea de a căuta informația și care să conducă la o cunoaștere activă și independentă. Săliilor de clasă și manualelor tradiționale trebuie să li se adauge, așadar, arhive, biblioteci și muzee, precum și acele instituții ce pot oferi o serie întregă de îndrumări, din diverse domenii, utile în activitatea de căutare a informațiilor.

Bibliotecile și educația permanentă

Într-o societate în care procesul educativ este permanent – indiferent că se desfășoară în cadru oficial sau neoficial – bibliotecile reprezintă puncte centrale de legătură între sistemul instructiv-educativ local și resursele globale de informare și cunoaștere. Rezultă că bibliotecilor trebuie să li se permită să joace un rol de importanță fundamentală în evoluția viitoarelor sisteme de educare continuă. Dezvoltarea tehnologiilor de informare și comunicare a pus deja baza necesară creării de rețele informaționale, ceea ce a făcut posibil ca și utilizatorii unor mici biblioteci locale să aibă acces la surse de informare nelimitate, la nivel global. Bibliotecile mai oferă și îndrumare și inițiere în căutarea informațiilor ca și indicații referitoare la calitatea surselor de informare. În acest fel, bibliotecile devin o condiție – dacă nu suficientă – în orice caz, necesară unei societăți în care accesul la cunoaștere se face în mod democratic. În această nouă situație, bibliotecile și bibliotecarii vor trebui să se adapteze noilor cerințe, obligații profesionale și condiții de lucru. În momentul de față însă, avem nevoie de mai multe cunoștințe în legătură cu felul în care vor trebui remodelate bibliotecile și regândit profilul profesiei de bibliotecar pentru a răspunde mai bine așteptărilor și noilor solicitări.

Evoluția bibliotecilor este legată de istoria locală și națională. Contextul politic, economic și social creează, modelează și transformă bibliotecile. De aceea bibliotecile sunt diverse și diferite. Cea mai modernă și bine dotată bibliotecă nu este, în mod obligatoriu, și cea mai cunoscută pentru stimularea participării publicului și a democrației. Pentru a perfecționa biblioteca și bibliotecarul de mâine va trebui să însem seama de experiențele dobândite în situații radical diferite. Un prim pas în procesul de creare a bibliotecii și bibliotecarilor de mâine va fi acela de a aduna informații și exemple pozitive din experiențele contemporane, indiferent dacă acestea vin de la nord, sud, est sau vest.

Sugestii privind implicarea bibliotecilor

Utilizarea bibliotecilor în educația pentru muncă și ulterior procesului muncii.

Cooperarea bibliotecii cu structuri locale ale societății, de ex. diferite instituții din domeniile educației, industriei și comerțului, sănătății și ecologiei.

Rolul bibliotecilor în apărarea și promovarea participării democratice, a accesului liber la informații și a libertății de exprimare.

Metode și strategii pedagogice adaptate educației adulților și grupurilor cu nevoi speciale, de ex. persoane cu handicap și diverse minorități.

Profilul profesional al bibliotecarului, cu referire, de ex., la abilitatea de a căuta informațiile, la pregătirea peda-

gogică, didactică și ICT.

Funcția bibliotecilor de conservare și prezentare pentru public a patrimoniului cultural, de ex., tradiția orală și limba maternă.

Crearea de rețele electronice între bibliotecile publice și bibliotecile din domeniile cercetării, învățământului și alte tipuri de biblioteci.

Extinderea rețelelor electronice dintre biblioteci și instituții și organizații din domeniul educației.

Utilizarea în biblioteci a tehnologiei de informare și comunicare (ICT) în cadrul procesului de educare continuă.

Managementul colecțiilor, de ex., raportul între cărți, ziare, mijloace electronice și audiovizuale.

Proiectul Declarației EBLIDA privind rolul bibliotecilor în educația permanentă

- Prezentarea asociației EBLIDA;
- Prezentare generală a procesului educativ permanent;
- Prezentare generală a rolului bibliotecilor (urmează a fi inserată);
  - Rolul bibliotecilor în educația permanentă;
  - Rolul bibliotecilor prezentat în Memorandumul Comisiei cu privire la educația permanentă (urmează a fi detaliat).

Prezentarea asociației EBLIDA

EBLIDA este o organizație non-guvernamentală și non-profit a asociațiilor bibliotecilor naționale, de informare și documentare și a arhivelor din Europa. Fondată în anul 1992, EBLIDA și-a propus ca obiective majore acelea de a acționa ca o organizație lobistică ce promovează, la nivel european, interesele comunităților din biblioteci și centre de informare, care pune la dispoziția membrilor ei informații de ultimă oră asupra evoluțiilor europene, inclusiv directive, legi și inițiative de interes pentru cei care activează în domeniul bibliotecar și cultural și care consolidează cooperarea între membrii ei din Europa.

Prezentare generală a procesului educativ permanent

EBLIDA agreează concluziile Consiliului European de la Lisabona care arată că succesul tranziției spre o economie și o societate bazate pe cunoștințe solide trebuie să fie acompaniat de un demers în direcția unui proces instructiv-educativ permanent și, de asemenea, salută faptul că educația permanentă ocupă un loc de frunte pe agenda politică. Se recunoaște necesitatea lărgirii noțiunii de educație permanentă dincolo de deprinderile de bază legate de citit și socotit, și însușirii unor calificări noi, de ultimă oră. Acest lucru este necesar în vederea trecerii la o societate bazată pe cunoaștere, reducerii discrepanțelor sociale și de pregătire/instruire, în vederea creșterii utilizării forței de muncă și pentru a încuraja o atitudine civică activă într-o democrație sănătoasă.

Rolul bibliotecilor în educația permanentă

EBLIDA consideră că bibliotecile joacă un rol fundamental în dezvoltarea strategiilor pentru educația permanentă. EBLIDA constată cu dezamăgire faptul că în Memorandumul Comisiei referitor la educația permanentă, bibliotecile sunt menționate doar o singură dată, la fel ca târgurile de mărfuri și depourile de autobuze. Se trece, astfel, cu vederea funcțiunea de bază a bibliotecilor, care nu este doar aceea a unui loc în care se prestează niște servicii, ci și a unui partener activ care oferă îndrumare competentă, instruire și acces la resursele aflate în sediul respectiv.

Noțiunea de educație permanentă implică abilitatea de a căuta, în mod activ și independent, informații și cunoștințe. Așadar, sălilor de clasă și manualelor tradiționale trebuie să li se adauge arhive și muzee, precum și acele instituții ce pot oferi o serie întregă de îndrumări, din diverse domenii, utile în activitatea de căutare a informațiilor.

Acest proces are două etape: prima este accesul. Bibliotecile asigură accesul la un domeniu vast de resurse, la media tradiționale și electronice, care nu sunt la îndemâna oricui. Pentru a accesa aceste informații utilizatorii trebuie să dobândească deprinderi noi. Majoritatea utilizatorilor știu cum se lucrează cu o carte (de ex. apelează la tabla de

materii, la index etc.). Mulți, însă, nu știu cum să folosească un PC sau cum să se descurce printre sutele de interfețe ale bazelor de date, enciclopediilor, jurnalelor etc. Ei pot fi îndrumați și inițiați în acest sens de profesioniștii în știința informațiilor. A doua etapă constă în identificarea, evaluarea, interpretarea informației corecte. În arealul tradițional, materialul publicat de un editor de marcă ne dă un indiciu în privința calității, autenticității acestuia. Bibliotecarii, la rândul lor, selectează pentru grupuri specifice de utilizatori materialele cele mai adecvate și de bună calitate. Astfel, utilizatorii au garanția calității materialelor selectate din rafturile bibliotecii. Internetul oferă acces la mai multe informații, fără a avea însă certitudinea calității sau autenticității.

Profesioniștii din domeniul informării oferă îndrumări competente pentru identificarea și evaluarea calității resurselor, astfel încât utilizatorii să poată folosi la capacitate maximă noile rețele globale. În caz contrar, aceste noi resurse vor rămâne, în cel mai bun caz, utilizate incomplet, iar în cel mai rău caz utilizatorul, frustrat și inhibat, nu va mai folosi resursele electronice pentru obține informații.

(Sursă: EBLIDA, martie - aprilie 2001)

Traducere de Aura CONSTANDACHE

EBLIDA – Orizonturi, Programe, Inițiative

Societatea informațională

Bibliotecile publice: inventând viitorul

Britt Marie HÄGGSTRÖM

În dubla sa calitate, de președintă a asociațiilor DIK (Suedia) și EBLIDA, Britt Marie Häggström a participat la două conferințe ce au avut loc în Peninsula Iberică, la Lisabona și Bilbao, unde temele discutate s-au referit la informație și civism și, respectiv, la importanța organizațiilor internaționale.

Eu am fost raportor pentru sesiunea la care tema dezbătută a fost "Informație și Civism". După ce am prezentat activitatea asociației EBLIDA, am vorbit despre felul în care EBLIDA a acționat relativ la principiile care trebuie să guverneze legislația referitoare la biblioteci, ținând seama și de formularea – de către Consiliul Europei – a liniilor directoare în legislația și politica europeană privind bibliotecile. Unul din principalele obiective este de a apăra principiul accesului liber la informații în cadrul societății. S-a subliniat faptul că bibliotecile există pentru a fi de folos utilizatorilor. Asigurând accesul liber la informații, ele constituie unul din pilonii de bază în realizarea aceluși principiu al drepturilor omului care se referă la libertatea de exprimare.

Și alte forumuri lucrează, în prezent, la elaborarea unor principii călăuzitoare similare. De exemplu, Secțiunea IFLA pentru bibliotecile publice formulează acum o nouă versiune a direcțiilor de acțiune IFLA în domeniul bibliotecilor publice. Aceste principii directoare acoperă toate

aspectele și sperăm că vor constitui un instrument de lucru important în îmbunătățirea serviciilor oferite de bibliotecile publice, a abilităților personalului bibliotecar și a procesului de luare a deciziilor.

Se pare că apariția noilor mijloace de informare în masă nu numai că nu a redus ci, dimpotrivă, a accentuat decalajul existent între bogați și săraci, între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. Faptul că 20% din populația lumii sunt analfabeți dovedește clar că așa numita "societate a cunoașterii" este o realitate îndepărtată pentru mulți oameni. De fapt, este sesizabil ceea ce s-ar putea numi un apartheid cultural și social la scară globală. Așa încât a devenit presantă necesitatea unei distribuiri/redistribuirii mult mai echitabile a informațiilor și cunoștințelor.

Dacă nu se procedează la o astfel de distribuire/redistribuire, cultul păcii nu va fi nicicând altceva decât oratorie politică. În acest demers, bibliotecile publice au de jucat un rol important. Ca urmare, principii directoare de genul celor sus-menționate pot servi drept instrumente utile bibliotecarilor și politicienilor angajați în transformarea bibliotecilor în centre cu acces liber care să ajute la eliminarea decalajelor dintre cei care dețin informațiile și cunoștințele și cei care sunt lipsiți de ele. Personalul din bibliotecile publice nu se consideră, în totalitate, ca fiind furnizor de informații. De fapt, aceasta constituie una din principalele lor sarcini, iar în noua societate a cunoașterii ei trebuie să înțeleagă rolul ce le

revine în acest proces.

Politicienii vorbesc deseori despre importanța participării cetățenilor într-o societate democratică. Dreptul la informare este esențial pentru cetățenii care se implică în societate de o manieră activă și avizată. Dar dreptul la informare și la cunoaștere se referă și la atribuțiunile tot mai extinse ce le revin bibliotecilor. Astfel, manifestul UNESCO pentru bibliotecile publice precizează: "Biblioteca publică, poartă de acces spre cunoaștere, oferă condiția de bază pentru educația permanentă și pentru un proces decizional independent".

Pe lângă dimensiunile democratică și educațională ale dreptului la informare, nu trebuie nicicum uitată dimensiunea culturală. Esențial pentru dezvoltarea culturală a indivizilor și a grupurilor este ca aceștia să aibă acces la moștenirea culturală proprie, cât și a altora. Pentru a facilita acest acces, ar trebui să existe legături mai strânse între instituțiile păstrătoare ale memoriei (arhive, biblioteci, muzee). Acestea ar putea, de exemplu, să realizeze o infrastructură comună care să conecteze societatea cunoașterii – în proces de formare – la patrimoniul cultural și istoric din care aceasta s-a dezvoltat.

Rolul important jucat de bibliotecile publice și de alte instituții păstrătoare ale memoriei popoarelor în furnizarea de informații și cunoștințe este evident pentru profesioniștii din domeniul informaticii, dar este nevoie ca și societatea, în general, să înțeleagă mai bine acest lucru. Noi toți suntem responsabili de promovarea cunoașterii și de înțelegerea rolului esențial al acesteia în societatea de astăzi, ca și în cea de mâine.

Să ne amintim cele spuse de dl. Oliveira (Instituto Superior de Ciências do Trabalho e da Empresa) în discursul său de la deschiderea Conferinței: "Lumea politică nu trebuie să-și închipuie că săracilor le place să se hrănească cu promisiuni". Promisiunile referitoare la o societate deschisă și la o

cultură în favoarea păcii trebuie să-i includă pe toți – bogați și săraci – altfel, ele nu sunt altceva decât cuvinte goale.

În octombrie 2000, am participat, la Bilbao, la o conferință organizată de FESABID (Federación Española de Sociudades de Archivística, Biblioteconomía, Documentación y Museística). FESABID este o organizație umbrelă reprezentând bibliotecile, arhivele și centrele de documentare din Spania și este membru EBLIDA. La conferință au luat parte peste 700 de bibliotecari din Spania și din America de Sud. Programul conferinței a fost interesant și a degajat o bună impresie în legătură cu rolul bibliotecarilor în Societatea informațională.

Eu am participat la un atelier coordonat de Amalia Buzón, președinte FESABID, privitor la rolul organizațiilor internaționale. S-a discutat rolul asociațiilor naționale și internaționale ale bibliotecilor și centrelor de documentare. A conduce o organizație internațională înseamnă a-i asculta pe membrii ei și a le înțelege preocupările, dar, mai presus de toate, înseamnă a respecta diferențele existente între culturile naționale. Scopurile și obiectivele organizației pot necesita adaptări, pentru a se armoniza cu scena internațională în schimbare. Toate organizațiile internaționale se confruntă cu situații de penurie financiară fiind, astfel, dependente de voluntarii care le ajută în munca lor, dar, în ce măsură se pot ele baza pe contribuțiile voluntarilor? S-a discutat și despre contribuțiile financiare din partea guvernelor, dacă acestea constituie o bază stabilă de finanțare și dacă sunt dependente de opiniile politice predominante.

Sponsorizarea constituie o altă opțiune, dar spre ce tip de sponsori să ne orientăm? Oare potențialii sponsori împărtășesc aceleași norme etice și valori ca și cele pe care organizațiile noastre doresc să le promoveze? Atelierul a fost foarte util și a generat discuții vii printre participanți. Doresc să felicit FESABID pentru succesul acestei conferințe.

IFLA 2000 la Ierusalim

Marian KOREN

IFLA 2000: care localitate – alta decât Ierusalim – ar fi fost mai potrivită pentru a celebra acest eveniment? Decizia privind locul de desfășurare a conferinței anuale IFLA a fost luată la Oslo, cu ocazia acordului de pace pentru Orientul Mijlociu. Dar, pe măsură ce ne apropiam de anul 2000, alegerea Ierusalimului devenea tot mai dificil de justificat și, cu tot optimismul manifestat de IFLA, mulți oameni își exprimau îndoiala în legătură cu această alegere. Conferința își urma, însă, pregătirile, chiar dacă ultimele întâlniri de la Camp David (SUA) se dovediseră a fi un eșec. Profesia de bibliotecar nu are de a face cu politica – sau are?

Tema

Tema conferinței "Informare pentru cooperare: crearea bibliotecii globale a viitorului" arată în mod clar că profesioniștii din domeniul bibliotecar consideră că bibliotecile vor continua să-și îndeplinească rolul lor democratic în societate doar prin cooperare, atât la nivel național cât și internațional. Numărul extrem de mare și în continuă

creștere al oportunităților în sfera serviciilor a făcut ca profesioniștii să conștientizeze faptul că ei trebuie să răspundă nevoilor de informare la nivel național, dar și internațional. Digitalizarea, noile sisteme de navigare și conectare a materialelor, distribuția și conservarea cunoștințelor omenirii în beneficiul tuturor popoarelor constituie sarcini preocupante pentru noi toți. S-a acordat multă atenție schimbului de date electronice, managementului cunoștințelor, revigorării educației și relației dintre biblioteca reală și cea virtuală, toate aceste chestiuni fiind dezbătute, în prezent, în Olanda. Înseamnă aceasta că discuțiile purtate la nivel internațional oglindesc o dezbateră națională?

Nicidecum. Discuțiile din cadrul IFLA au o altă dimensiune. La Ierusalim s-au aflat împreună 1.800 de oameni din 93 de țări ale lumii. Scandinavia, Statele Unite și Marea Britanie, ca și Olanda, sunt întotdeauna bine reprezentate la IFLA. Din păcate, delegațiile arabă și palestiniană au boicotat conferința din acest an, din cauza locului de desfășurare, așa încât a trebuit ca unele programe să fie

amendate. Delegația israeliană a avut plăcerea și șansa unică de a realiza și consolida noi contacte internaționale. Datorită sprijinului financiar din Danemarca (fondul Danida), colegi din unele țări ale lumii a treia au avut ocazia să participe la conferință. Intervențiile lor sunt întotdeauna pline de învățăminte, deoarece ei se confruntă cu probleme fundamentale în edificarea sistemelor bibliotecare din țările lor. Aceste probleme se referă la modul de pregătire a bibliotecarilor, legislația necesară în acest domeniu sau câte achiziții sunt necesare la 10.000 de locuitori. În același timp, există și preocupări referitoare la chestiuni generale, cum ar fi pendularea bibliotecilor între individualism și cooperare, subiect de interes central și abordarea lui managerială, structura politică și organizarea instituției bibliotecare și între centralizare și descentralizare.

Deciziile

A fost discutat, de asemenea, rolul regiunilor dinafara Europei și a lumii occidentale. În timpul conferinței a fost prezentat un raport privind propunerea de abolire a secțiunii separate pentru țările lumii a treia, care, însă, a întâmpinat o puternică opoziție. S-a hotărât ca secțiunea să rămână neschimbată, astfel încât țările componente să poată continua schimbul de cunoștințe și să nu fie dependente de secțiunile dominate de țările occidentale.

Agenda conferinței a inclus și un amendament la Carta IFLA prin care se urmărește consolidarea procesului de luare a deciziilor IFLA convenindu-se, totodată, asupra existenței unui singur organ administrativ a cărui componență să fie de maximum 24 membri. S-a redus și numărul grupurilor care participau la luarea deciziilor. Ca urmare, RTMLA (The Round Table for the Management of Library Associations – Masa Rotundă pentru Managementul Asociațiilor de Bibliotecari) a analizat dacă este cazul să devină o secțiune. În conformitate cu articolele amendate, nominalizarea unui membru în consiliul unei secțiuni se face mai ușor întrucât, acum, este suficientă o singură nominalizare. Grație eforturilor lui Ross Shimmom, Secretar General IFLA, există în

prezent structuri diferențiate în privința numărului de membri, ceea ce le permite țărilor sărace să se alătore asociației IFLA. Reducerea contribuțiilor personale, pentru calitatea de membru, și participarea la conferințe au fost de asemeni discutate. Un alt aspect l-a constituit îmbunătățirea modului de formulare a priorităților profesionale ale IFLA. Mai există, în prezent, încă 11 priorități profesionale, dar acestea reprezintă structura de rezistență a activității bibliotecare pe plan internațional.

Principii călăuzitoare

Cel mai important punct l-a constituit anunțul privind revizuirea principiilor călăuzitoare pentru bibliotecile publice. Ca urmare a numeroaselor solicitări și ținându-se cont de manifestul UNESCO din 1994 privind bibliotecile publice, s-a procedat la revizuirea principiilor existente din anul 1986. NBLC – Asociația olandeză pentru bibliotecile publice – a găzduit prima întrunire și a făcut comentarii asupra primului proiect. O versiune finală a principiilor călăuzitoare era așteptată spre sfârșitul anului 2000. Acestea sunt deosebit de importante acolo unde serviciile de bibliotecă sunt în curs de realizare, dar ele conțin aspecte interesante și pentru țări, cum ar fi Olanda, de exemplu: libertatea informațiilor, pregătirea bibliotecarilor sau crearea de servicii pentru grupuri cu probleme speciale în cadrul societății. Multe secțiuni IFLA lucrează la (re)formularea propriilor principii directoriale; sunt așteptate în curând cele referitoare la tineret. UNESCO urmează să implementeze un manifest pentru serviciile oferite de bibliotecile școlare. Se pare că se simte nevoia unor valori bine precizate și a unor ajutoare și sfaturi practice. Atunci când vrem să convingem un politician de valoarea esențială a serviciilor de bibliotecă, aceste principii care se bucură de recunoaștere internațională constituie un instrument util în procesul de negociere.

(Din publicația EBLIDA "Information Europe",
nr. 4/2000, pp. 18 – 20)

Traducere de Aura CONSTANDACHE

Orizonturi

Geneza și semnificația mitului

Dr. Viorica PRODAN

Preocuparea pentru lămurirea genezei și semnificației mitului datează încă din Antichitate. Astfel, istoricul Euhemen (sec. III) în lucrarea sa *Istoria socială* (tradusă în limba latină de Enderius) încearcă să descifreze și să interpreteze mitul prin explicarea originii zeilor. După Euhemen, zeii reprezintă apoteoza unor personalități din istorie care, mitizate, au dobândit aureolă. În acest fel, pentru prima oară se face o apreciere critică asupra conținutului mitului dându-i acestuia o explicație plauzibilă. Tot din Antichitate datează și termenul de "mit" care apare în *Poetica* lui Aristotel, având înțelesul de textură narativă, explicativă și expozitivă.

După o perioadă medievală și post medievală de ostracizare a miturilor, noțiunea este restabilită de romantismul german (filozofic și literar), iar prin S.T. Coleridge, R.W. Emerson și F. Nietzsche capătă o valoare specifică și sintetică de adevăr,

considerat echivalent și complementar adevărului științific. În acest fel, recunoașterea valorică și istorică a mitului, interpretarea și cercetarea sa a trecut prin fazele cele mai contradictorii. A fost considerat când plâsmuire artificială, invenție a poezilor și poezilor, când sursă de depistare a unor realități, când izvor de informații istorice pentru epoca primitivă a omenirii, iar în ceea ce privește cercetarea formelor arhaice ale culturii umane s-a încercat reconstituirea sa ca arhetip de cultură, ca modalitate de manifestare alegorică, transfigurată, uneori sacră a spiritului uman.

Fenomen de cultură, purtător de valențe axiologice multiple, amestec de ficțiune și realitate, de întrepătrundere subtilă dintre fantasticul sacru și concretul vieții cotidiene, exprimat în simboluri, paradigme și alegorii, mitul s-a dezvoltat în adevărata sa lumină prin critica constructivă, în lumina materialismului

dialectic, de reconsiderare a autenticității valorilor umane prefigurate sau ascunse în creația mitică. Deși un concept la modă, mitul a fost rareori obiectul unei definiții precise și complete. Greutățile întâmpinate în încercările de definire a sa au fost recunoscute de toți cercetătorii care s-au preocupat de studierea și interpretarea lui.

Marea majoritate dintre cercetători consideră mitul atributul oricărei civilizații și o experiență primară a unei colectivități. "Mitul – scrie Mircea Eliade – narează o povestire sacră, el relatează un eveniment care a avut loc în timpurile primordiale, timpurile fabuloase ale începuturilor".¹ Mitul, în concepția lui Mircea Eliade, ar descrie o istorie sfântă, ne-ar introduce în vremurile de început ale lumii, iar prin structura sa complexă s-ar referi la obârșia lucrurilor, la practici naturale care sînt explicate prin limbajul mitului. Aceeași concepție o are Roland Barthes² și Max Milner, a cărui definiție ne conduce clar către o asemenea interpretare: "un mit este o aventură colectivă a gândirii, ascultînd de dinamismul ei propriu și supunîndu-se propriei sale legi; este un aspect al condiției umane condensat într-o poveste sau într-un personaj și permițînd celui care se reflectează în ea să rezolve propriile sale conflicte".³ Înțelegerea mitului drept o consecință a structurii epocii, a unei vieți spirituale vechi în care el a luat naștere este împărtășită și de cercetătorul italian Raffaele Pettazzoni: "mitul este adevărat și nu poate fi altfel pentru că este temeiul vieții grupului... reciproc însă, mitul nu poate trăi fără această lume, căci în cadrul ei el se integrează în mod organic".⁴

Altă interpretare a mitului este aceea a reprezentării sale ca o consecință a unei activități practice și religioase. "Mitul nu este o explicație destinată a satisface o curiozitate științifică, ci o narațiune care reînvie o realitate originară, care răspunde unei profunde nevoi religioase, aspirațiilor morale, cerințelor și imperativelor de ordin social și în același timp unor cerințe expresive ale practicii"⁵ – declară Bronislaw Malinowski, absolutizînd elementul rațional și reducînd mitul la o pură știință, concepție împărtășită de altfel și de Lucien de Lévy-Bruhl.⁶

Înțelegerea mitului drept o sursă inepuizabilă de simboluri, materie primă a literaturii și o creație a conștiinței colective sau individuale este o accepție împărtășită de mulți cercetători și cu deosebire de romantismul german care relevă, evidențiază și pledează pentru interdependența dintre mit, literatură și artă. În acest sens este edificatoare părerea lui F.W. Schelling pentru care "mitologia este subiectul poeziei și artei"⁷, iar contactul cu mitologia se face prin simboluri. Aceeași părere este împărtășită și de Frédéric Creuzer⁸, pentru care miturile ascund, sub o haină alegorică, cele mai profunde idei filosofice, astronomice și religioase. O dezbatere interesantă în acest sens este prezentată de Raymond Queneau: "memoria populară, avînd o personalitate proprie, reține cu greu evenimentele istorice autentice și figurile individuale; ea evoluează aproape la fel, urmînd dimensiunile forjate de gîndirea mitică: ea cunoaște arhetipuri, comportamente exemplare, ignorînd personajele istorice și evenimentele fortuite. Personajul istoric este asimilat modelului său arhetipal, în timp ce evenimentul este integrat în categoria gesturilor mitice... Atît evenimentele cît și personajele istorice se modifică pînă cînd își pierd autenticitatea și-și regăsesc arhetipurile eterne ale mitului"⁹.

O categorie deosebită de cercetări sînt acelea pentru care mitul este consecința evidentă a unei gândiri și mentalități primitive. Astfel, avînd în vedere mentalitatea primitivă, Georges Gusdorf se face exponentul unei gândiri existențialiste, atribuind gândirii omului primitiv facultatea unor viziuni antice globale, cu puternice implicații metafizice. El consideră că singura categorie care corespunde mitului ar fi aceea a unei identități ontologice:

"toate satisfacțiile gîndirii și artei, toate cuceririle tehnicii nu ne-ar putea restitui această armonie unică a omului cu integritatea realului, privilegiul conștiinței mitice".¹⁰

Accepția mitului ca simbol al unei trăiri subconștiente, al unor amintiri embriologice și infantile, al unor visuri este împărtășită de Sigmund Freud¹¹ și Carl Gustav Jung¹² în timp ce Max Müller¹³ îl reduce la o formă arhaică a limbajului omului primitiv iar Andrew Lang¹⁴, la o condiție mentală a omului primitiv.

Elucidarea aspectelor esențiale ale mitologiei i-a preocupat și pe cercetătorii români.

Primele consemnări literare asupra mitologiei în general și a mitologiei românești în particular aparțin lui Dimitrie Cantemir care, referindu-se la geneza divinităților și semidivinităților mitologiei grecești, susține că acestea sînt de origine umană, iar că miturile oglindesc cinstirea acestor oameni-divinități prin rituri și ceremonii.

După consemnările lui Dimitrie Cantemir, abia în secolul al XIX-lea interesul pentru mitologie și în special pentru mitologia română începe să crească din nou. În întregul secol al XIX-lea se pun bazele culegerii datinilor mitice și redactării unor mitografii, ca de exemplu: Sim. Fl. Marian, *Mitologia daco-română* (1878); Elena Niculiță-Voroncea, *Datinile și credințele poporului român adunate și așezate în ordine mitologică* (4 vol. – 1903); *Studii și folclor* (vol. I – 1908; vol. II – 1912 – 1913).

B.P. Hasdeu deschide drumul unor analize filologice și sinteze lexicografice cu vădite contingențe mitologice, în *Magnum Etimologicum Romaniae*, unde expune chiar unele aspecte ale mitologiei române.

O preocupare intensă, de creare a unei mitologii daco-romane o are At.M. Marienescu: *Mitologie daco-română* (1881), *Descoperiri mari* (1871 – 1873), *Simbolurile mitologice romane vechi* (1870), *Cultul păgîn și creștin* (1884), *Mitologia din testamentul vechi* (1873), în timp ce Lazăr Șăineanu întreprinde o tentativă de prezentare a mitologiei poporene publicînd *Basmele române* (1895), lucrare amplă premiată de Academia Română.

Inițiativa unei mitologii antologice o are Tudor Pamfile care încearcă prin publicarea unor colecții de studii o creionare a unei "mitologii românești".

În prima jumătate a secolului XX se remarcă însă cîtiva cercetători români cu studii care rețin atenția: Petru Caraman, *Substratul mitologic al simbolurilor de iarnă la români și slavi* – 1931; Romulus Vulcănescu, *Scurtă privire asupra mitologiei românești* – 1938; *Chestionar mitologic* – 1939; *Două tipuri de mitologie românească* – 1939; A. Cosma, *Mythologie roumaine* – 1942; *Cosmogonia poporului român* – 1942; Marcel Olinescu, *Mitologie românească* – 1944; Gh. Mușu, *Zei, eroi, personaje* – 1970; *Din istoria formelor de cultură arhaică* – 1973; P. Caraioman, *Geneza sacrului* – 1967; C.I. Gulian, *Mit și cultură* – 1968.

O analiză subtilă asupra genezei și structurii mitului o face însă Lucian Blaga. El evidențiază deosebirea dintre spiritul științific și spiritul mitic din structura mitului, găsind puncte de contact între cele două modalități de investigare și de reprezentare a realității, împărțindu-le în mituri semnificative (cu semnificații precise) și trans-semnificative (neinteligibile, relevate) al căror mesaj trebuie căutat în matricea stilistică, în componentele lor structurale.¹⁵

Cea mai adîncă și complexă contribuție la studiul mitologiei universale și mitologiei române în special a fost adusă de Mircea Eliade, *Le mythe et l'éternel retour* – 1949; *Images et symboles* – 1952; *Mythes, rêves et mystères* – 1967; *Aspects du mythe* – 1963; *Le sacré et le profane* – 1965; studii schițate și programate în *Traité de l'histoire des religions* – 1970, un loc aparte

ocupind cartea *De Zalmoxis à Gengis-Khan* – 1970, consacrată studiului comparativ asupra folclorului Daciei și Europei Orientale.

În concluzie, se poate spune că în ceea ce privește cercetarea mitului, chiar și atunci când se pornește de la premise și poziții diferite, gânditorii și specialiștii din țară și străinătate ajung, totuși, la câteva concluzii unitare:

a) arta în general și literatura în particular au ca punct de plecare mitul, acest lucru petrecându-se sub incidența unor modalități complementare de abordare a realității;

b) în contextul unui primitivism colectiv determinat de cauze sociale, apariția și evoluția mitului, respectiv a artei, se realizează cu ajutorul unor semnificații specifice și simboluri particulare;

c) transferul unei încărcături afective, sensibile, intuitive și estetice a mitului în artă corespunde unei gândiri științifice evolute;

d) de-a lungul timpului mitul "pur" a fost înlocuit cu arta, care a preluat funcții de antropomorfizare, satisfăcând cerința de ilustrare a realității și imaginației.

Vom încerca, în continuare, să prezentăm, prin intermediul unor puncte de vedere ale unor cercetători români, cauzele pentru care mitul jertfei a fost receptat în special în cadrul carpato-balcanic și concretizat în motiv literar, respectiv în creații folclorice de factură și realizare artistică deosebită, în cadrul cărora elemente de istorie reală au fost recompuse prin fabulație populară cu ajutorul unor simboluri mitice, recodificându-se în acest fel ritualuri oficiale executate odinioară ocazional și transmise prin tradiție.

D. Caracostea în *Poezia tradițională română*¹⁶ scrie despre necesitatea studierii literaturii române ca "arie laterală" (în terminologie lingvistică) a perimetrului carpato-dunărean în raportare cu teritoriul Europei sud-estice. Atitudinea cercetătorului se motivează prin aceea că, în primul rând, câteva motive specifice Peninsulei Balcanice au apărut în nordul Dunării în forme literare unice. În acest fel, admițându-se aria literară a lingviștilor, sint admise și legăturile, justificate istoric, cu spațiul cultural sud-est european, altoite pe un fond memorial, tragic.

Acceptând aceeași idee, dar acceptând noțiunea de legătură înțeleasă ca unitate, P.P. Panaitescu elaborează teoria cadrelor de cultură care, interferând, au înglobat poporul "românesc" încă de la începuturi, aceste cadre fiind "cadrul bizantin-slav oriental și cel central, european".¹⁷

Se încearcă în acest fel revelarea unor trăsături spirituale comune cu Peninsula Balcanică. D. Caracostea, operând pe plan folcloric, încearcă delimitarea literatură balcanică – literatură română pornind de la această comunitate și de la existența unor izoglose folclorice caracteristice ariei noastre și celei balcanice (meșterul Manole, motivul Lenore, motivul ciobanului care devine domn, motivul metamorfozelor – Cucul și turturica).

Apartenența la spațiul sud-est european se explică și prin faptul că există o identitate între motivul literar și cel etnic. Sub acest raport, prin frecvența, adâncimea umană, estetică și filozofică, precum și prin neuitatele forme artistice în care s-au încorporat, Manole, Miorița și Lenore sînt motive etnice, însemnându-se delimitarea: motiv universal – balcanic-românesc.

Mai concret, Mircea Eliade fixează câteva concluzii ale preluării și existenței acestui mit în context balcanic.¹⁸

1. Țările balcano-dunărene sînt singurele la care /mitul/sacrificiului în construcție a dat naștere unor creații populare literare remarcabile;

2. raritatea legendelor similare la ruși, polonezi și ucrainieni exclude ipoteza unei origini slave a acestui motiv literar;

3. românii și toate popoarele balcanice conservă un sub-

strat comun de moștenire tragică (ceea ce constituie, de altfel, principalul element de unitate al întregii Peninsule Balcanice);

4. o serie de elemente culturale comune tuturor popoarelor balcanice par a fi mult mai vechi decât moștenirea geto-tragică, care prezintă trăsături pre-indo-europene;

5. trebuie să se țină seama că tracii și sumerienii au participat la o cultură protoistorică ale cărei radiații succesive au traversat Asia Centrală și au determinat apariția unor noi trăsături culturale pe malul mării chinezești și la Dongson Conchizind, Mircea Eliade arată că adeziunea unui popor la unu sau altul din scenariile mitice ne spune mult mai mult despre sufletul său profund decât oricare alte explorări istorice.

În concluzie, putem spune că de la începuturile sale, sub aspectul cunoașterii, mitul a reprezentat o sinteză prefilozofică aplicată la fenomenele esențiale ale naturii și vieții, sinteză care a operat prin imagini. Sub aspect cultic, mitul a reprezentat o treaptă intermediară între magie și religie, pentru ca, ulterior, între faza inițial magică și cea târziu religioasă să se interpună faza mijlocie, identificată cu conținutul unei idei directoare, al unei mentalități dominante și al unui ideal cultivat, la un moment dat, de o întreagă colectivitate.

Note:

1. Mircea Eliade, *Aspects du mythe*, Paris, Gallimard, 1963, p. 15 și *Mythes, rêves et mystères*, Paris, Gallimard, 1957, p. 10.

2. Roland Barthes, *Mythologie*, Paris, Éditions du Seuil, 1957, p. 271.

3. Max Milner, *Le diable dans la littérature française. De Cazotte à Baudelaire, 1772 – 1861*, tom I, Paris, José Corti, 1960, p. 196.

4. Raffaele Pettazzoni, *Miti e leggende*, vol. II, Torino, Unione Tipografico Editrice Torinese, 1959, p. 236.

5. Bronislaw Malinowski, *Mythes in Primitive Psychology*, New York, 1955, p. 101.

6. Lucien Lévy-Bruhl, *La mentalité primitive*, Paris, Presses Universitaires de France, 1947, IV+543 p. și *La mythologie primitive. Le monde mythique des Australiens et des Papous*, Paris, Librairie Felix Alcan, 1935, XLVIII+335 p.

7. Vera Călin, *Romantismul*, București, Editura Universală, 1970, pp. 19 – 21 și F.W. Schelling, *Philosophie der Kunst*, Werke III, München, Manfred Schöter, 1928, p. 420.

8. Frédéric Creuzer, *Religions de l'antiquité considérées principalement dans leur symboliques et mythologiques*, tome I – II, Paris, 1852.

9. Raymond Queneau, *Histoire des littératures. Littératures anciennes, orientales et orales*, vol. I, Paris, Gallimard, 1955, pp. 18 – 20.

10. Georges Gusdorf, *Mythe et Méthaphisique*, Paris, Gallimard, 1953, p. 49.

11. Sigmund Freud, *Totem et tabou. Interprétation par la psychanalyse de la vie sociale des peuples primitifs*, Paris, Payot, 1924, VIII+223 p.

12. Carl Gustav Jung, *L'âme et la vie*, Paris, Buchet Chastel, 1962, 296 p.

13. Max Müller, *Essais sur la mythologie comparée*, Paris, Didier, 1873, VII+485 p.

14. Andrew Lang, *Mythes, cultes et religions*, Paris, Leon Marillier, 1896, XXVIII+683 p.

15. Lucian Blaga, *Trilogia culturii*, București, Editura pentru Literatură Universală, 1969, pp. 290 – 308.

16. D. Caracostea, *Poezia tradițională română*, București, EPL, vol. I, 1969, p. 29

17. P.P. Panaitescu, *Introducere în istoria culturii românești*, București, Editura Științifică, 1969, p. 15.

18. Mircea Eliade, *De Zalmoxis à Gengis-Khan. Études comparatives sur les religions et la folklore de la Dacie et de l'Europe orientale*, Paris, 1970, pp. 162 – 186.

Agenda culturală

România la Salonul Cărții de la Geneva

Între 27 aprilie și 1 mai a avut loc la Palexpo Geneva ediția 2001 a tradiționalului Salon anual al Cărții și al Presei, la care a putut fi văzut și un stand românesc (anul trecut au fost trei, dintre care unul organizat cu ajutorul unui sponsor genevez).

Având în minte cele văzute cu câteva zile înainte în aceeași hală la standul României de la Salonul Invențiilor, am ajuns la Salon, în fața exponatelor românești, animat de un scepticism dintre cele mai solide. Prima surpriză a fost aspectul general al standului, cu nimic mai prejos decât cele dimprejur. Aspectul general, să-i zicem artistic, era măcar la nivelul mediu al Salonului. În sfârșit, de data asta măcar, centralismul sufocant și festivismul patriotard practicate de Ministerul Învățământului și Cercetării la Salonul Invențiilor și în acest an, a lăsat locul unei reprezentări directe. Cartea românească a fost însoțită de cei care o fac, adică de editorii înșiși, alături de alte prezențe valoroase, prezente la Geneva pentru lansarea unor realizări de vârf.

Șefa delegației române, alcătuită din patru persoane, a fost doamna Daniela Tomescu, co-patroana Editurii Libra și membră fondatoare a Fundației Culturale Libra. De la dânsa am aflat dedesubturile organizatorice ale prezenței românești la acest salon. Astfel, Ministerul Culturii și Cultelor, după asigurarea fondurilor necesare, transport și plata chiriei standului, a avut înțelepciunea să-i lase pe editori să însoțească la Geneva selecția cărților produse în România de la Salonul trecut, evitând astfel funcționarizarea participării la Salon.

La Standul României au avut loc trei evenimente editoriale importante.

Primul a fost lansarea volumului bilingv, română – franceză, cuprinzând poezii de Mihai Eminescu, în prezența traducătoarei, dna Annie Bentoiu și a editoarei, scriitoarea Ioana Călin Marcu, directoarea Editurii Vitruviu din București, fondată de

regretatul Mircea Ciobanu. Apoi a fost lansat un remarcabil CD-ROM intitulat *Viața și opera lui Mihai Eminescu* (realizat de un autor colectiv), editat de Fundația Culturală Libra.

În sfârșit, a fost prezentată publicului superba colecție de cărți bibliofile a Editurii Biblioteca Bucureștilor, realizată în colaborare cu Catedra de Grafică a Academiei de Arte Frumoase din București. [s.n.]

Pe rafturile standului au figurat 360 de titluri datorate unui număr de 59 de edituri. Pe ordinarul acestuia (pus la dispoziție de inimosul nostru compatriot, Prințul Dimitrie Sturdza) au mai putut fi văzute și alte CD-ROM-uri, printre care *Grădina Valahă*, o prezentare a celor mai reprezentative construcții sacre din Muntenia. [...]

Dna Annie Bentoiu, traducătoarea în limba franceză a unui volum reunind un număr de cincizeci de poeme eminesciene, este și autoarea unui volum de memorialistică purtând inspiratul titlu *Timpul ce ni s-a dat*, prezent și el pe rafturile standului. [...]

Câteva cuvinte despre ediția bilingvă Eminescu: din cele cincizeci de poeme, treizeci au apărut și la Éditions de l'Aire, Vevey, Elveția, reunite într-un volum intitulat *Trente poèmes (Treizeci de poeme)*. [...]

Cu *Saga Bălăcenilor*, o altă apariție de mare interes, datorată academicianului dr. Constantin Bălăceanu-Stolnici, Editura Vitruviu deschide *Colecția Marilor Familii Românești*. Cartea cuprinde fotografii de familie și desene ale autorului. Nu lipsește nici arborele genealogic al unei familii a cărei existență se împletește strâns cu

ultimele șapte veacuri de istorie românească.

A.J.

(Text preluat din "Căminul românesc". Foaie de legătură a românilor din Elveția, nr. 2/iunie 2001)

Catalog

Andrei PANDREA, Cu pușca după zmei și Unde s-a dat bătălia de la Posada
Editura Eminescu, București, 2000, 308 p.

... *În această carte, Cu pușca după zmei, un fel de suflu care o străbate din pagină în pagină și din rând în rând, un suflu care vine de departe și, uneori, ametește pe cititor. O boare sau o pală de vânt nevăzut în frunze și neauzit în nouri, care bate dinspre trecut înspre viitor, ca viața însăși, și care ar fi poate că istorie, cronică, trăire nepieritoare, frumusețe făcută din omenie și din acea adeziune la necam și la spațiu care e mai mult decât vâlătucul unui hronic. [...]* (Vintilă Horia)

Ovid S. CROHMĂLNICEANU, Klaus HEITMANN, Cercul literar de la Sibiu și influența catalitică a culturii germane
Editura Universalis, București, 2000, 432 p., 60.000

... *Că grupul era mai degrabă înclinat spre "continuitate" și nu "ruptură", o declară categoric Ștefan Aug. Doinaș. "Baladescul nostru – spune el – confirmă – după opinia mea – tradiționalismul ardelenesc al Cercului, care numai în mod nedeliberat, instinctiv producea realizări moderne. Numai că noi, cerchiștii, coboram cu tradiționalismul nostru, mai jos, mai adânc, decât "pășuniștii", care erau simpli imitatori. Într-un anumit fel, poezia realizează mereu paradoxul de a se înnoi prin reluarea de modalități vechi. Adevărul este că "Cercul" n-a produs nici o ruptură în istoria literelor românești, ci a crescut organic dintr-un trunchi alimentat de ethosul național. [...]*

Ioan MAZILU-CRÂNGAȘU, Trianglu
Editura Albatros, București, 2001, 136 p.

Spre un altar de raze mă avânt/ Să caut leac la ori și ce-ntrebare./ Sub treptele lăsate de o boare/ Păstrare-n pasul ultimului sfânt...// Ascult povața păsării din cânt/ Citind pe unde șerpi au scris cărare./ Iar noaptea-n alfabetele stelare./ Sap la izvorul unui nou cuvânt...// Așa îmi sorb din tihnă, într-o zare/ Cu flori în ochi, în piatră și-n pământ./ Cu sensurile toate înfruntând/ Capcanele zâmbind a-ntâmpinare...// Încoronat cu nobila iertare/ Rămân luminii fericit înfrânt – // (Spre un altar...)

Melinte ȘERBAN, Evocări istorice și literare
Fundatia Culturală "Vasile Netea", Târgu-Mureș, 2001, 150 p.

... *Studiile sunt lucrări fundamentale pentru cultura mureșeană al căror autor nu putea fi altul decât Melinte Șerban care și-a dedicat bună parte din activitatea sa cercetării culturii și istoriei locale. Este rezultatul cultivării unor bune relații cu personalitățile în viață sau descendenți ai acestora în furnizarea de informații, consultării și colecționării unui imens material edit, inedit și ilustrativ, din care au reieșit gânduri, judecăți, idei și interpretări tratate la modul științific, așternute pe hârtie într-un stil atractiv și accesibil marelui public doritor de cunoaștere dar și documentării unor persoane avizate. [...]* (Dimitrie Poptămaș)

ARISTOFAN, Serbările în cinstea Demetrei și a Persephonei

Editura Crater, traduceri, prefață și note de Maria Crișan, București, 2000, 102 p.

Volumul cuprinde: I. Herondas. Mim IV. Femeile la templul lui Asklépios; II. Theókritos. Idila 30 (15) La moartea lui Adonis; Epigrama 22 – Theokrit lui însuși; Epigrama 10 – La statuia Muzelor; 19 – La statuia lui Arhiloch; 18 – La statuia lui Anakreon; III. Parodii după Quintus Horatius Flaccus: Satira I, 1: Qui fit, Maecenas; Oda III, 30: Exegi monumentum; Oda I, 9: Lui Taliarch; IV. Aristophanes: Thesmophoriile sau Serbările în cinstea Demetrei și a Persephonei. Traduceri din engleză: V. Alfred Tennyson, Fatima; Rudyard Kipling, If.

Simion FLOREA MARIAN, Mitologie românească

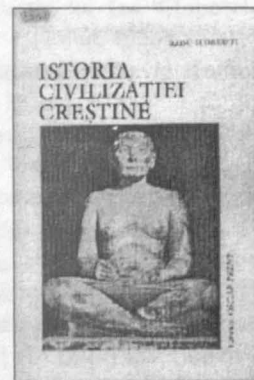
Editura Paideia, ediție îngrijită, cuvânt înainte și note de Antoaneta Olteanu, București, 2000, 192 p.

Volumul de față nu constituie o editare a celebrului manuscris al Mitologiei populare (daco-române) amunțat cu bucurie de către S.Fl. Marian în corespondența sa... Manifestându-ne speranța de a reuși cândva și performanța publicării manuscrisului propriu-zis al folcloristului bucovinean, am luat hotărârea realizării unei ediții relativ inedite a Mitologiei populare românești, reunind la un loc articolele de specialitate publicate cândva de S.Fl. Marian, în cea mai mare parte în reviste, care au trecut deci prin filtrul etnologului, în vederea publicării. Astfel că nu este vorba de editarea postumă a unui manuscris potențial, nefinalizat, ci de materiale elaborate și publicate în timpul vieții autorului. [...] (Antoaneta Olteanu)

Radu FLORESCU, Istoria civilizației creștine

Editura Oscar Print, București, 2000, 278 p., 142.000 lei

...Cultura creștină formată inițial în aria estetică a Mediteranei și apoi cuprinzând, în scurt timp, întreg bazinul mediteraneean este moștenitoarea unei serii de culturi succesive care s-au dezvoltat anterior în această zonă, începând cu culturile preistorice, atât de bogate, din Orient și Balcani, continuând cu culturile Orientului Antic – Mesopotamia și Egiptul – și zonele conexe acestora – cum ar fi, pe de o parte, Iranul, Anatolia, pe de altă parte, Siria, Palestina și Nubia – și cu, în sfârșit, culturile antichității clasice: greacă și, mai ales, cultura romană care, unificând întreg bazinul mediteraneean, a oferit o bază de pornire complexă și diversificată dezvoltării culturii creștine. [...]

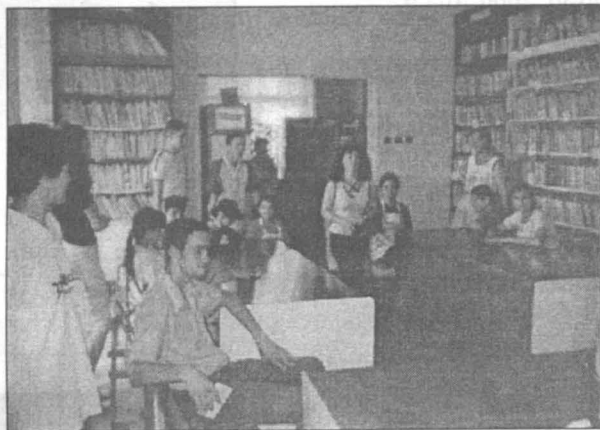
DALAI LAMA, Etica noului mileniu

Editura Științifică, traducere de Dana Hădăreanu, București, 2000, 270 p., 70.000 lei

... Ni se propune un model de natură umană în care constituția mentală a omului este o "bucată de hârtie imaculată pe care societatea și cultura își scriu textul". Dalai Lama ne reamintește că starea de viață este o permanentă alternanță între "regresie" și "progresie", între "sănătate" și "boală". Până și nevoile obscure, precum puterea, vanitatea, adevărul, iubirea, înfățișarea, distructivitatea, creativitatea pot participa la conturarea unui echilibru volatil, mai bine zis la marcarea acestui teritoriu subtil de "imaterialități fundamentale". [...] (Dr. Constantin Zlibuț-Jacotă)

Centrul de vacanță și timp liber "Fantezia"

In perioada 1 – 31 iulie 2001 s-a desfășurat, în bibliotecile "Marin Preda" și "L.L. Caragiale", prima parte a proiectului **Centrul de vacanță și timp liber "Fantezia" – 2001**, aflat la cea de-a V-a ediție. Gândit ca un spațiu de întâlnire a copiilor și tinerilor proveniți din medii sociale defavorizate și cu posibilități materiale limitate din cartierele bucureștene, Centrul se întinde pe perioada celor două luni ale vacanței de vară.

În luna iulie, Centrul a fost deschis doar în două dintre bibliotecile filiale ale Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu", iar cei care au încadrat aceste activități au fost trei bibliotecari ai Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu" (membri ai ABIDOB) și șapte animatori ai asociației "**Generația 2020**". Programul a cuprins activități săptămânale, desfășurate atât în spațiul bibliotecii, cât și în Parcul Operei sau Grădina Botanică.

În spațiul bibliotecii au avut loc jocuri de interior, concursuri de cultură generală, desen sau dans, ateliere practice de construcții de jucării și momente de mini-dramatizare (lectură activă). În exterior, au avut loc concursuri sportive, vizită la Observatorul astronomic sau jocuri de pistă.

La activități au participat peste 60 de copii și tineri, cu vârste între 4 și 16 ani. Frecvența participanților a fost de 18–20 de copii/activitate. Evaluările (periodice și finală) au arătat că activitățile, variate și incitante, au răspuns așteptărilor participanților, aceștia urmând să-și petreacă restul vacanței în cele mai apropiate biblioteci în care urmează să funcționeze Centrul în luna august ("George Bacovia" și "Șt. O. Iosif").

Bugetul primei luni de desfășurare a Centrului a fost în sumă totală de 4.000.000 lei, asigurați de asociația "**Generația 2020**", din finanțarea Direcției pentru Tineret și Sport a Municipiului București, bani utilizați pentru decontarea abonamentelor RATB pentru animatori și procurarea materialelor consumabile.

Rezultatele lunii ne îndreptătesc așteptările mari pe care le avem pentru desfășurarea viitoare a proiectului, cu atât mai mult cu cât bibliotecarii ce urmează a deschide centrele în luna august au experiență în acest tip de activități.

Iulian SCOIPAN
Coordonator proiect

Biblioteca "Marin Preda" Programul "Fantezia"

1 iulie: "**Ziua Mondială a Arhitecturii**" – "**Pas cu... pas, prin cartier**": plimbare prin cartierul Cotroceni având drept scop remarcarea de monumente, statui, instituții culturale, religioase, de învățământ, parcuri, grădini etc.

4 iulie: "**Ce-am văzut, ce mi-a plăcut**", la Biblioteca "Marin Preda": realizarea de desene în creion și acuarele, eseuri literare, reportaje.

7 iulie: "**100 de ani de la nașterea lui Vittorio de Sica**" – "**Unora le place... filmul**": vizionarea unui film la Cinemateca Română.

11 iulie: "**Vreau să fiu bibliotecar**", la Biblioteca "Marin Preda": însușirea de tehnici biblioteconomice.

14 iulie: "**Ziua Transmisioniștilor Militari Români**", vizită la Muzeul Militar.

18 iulie: "**180 de ani de la nașterea lui Vasile Alecsandri**" – "**Chirița în... bibliotecă**": teatru activ la Biblioteca "Marin Preda".

20 iulie: "**Sf. Prooc Ilie Tesviteanul**", la Biserica "Cuibul cu Barză", participare la slujba de Sf. Ilie.

21 iulie: "**Natură, joc și armonie**", vizită la Grădina Botanică, jocuri de exterior.

25 iulie: "**Prăjiturica fermecată**", la Biblioteca "Marin Preda": preparare de prăjituri.

27 iulie: "**200 de ani de la nașterea astronomului englez George Biddell Airy**" – "**Sub steaua mea**": vizită la Observatorul astronomic.

Marilena CHIRIȚĂ
Coordonator

Calendarul evenimentelor culturale

august 2001

- ◆ 1 august 1901. 100 de ani de la apariția lucrării *Histoire de la Langue Roumaine* de **Ovid Densusianu**, primul tratat consacrat istoriei limbii române
- ◆ 2 august 1891. 110 ani de la nașterea lui **Mihail Jora**, compozitor (2 aug. 1891 – 1971)
- ◆ 2 august 1951. 50 de ani de la nașterea lui **Marcel Iureș**, actor
- ◆ 4 august 1901. 100 de ani de la nașterea lui **Louis Armstrong**, trompetist american, unul dintre întemeietorii jazzului clasic (4 aug. 1901 – 6 iul. 1971)
- ◆ 4 august 1931. 70 de ani de la nașterea lui **Nicolae Ciobanu**, critic și istoric literar (4 aug. 1931 – 27 nov. 1987)
- ◆ 5 august. **Ziua Presei Române**
- ◆ 5 august 1901. 100 de ani de la nașterea lui **Claude Autant-Lara**, cineast francez
- ◆ 6 august. **Ziua Mondială a Luptei pentru Interzicerea Armei Nucleare – “Ziua Hiroșimei”**; la 6 august 1945, SUA a lansat, asupra orașului japonez Hiroșima, prima bombă atomică
- ◆ 6 august 1651. 350 de ani de la nașterea lui **Fénelon** [François de Salignac], prozator francez și prelat (6 aug. 1651 – 7 ian. 1715)
- ◆ 6 august 1921. 80 de ani de la nașterea lui **Ovid S. Crohmălniceanu**, critic și istoric literar (6 aug. 1921 – 25 feb. 2000)
- ◆ 6 august 1931. 70 de ani de la nașterea **Rodicăi Lazăr**, pictoriță
- ◆ 6 august 1941. 60 de ani de la nașterea poetului **Cezar Ivănescu**
- ◆ 7 august 1921. 80 de ani de la moartea lui **Alexander Alexandrovici Blok**, poet rus (28 nov. 1880 – 7 aug. 1921)
- ◆ 9 august 1911. 90 de ani de la nașterea lui **William Alfred Fowler**, astrofizician american, laureat al Premiului Nobel pe anul 1938 (9 aug. 1911 – 14 mart. 1995)
- ◆ 9 august 1991. 10 ani de la moartea pianistei și scriitoarei **Cella Delavrancea** (15 dec. 1887 – 9 aug. 1991)
- ◆ 11 august 1456. 545 de ani de la moartea lui **Iancu de Hunedoara**, nobil român și voievod al Transilvaniei (data nașterii nu este cunoscută)
- ◆ 11 august 1926. 75 de ani de la nașterea lui **Cornel Trăilescu**, compozitor
- ◆ 11 august 1961. 40 de ani de la moartea lui **Ion Barbu**, matematician și poet (19 mart. 1895 – 11 aug. 1961)
- ◆ 12 august 1816. 185 de ani de la nașterea lui **Ion Ghica**, prozator și economist (12 aug. 1816 – 22 apr. 1897)
- ◆ 12 august 1866. 135 de ani de la nașterea lui **Jacinto Benavente**, dramaturg spaniol, laureat al Premiului Nobel pe anul 1922 (12 aug. 1866 – 14 iul. 1954)
- ◆ 12 august 1931. 70 de ani de la nașterea lui **Ion Minoiu**, pictor
- ◆ 16 august 1891. 110 ani de la nașterea lui **Scarlat Lambrino**, istoric, membru corespondent al Academiei Române (16 aug. 1891 – 30 aug. 1964)
- ◆ 16 august 1931. 70 de ani de la nașterea **Ilenei Berlogea**, istoric literar și teatrolog
- ◆ 17 august 1676. 325 de ani de la moartea lui **Hans Jakob Christoffel Grimmelshausen**, scriitor german (1622 – 17 aug. 1676)
- ◆ 18 august 1896. 105 ani de la moartea lui **Richard Avenarius**, filosof german, unul dintre fondatorii empiricismului (19 nov. 1843 – 18 aug. 1896)
- ◆ 18 august 1911. 90 de ani de la nașterea **Titinei Căligăru**, pictoriță (18 aug. 1911 – 7 feb. 1973)
- ◆ 18 august 1916. 85 de ani de la nașterea lui **Neagu Djavara**, istoric
- ◆ 18 august 1931. 70 de ani de la nașterea scriitorului **Paul Anghel**
- ◆ 19 august 1601. 400 de ani de la uciderea lui **Mihai Viteazul**, pe Câmpia Turzii, din ordinul lui Gh. Basta
- ◆ 19 august 1631. 370 de ani de la nașterea lui **John Dryden**, poet, dramaturg și critic englez (19 aug. 1631 – 1 mai 1700)
- ◆ 19 august 1881. 120 de ani de la nașterea lui **George Enescu**, compozitor, violonist și dirijor (19 aug. 1881 – 5 mai 1955)
- ◆ 20 august 1901. 100 de ani de la nașterea lui **Quasimodo Salvatore**, poet, critic și traducător italian (20 aug. 1901 – 14 iun. 1968)
- ◆ 21 august 1856. 145 de ani de la nașterea lui **Constantin C. Bacalbașa**, scriitor și ziarist (21 aug. 1856 – 5 feb. 1935)
- ◆ 21 august 1871. 130 de ani de la nașterea lui **Leonid Nicolaevici Andreev**, scriitor rus (21 aug. 1871 – 12 sept. 1919)
- ◆ 21 august 1991. 10 ani de la moartea lui **Eugen Jebeleanu**, poet și traducător (24 apr. 1911 – 21 aug. 1991)
- ◆ 23 august 1986. 15 ani de la moartea lui **Ion Clopoțel**, memorialist și publicist (10 nov. 1892 – 23 aug. 1986)
- ◆ 25 august 1776. 225 de ani de la moartea lui **David Hume**, filosof și istoric englez (7 mai 1711 – 25 aug. 1776)
- ◆ 25 august 1901. 100 de ani de la nașterea lui **Kjeld Abell**, scriitor danez (25 aug. 1901 – 5 mart. 1961)
- ◆ 25 august 1936. 65 de ani de la nașterea actorului **Sebastian Papaiani**
- ◆ 26 august 1451. 550 de ani de la nașterea lui **Cristofor Columb**, navigator genovez, descoperitorul modern al Americii [data nașterii nu este cunoscută cu precizie, fiind cuprinsă între 26 aug. și 31 oct. 1451] (26 aug. 1451 – 21 mai 1506)
- ◆ 27 august 1576. 425 de ani de la moartea lui **Titian** [Tiziano Vecellio], pictor italian (1488 – 27 aug. 1576)
- ◆ 27 august 1876. 125 de ani de la moartea lui **Eugène Fromentin**, pictor și scriitor francez (24 oct. 1820 – 27 aug. 1876)
- ◆ 27 august 1991. 10 ani de la **Declarația de Independență a Republicii Moldova față de URSS**; în aceeași zi, România a recunoscut acest act
- ◆ 29 august 1881. 120 de ani de la nașterea lui **Nicolae Dunăreanu**, prozator (29 aug. 1881 – 17 oct. 1973)
- ◆ 30 august 1811. 190 de ani de la nașterea lui **Théophile Gautier**, scriitor francez (30 aug. 1811 – 23 oct. 1872)
- ◆ 31 august 1821. 180 de ani de la nașterea lui **Hermann von Helmholtz**, fizician și fiziolog german (31 aug. 1821 – 8 sept. 1894)

Contents

The Brâncuși Anniversary Year

<i>V.G. PALEOLOG</i> – Digression	2
<i>Florin DOBRESCU</i> – The Churches of Bellu District	4
<i>Ana Maria ORĂȘANU</i> – Old Bucharest Buildings – Michael the Brave Memorial	9
<i>Maria TOADER</i> – The Romanian Print in the Notes of the Book's Creators	11
Patrimony	14
<i>Dan TĂRCHILĂ</i> – Poems	15

Teofil BĂLAJ

– The Commune of Paris – 130 (III)	16
--	----

<i>Panait I. PANAIT</i> – The Significance of Michael the Brave's Residences	17
--	----

<i>Laura TEMIAN</i> – The Baia Mare “Petre Dulfu” County Library	20
--	----

INTAMEL Agenda

INTAMEL Conference, Amman, September 2001	24
---	----

Pioneering the Hybrid Library	25
-------------------------------------	----

EBLIDA Agenda

Proposals for Council Directives and Legislation	26
--	----

Draft EBLIDA Statement on the Role of Libraries in Lifelong Learning	28
--	----

<i>Britt Marie HÄGGSTRÖM</i> – Public Libraries: Inventing the Future	30
---	----

<i>Marian KOREN</i> – IFLA 2000 in Jerusalem	31
--	----

<i>Viorica PRODAN</i> – The Genesis and Significance of the Myth	32
--	----

Romania at the Geneva Book Exhibition	35
---	----

Catalogue	36
------------------------	----

“Fantasy” – A Holiday and Leisure Project for Youth and Children	38
--	----

The Calendar of Cultural Events – August 2001	39
---	----

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

București, str. Take Ionescu nr. 4

sector 1, cod poștal 79711

Tel/Fax: 211.36.25

E-mail: abidob1@fx.ro

ISSN 1454-0487

Director: Florin ROTARU

Director artistic: Mircea DUMITRESCU

Redactor șef: Ion HOREA

Secretar de redacție și Culegere text: Iulia MACARIE

Tehnoredactare computerizată: Elisabeta BENYI

CUPON**ABONAMENT LA****“BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR”**

Numele .....

Prenumele .....

Adresa .....

Cod..... Telefon.....

Solicite abonarea la revista “Biblioteca Bucureștilor” pe o perioadă de ..... luni.

Adresa: București, Str. Take Ionescu nr. 4, sector 1, cod poștal 79711.

Anexez chitanța de plată a sumei de ..... lei în contul dvs.

nr. 2511.1-3771.1/ROL BCR sector 1.

Asociația noastră ABIDOB și Biblioteca Municipală București sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociațiile INTAMEL și EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicație care vă oferă ultimele noutăți din Comunitatea internațională a bibliotecilor.

Administrația noastră face, prin plata directă sau prin mandat poștal, abonamente la revista lunară “BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR”. Costul unui număr este de 20.000 lei. Cheltuielile de expediere sunt suportate de abonat la primirea publicației. Pentru străinătate: America de Nord, America de Sud, Africa, Asia, Australia, Europa, Asia Mică (Israel, Țările Arabe) – 8 \$ per exemplar.

Tipărit la Tipografia “Semne”

Redacția revistei “BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR” respectă opțiunile autorilor cu privire la normele ortografice

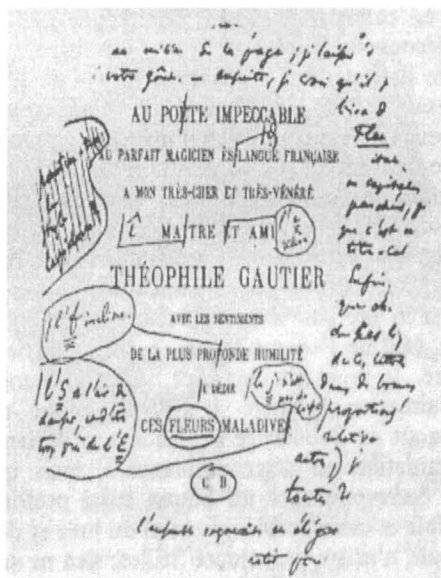
THÉOPHILE GAUTIER

1811 – 1872

190 de ani de la naștere

*"Poetului desăvârșit
neîntrecutului magician al
literelor franceze
scumpului și veneratului
meu maestru și prieten
Théophile Gautier
cu sentimentul celei mai
profunde smerenii
îi dedic aceste
flori bolnave"*

C.B.

*"Există în stilul lui Théophile
Gautier o justețe care
farmecă și care uimește,
ducându-te cu gândul la acele
miracole ce survin în joc
grație unei profunde științe
matematice... A introdus în
poezie un element nou pe
care l-aș numi consolarea
prin arte a tuturor obiectelor
pitorești care bucură ochii și
care desfată spiritul. În acest
sens, într-adevăr a inovat".*

Baudelaire

GEORGE ENESCU

1881 – 1955

120 de ani de la naștere

"Viața mea toată mi-am pus-o fără preget în serviciul artei;

iar arta mea e pusă la dispoziția lumii întregi.

Lumea însă trebuie să cunoască țara mea așa cum e.

Peste tot unde mă duc, eu nu uit că aceasta e prima mea datorie".